

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych miasta Lidzbark Warmiński na lata 2026-2030

Dokument opracowany przez:

Centrum Usług Społecznych w Lidzbarku Warmińskim

ul. Akcyjowa 7

11-100 Lidzbark Warmiński

www.cuslw.pl

Przy wsparciu:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

ul. Głowackiego 17

10-447 Olsztyn

www.warmia.mazury.pl

Utila Sp. z o.o.

ul. Łotewska 17 lok. 01

03-918 Warszawa

www.utila.pl

Utila”

Lidzbark Warmiński, 2026

Wykaz skrótów	4
1. Wstęp	5
2. Koncepcja i metodyka badania.....	6
3. Charakterystyka Miasta Lidzbark Warmiński.....	8
4. Diagnoza potrzeb i potencjału Miasta Lidzbark Warmiński	12
4.1. Pomoc społeczna.....	14
4.2. Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny, system pieczy zastępczej	23
4.3. Promocja i ochrona zdrowia	31
4.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnościami i starszych	35
4.5. Edukacja publiczna	41
4.6. Przeciwdziałanie bezrobociu i reintegracja zawodowa	44
4.7. Kultura, sport i turystyka	47
4.8. Aktywność obywatelska	51
4.9. Mieszkalnictwo	57
4.10. Ochrona środowiska	59
5. Podsumowanie	61
5.1. Wnioski.....	61
5.2. Rekomendacje	62
6. Spis elementów graficznych	63

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

CUS – Centrum Usług Społecznych

DDP – Dzienny Dom Pomocy

DPS – Dom Pomocy Społecznej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – Jednostka samorządu terytorialnego

KIS – Klub Integracji Społecznej

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO – Organizacja Pozarządowa

NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

OZPS – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej

WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej

1. WSTĘP

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych Miasta Lidzbark Warmiński na lata 2026-2030 stanowi podstawowy dokument analityczny, którego celem jest kompleksowe rozpoznanie sytuacji społecznej miasta oraz określenie kierunków rozwoju lokalnego systemu usług społecznych. Opracowanie to ma charakter strategiczny, porządkuje wiedzę o strukturze demograficznej, problemach społecznych, zasobach instytucjonalnych i aktywności mieszkańców, a także identyfikuje kluczowe wyzwania, które powinny zostać uwzględnione w planowaniu działań samorządu w perspektywie najbliższych lat. Diagnoza stanowi punkt wyjścia do projektowania rozwiązań adekwatnych do rzeczywistych potrzeb lokalnej wspólnoty, z uwzględnieniem jej potencjału rozwojowego.

Podstawę prawną opracowania stanowią przepisy Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 poz. 1818), które wprowadzają możliwość tworzenia i rozwoju centrów usług społecznych (CUS) jako zintegrowanej formuły organizowania i koordynowania usług na poziomie lokalnym. Zgodnie z ustawą, planowanie i realizacja usług społecznych powinny być poprzedzone pogłębioną diagnozą potrzeb mieszkańców oraz analizą dostępnych zasobów i potencjałów wspólnoty samorządowej. Niniejszy dokument wpisuje się w tę logikę stanowiąc fundament dla wdrażania modelu CUS lub rozwijania zintegrowanego systemu usług społecznych w mieście, opartego na współpracy międzysektorowej, koordynacji działań oraz zwiększaniu dostępności i jakości wsparcia.

W perspektywie lat 2026-2030 Miasto Lidzbark Warmiński stoi przed wyzwaniami typowymi dla średnich miast regionu - zmianami demograficznymi, rosnącymi potrzebami osób starszych, koniecznością wzmacniania wsparcia rodzin oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Jednocześnie dysponuje istotnym potencjałem instytucjonalnym i społecznym, który może zostać wykorzystany w budowie nowoczesnego, zintegrowanego systemu usług. Diagnoza ma zatem nie tylko charakter problemowy, ale również rozwojowy, wskazując zasoby, dobre praktyki i możliwe kierunki integracji działań, stanowiąc merytoryczną podstawę do dalszego planowania strategicznego i programowego w obszarze polityki społecznej miasta.

2. KONCEPCJA I METODYKA BADANIA

Opracowanie Diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych Miasta Lidzbark Warmiński na lata 2026-2030 zostało oparte na założeniu komplementarności źródeł danych oraz łączenia perspektyw ilościowych i jakościowych. Kluczowym założeniem metodologicznym była triangulacja metod badawczych, umożliwiającą wzajemne uzupełnianie się danych pochodzących z różnych źródeł oraz zwiększenie rzetelności i trafności wniosków.

Tak zaprojektowany proces badawczy stanowi solidną podstawę do formułowania wniosków i rekomendacji na lata 2026–2030, w szczególności w kontekście rozwoju zintegrowanego systemu usług społecznych oraz ewentualnego wdrażania rozwiązań organizacyjnych zgodnych z ustawowym modelem centrum usług społecznych.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH (DESK RESEARCH)

Pierwszym etapem procesu badawczego była analiza danych zastanych obejmująca lata 2020-2024. W ramach tego komponentu wykorzystano dostępne dane statystyczne, sprawozdania instytucjonalne, dokumenty strategiczne i programowe miasta, a także informacje pochodzące z systemów pomocy społecznej oraz innych podmiotów realizujących usługi społeczne. Celem analizy było:

- określenie występujących trendów,
- identyfikacja skali i dynamiki korzystania z poszczególnych form wsparcia,
- rozpoznanie istniejącej infrastruktury i zasobów instytucjonalnych,
- wstępne zdefiniowanie obszarów problemowych wymagających pogłębionej analizy.

Analiza danych zastanych pozwoliła na osadzenie dalszych badań w kontekście obiektywnych wskaźników społecznych oraz stworzyła punkt odniesienia dla wyników badań terenowych.

BADANIE ILOŚCIOWE – ANKIETA WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Drugim etapem było badanie ilościowe przeprowadzone wśród mieszkańców Miasta Lidzbark Warmiński na próbie 246 osób. Badanie zrealizowano w okresie od listopada 2025 r. do stycznia 2026 r. Zastosowano standaryzowany kwestionariusz ankiety, obejmujący pytania dotyczące:

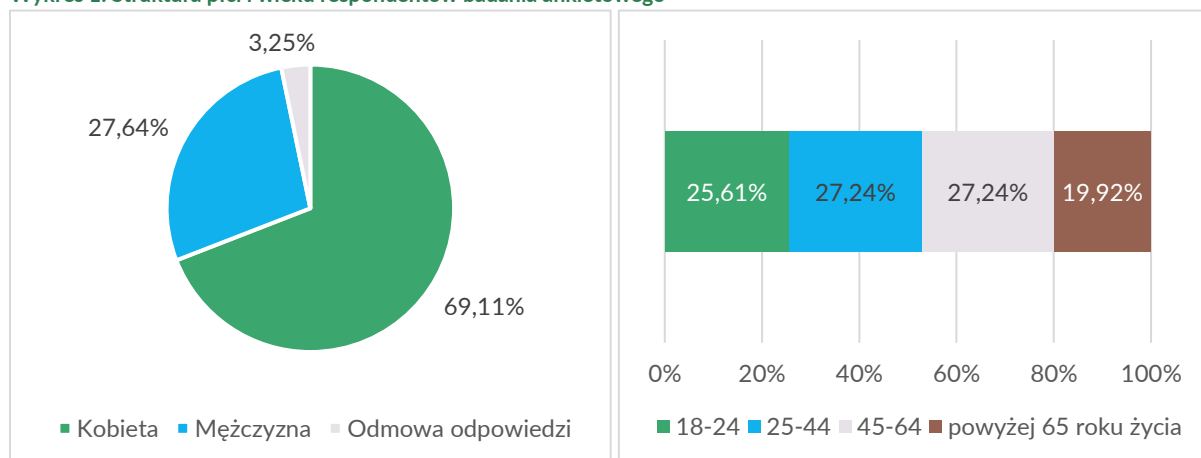
- oceny jakości i dostępności usług społecznych,
- identyfikacji najważniejszych problemów społecznych w mieście,
- potrzeb w zakresie wsparcia różnych grup społecznych (m.in. seniorów, rodzin z dziećmi, osób z niepełnosprawnościami),
- gotowości do korzystania z nowych form usług oraz współuczestnictwa w działaniach lokalnych.

Badanie ankietowe umożliwiło pozyskanie opinii mieszkańców jako potencjalnych bezpośrednich odbiorców usług społecznych. Uzyskane dane pozwoliły na określenie hierarchii potrzeb oraz poziomu satysfakcji z funkcjonujących rozwiązań, a także na identyfikację obszarów wymagających wzmocnienia lub reorganizacji.

Struktura demograficzna ankietowanych mieszkańców wskazuje na wyraźną przewagę kobiet, które stanowią 69,11% badanych. Mężczyźni reprezentują 27,64% próby, natomiast niewielki odsetek (3,25%) wstrzymał się od odpowiedzi na pytanie. Struktura wieku ankietowanych charakteryzuje się dużą równomiernością. Trzy główne grupy: osoby młode (18-24 lata), osoby

w wieku wczesnoprodukcyjnym (25-44 lata) oraz osoby w wieku dojrzałym (45-64 lata) reprezentowane są na zbliżonym poziomie (odpowiednio 25,61% oraz po 27,24%). Osoby powyżej 65 roku życia stanowią 19,92% całej próby badawczej. Informacje dotyczące struktury płci i wieku respondentów przedstawia Wykres 1.

Wykres 1. Struktura płci i wieku respondentów badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=246

BADANIE JAKOŚCIOWE – WARSZTAT DIAGNOSTYCZNY

Trzecim elementem triangulacji był warsztat diagnostyczny z udziałem około 40 lokalnych interesariuszy usług społecznych, który odbył się 6 lutego 2026 r. w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, jednostek organizacyjnych miasta, placówek oświatowych, ochrony zdrowia oraz innych podmiotów zaangażowanych w realizację usług społecznych, tj. Miejskiej Biblioteki Publicznej, Sądu Rejonowego, Zespołu Opieki Zdrowotnej, Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy, Lidzbarskiego Stowarzyszenia „Aktywni w Niepełnosprawności”, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Urzędu Miasta, Administracji Budynków Komunalnych Sp. z o. o, Środowiskowego Domu Samopomocy, Komendy Powiatowej Policji, Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego, Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o., Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej sp. z o. o., Lidzbarskiego Domu Kultury, Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Lidzbarskiej, Ośrodka Sportu i Rekreacji, Powiatowego Urzędu Pracy, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Warsztat miał charakter partycypacyjny i służył:

- weryfikacji wniosków płynących z analizy danych zastanych i badań ankietowych,
- identyfikacji barier systemowych i organizacyjnych w dostępie do usług,
- określeniu potencjału współpracy międzyinstytucjonalnej,
- wypracowaniu kierunkowych rekomendacji dotyczących rozwoju i integracji usług społecznych.

Zastosowanie metody warsztatowej pozwoliło na pogłębione zrozumienie lokalnych uwarunkowań, mechanizmów współpracy oraz realnych możliwości wdrażania zmian organizacyjnych.

3. CHARAKTERYSTYKA MIASTA LIDZBARK WARMIŃSKI

Lidzbark Warmiński jest miastem znajdującym się w powiecie lidzbarskim w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego. Lidzbark Warmiński sąsiaduje z gminą wiejską Lidzbark Warmiński. Lokalizację miasta na tle powiatu lidzbarskiego przedstawia poniższa [Mapa 1](#).

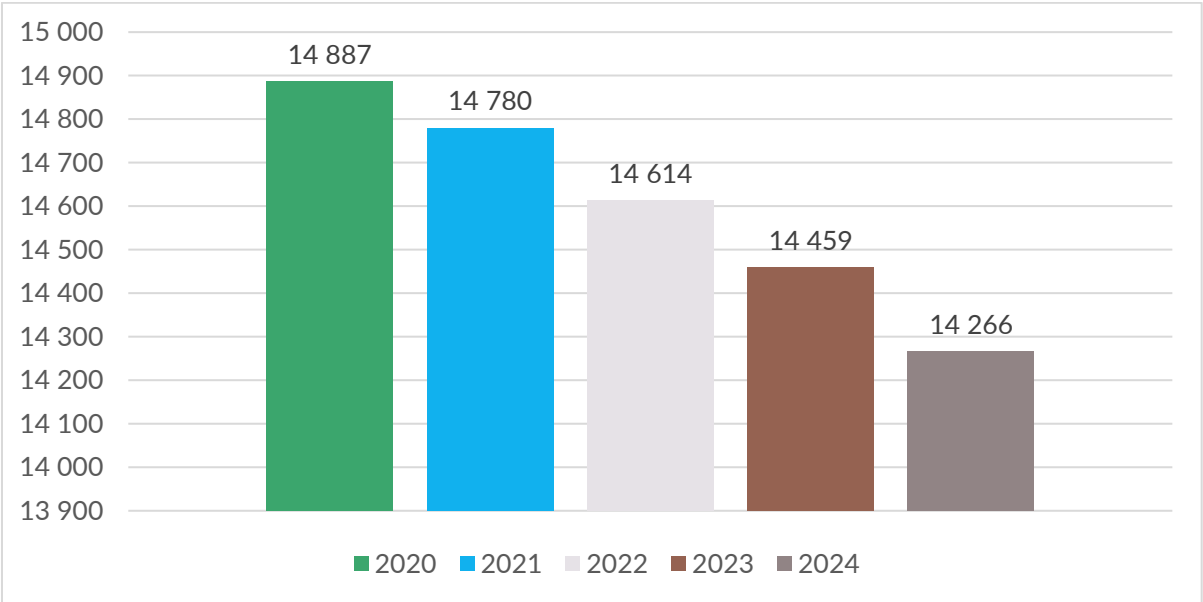
Mapa 1. Lokalizacja Lidzbarka Warmińskiego na tle powiatu lidzbarskiego

Źródło: wikipedia

Liczba ludności mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego osiągnęła poziom 14 266 osób w 2024 roku. W latach 2020-2024 w mieście odnotowywano coroczny spadek liczby ludności, a biorąc pod uwagę pierwszy i ostatni rok analizowanego okresu, spadek oscylował na poziomie 4,17% od wartości 14 887 mieszkańców w 2020 roku do 14 266 osób w 2024 roku. Szczegółowe dane dotyczące liczby ludności przedstawia poniższy [Wykres 2](#).

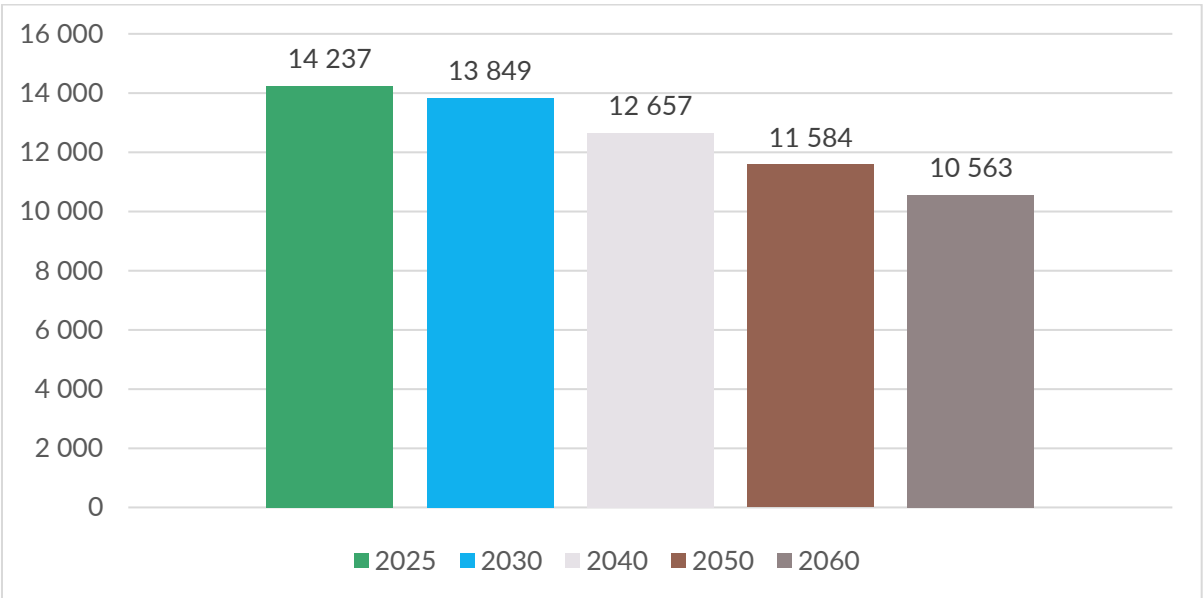
Wykres 2. Liczba ludności Miasta Lidzbark Warmiński w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Główny Urząd Statystyczny w lipcu 2024 roku zaprezentował prognozę liczby ludności Polski w perspektywie do 2060 roku, zgodnie z którą liczba ludności w Lidzbarku Warmińskim ma ulegać stopniowemu zmniejszeniu z poziomu ok. 14 237 osób w 2025 roku do poziomu 10 563 w roku 2060, co stanowi spadek o 25,81% w najbliższych 35 latach. Szczegółowe zestawienie danych prognostycznych dotyczących liczby ludności dla Lidzbarka Warmińskiego przedstawia Wykres 3.

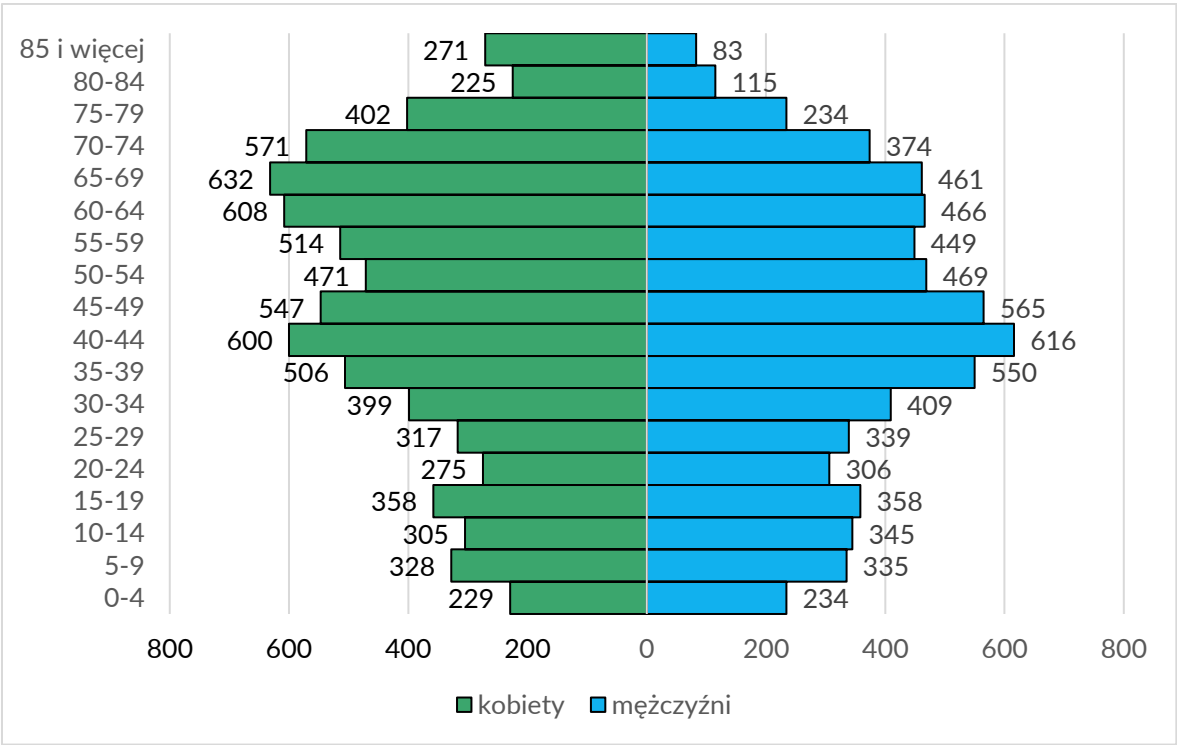
Wykres 3. Prognoza liczby ludności Miasta Lidzbark Warmiński w perspektywie do 2060 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie prognoz Głównego Urzędu Statystycznego

W 2024 roku najliczniejszą grupę mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego stanowiły osoby w przedziałach wieku 40-44 lata (1 216 osób) oraz 45-49 (1 112 osób). Ponadto powyżej progu 1 000 mieszkańców znalazły się trzy kolejne grupy wiekowe: osoby w wieku 65-69 (1 093 osoby), 60-64 (1 074 osoby) oraz 35-39 (1 056 osób). Liczba mężczyzn była wyższa od liczby kobiet w niemal wszystkich grupach wieku w przedziale 0-49 (z wyjątkiem grupy 15-19, w której odnotowano równe proporcje płci). Dane dotyczące struktury wieku i płci mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego przedstawia poniższy Wykres 4.

Wykres 4. Piramida wieku i płci w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Dominującą grupą społeczną w podziale na ekonomiczne grupy wieku były osoby w wieku produkcyjnym, jednak ich liczba w latach 2020-2024 ulegała stałemu zmniejszeniu (spadek o 8,14%). Podobna tendencja charakteryzowała osoby w wieku przedprodukcyjnym (spadek o 7,53%), natomiast rosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym (o 7,43%). Dane dotyczące liczby ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku przedstawia poniższa [Tabela 1](#).

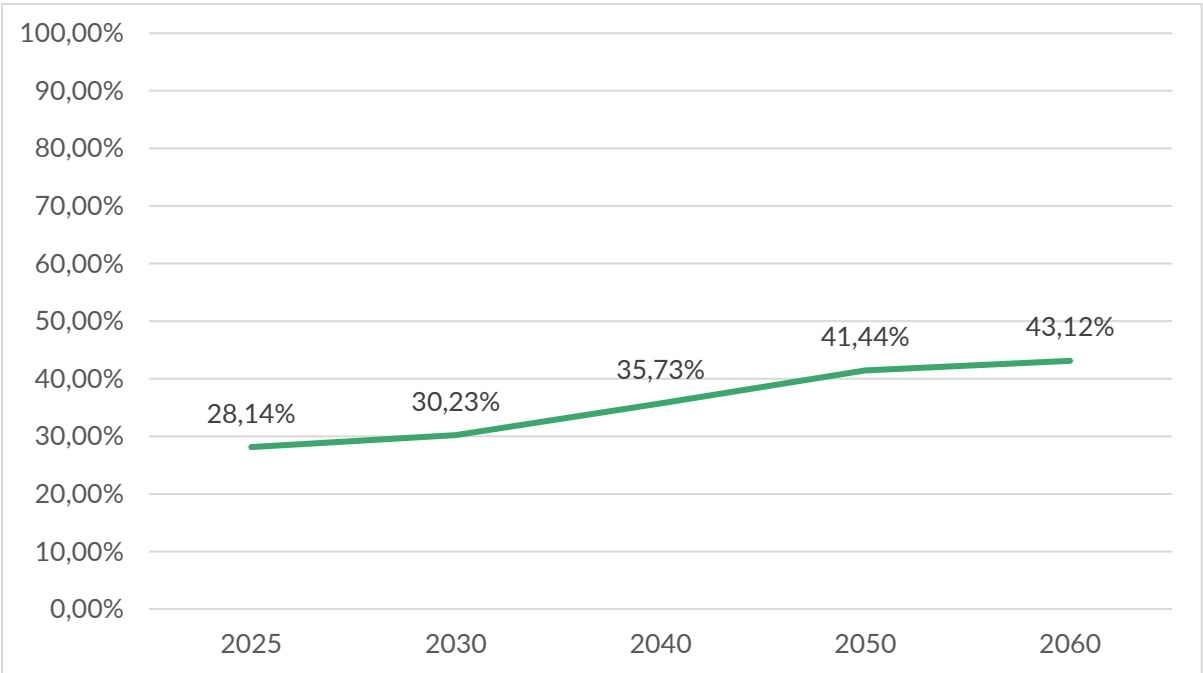
Tabela 1. Liczba ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2020-2024

Płeć	Ekonomiczna grupa wieku	Liczba osób				
		2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	Przedprodukcyjny	2 442	2 440	2 415	2 336	2 258
	Produkcyjny	8 744	8 573	8 381	8 235	8 032
	Poprodukcyjny	3 701	3 767	3 818	3 888	3 976
Mężczyźni	Przedprodukcyjny	1 272	1 271	1 231	1 196	1 168
	Produkcyjny	4 660	4 561	4 473	4 390	4 273
	Poprodukcyjny	1 118	1 162	1 184	1 227	1 267
Kobiety	Przedprodukcyjny	1 170	1 169	1 184	1 140	1 090
	Produkcyjny	4 084	4 012	3 908	3 845	3 759
	Poprodukcyjny	2 583	2 605	2 634	2 661	2 709

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zgodnie z prognozą Głównego Urzędu Statystycznego w perspektywie do 2060 roku w strukturze wieku mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego odnotowywany będzie stały wzrost liczby osób w wieku 60+ z poziomu ok. 28,14% w 2025 roku do poziomu 43,12% w roku 2060, co przekłada się na wzrost o ok. 15p.p w analizowanym okresie. Dane dotyczące prognozowanego odsetka osób w wieku 60+ w ogólnej liczbie mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego przedstawia poniższy [Wykres 5](#).

Wykres 5. Odsetek osób w wieku 60+ w ogólnej liczbie mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego w latach 2025-2060

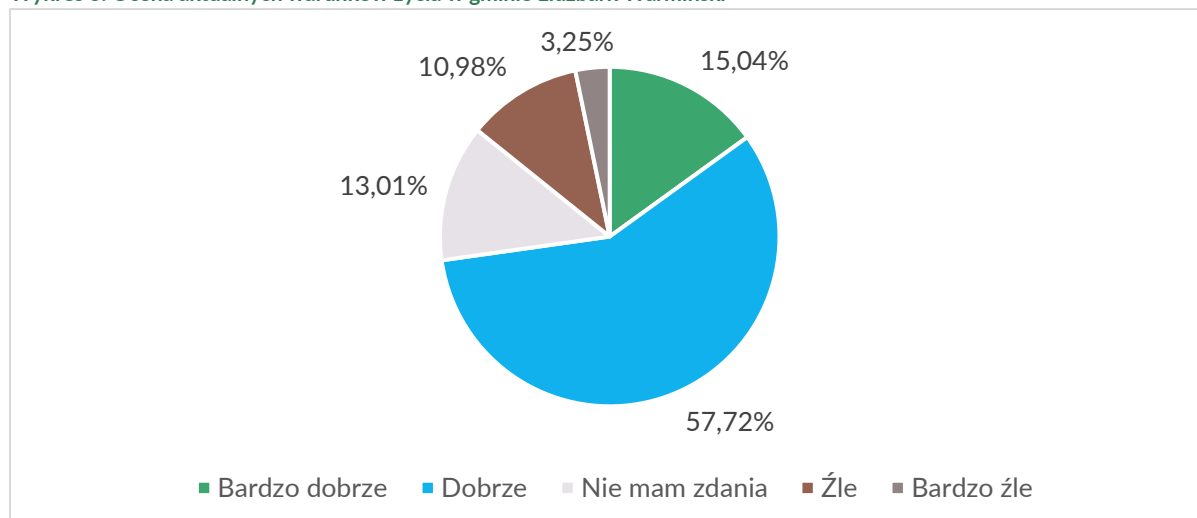
Źródło: opracowanie własne na podstawie prognoz Głównego Urzędu Statystycznego

4. DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU MIASTA LIDZBARK WARMIŃSKI

Jednym z elementów przeprowadzonej diagnozy było poznanie opinii mieszkańców na temat jakości życia w mieście oraz funkcjonowania poszczególnych obszarów usług społecznych, jako punktu wyjścia do planowania dalszych działań. Perspektywa mieszkańców jako bezpośrednich odbiorców polityk publicznych i użytkowników lokalnej infrastruktury stanowi istotny komponent oceny skuteczności działań samorządu oraz trafności dotychczasowych kierunków rozwoju. Analiza wyników badania ankietowego pozwala nie tylko określić poziom satysfakcji z aktualnych warunków życia, lecz także zidentyfikować obszary wymagające wzmocnienia, reorganizacji lub pogłębionej interwencji.

Większość ankietowanych mieszkańców ocenia warunki życia w gminie w sposób pozytywny. Dominującą odpowiedzią jest ocena „dobrze”, wskazana przez 57,72% ankietowanych. Łączny odsetek mieszkańców zadowolonych z poziomu życia w gminie wynosi 72,76% (suma odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze”). Jednak co siódmy mieszkaniec (14,23%) ocenia warunki życia negatywnie, z czego 10,98% to wskazania „źle”, a 3,25% „bardzo źle”. Istotnym elementem dynamiki grupy jest odsetek osób niemających sprecyzowanej opinii (13,01%). Dane dotyczące oceny warunków życia w gminie przedstawia Wykres 6.

Wykres 6. Ocena aktualnych warunków życia w gminie Lidzbark Warmiński

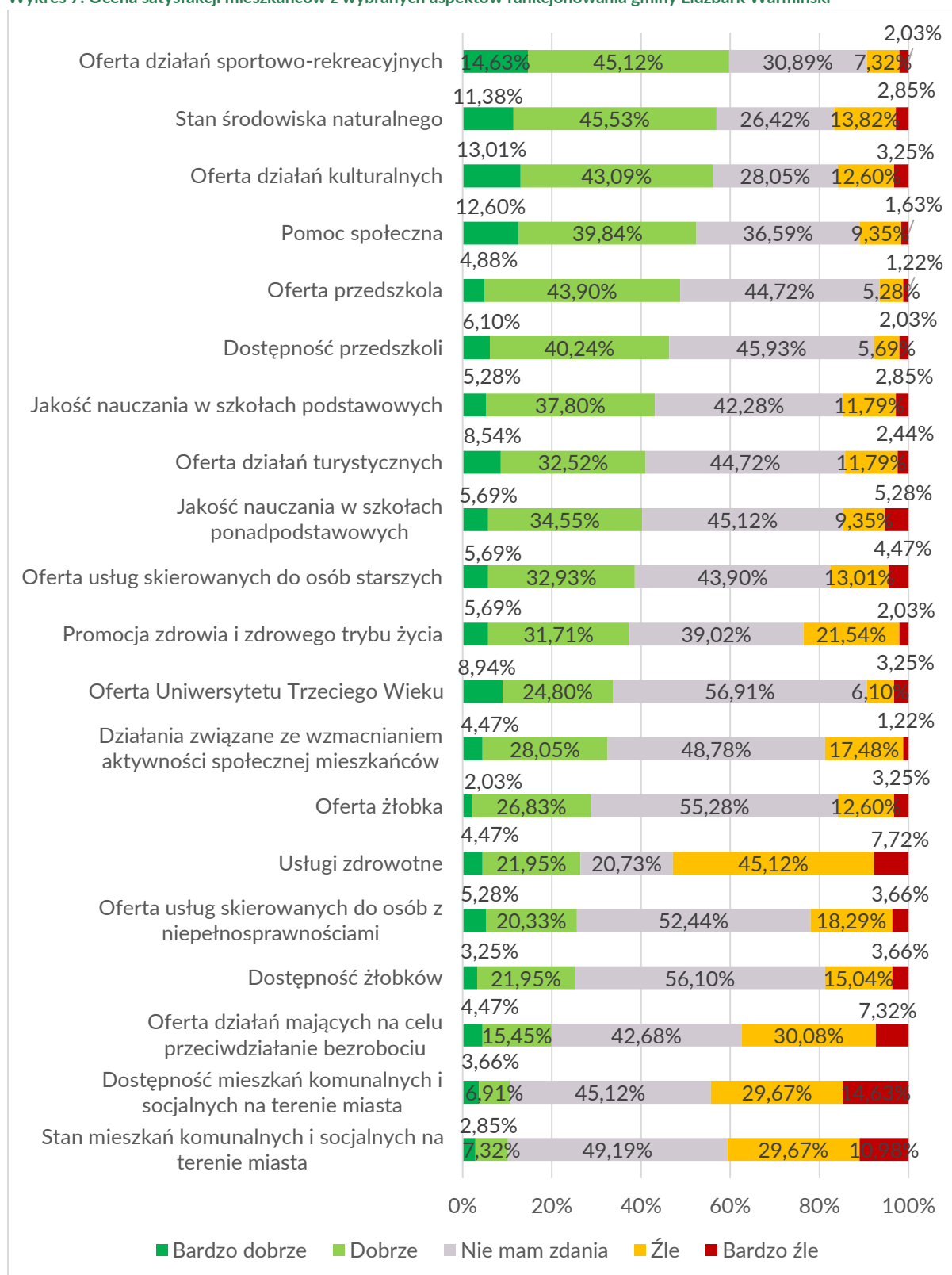
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=246

Analiza opinii mieszkańców wskazuje na wyraźny kontrast między oceną usług społecznych a postrzeganiem obszarów o charakterze infrastrukturalno-bytowym. Najwyższe wskaźniki satysfakcji odnotowano w obszarach rekreacji, kultury oraz ochrony środowiska. Oferta działań sportowo-rekreacyjnych została oceniona pozytywnie (suma odpowiedzi „bardzo dobrze” i „dobrze”) przez 59,75% ankietowanych. Ocenę na podobnym poziomie uzyskały również stan środowiska naturalnego (56,91%) oraz oferta działań kulturalnych (56,10%), co buduje pozytywny wizerunek gminy jako miejsca sprzyjającego wypoczynkowi. Wysoką pozycję zajmuje także pomoc społeczna, którą pozytywnie ocenia 52,44% ankietowanych.

Istotnym zjawiskiem w dynamice analizowanych odpowiedzi jest bardzo wysoki odsetek wskazań „nie mam zdania”, który w wielu kategoriach przekracza 50%. Dotyczy to szczególnie usług skierowanych do konkretnej grupy odbiorców, takich jak oferta Uniwersytetu Trzeciego Wieku (56,91%), dostępność żłobków (56,10%) czy oferta usług dla osób z niepełnosprawnościami (52,44%). Tak wysoki poziom odpowiedzi neutralnych może sugerować, że znaczna część mieszkańców nie korzysta z tych usług lub nie wie o ich istnieniu.

Największe deficyty mieszkańcy dostrzegają w dwóch kluczowych obszarach: ochronie zdrowia oraz polityce mieszkaniowej. Obszarem ocenianym najgorzej są usługi zdrowotne, wobec których negatywną opinię (suma odpowiedzi „źle” i „bardzo źle”) wyraziło aż 52,84% ankietowanych. Brak satysfakcji z dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych zadeklarowało 44,30% mieszkańców, a ich stan techniczny został negatywnie oceniony przez 40,65%. Szczegółowe dane dotyczące ocen satysfakcji mieszkańców z wybranych aspektów funkcjonowania gminy Lidzbark Warmiński przedstawia Wykres 7.

Wykres 7. Ocena satysfakcji mieszkańców z wybranych aspektów funkcjonowania gminy Lidzbark Warmiński

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=246

4.1.POMOC SPOŁECZNA

Podmiotem realizującym działania z zakresu pomocy społecznej na terenie Lidzbarka Warmińskiego jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim zlokalizowany przy ul. Akacjowej 7 przekształcony w Centrum Usług Społecznych od 01 maja 2026 roku. Głównym celem CUS jest umożliwienie osobom oraz rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując przy tym własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Szczegółowy zakres realizowanych przez Centrum działań przedstawia [Tabela 2](#).

Tabela 2. Inwentaryzacja zasobów pomocy społecznej

L.P.	Nazwa podmiotu	Realizowane działania	Adres
1	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim	MOPS wykonuje działania w szczególności z zakresu: • pomocy społecznej na podstawie Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej • dodatków mieszkaniowych na podstawie Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, • świadczeń rodzinnych zgodnie z Ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, • pomocy osobom uprawnionym do alimentów zgodnie z Ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, • zasiłków dla opiekunów zgodnie z Ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, • Karty Dużej Rodziny realizowanej zgodnie z Ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, • dodatku osłonowego zgodnie z Ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym, • bonu energetycznego zgodnie z Ustawą z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego, • przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, • wspierania rodziny zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, • stypendia i zasiłki szkolne na podstawie Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, • świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych zgodnie z Ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r.,	ul. Akacjowa 7, 11-100 Lidzbark Warmiński

L.P.	Nazwa podmiotu	Realizowane działania	Adres
		Programu „Czyste Powietrze” wykonywanych na podstawie Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.	
2	Dzienny Dom Pomocy	Głównym celem Dziennego Domu Pomocy jest wsparcie osób starszych i potrzebujących w zaspokajaniu ich niezbędnych potrzeb życiowych, przeciwdziałanie osamotnieniu oraz aktywizacja zmierzająca do wydobycia potencjału i pasji uczestników. - Działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej i sprawnościowej, obejmujące regularne ćwiczenia ogólnousprawniające dostosowane do możliwości seniorów, mające na celu poprawę kondycji fizycznej. - Zaspokajanie potrzeb bytowych i pomoc rzeczowa, w tym zapewnienie gorącego posiłku oraz pośrednictwo w przekazywaniu odzieży, sprzętów oraz mebli dla osób w trudnej sytuacji. - Działania edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne, ukierunkowane na rozwijanie talentów, pasji oraz kreatywne spędzanie wolnego czasu w przyjaznej atmosferze. - Integracja społeczna, poprzez organizację regularnych spotkań towarzyskich, które pozwalają na budowanie więzi między uczestnikami.	ul. Akacyjowa 7, 11-100 Lidzbark Warmiński
3	Noclegownia i Ogrzewalnia	Głównym celem placówek jest zapewnienie schronienia osobom bezdomnym oraz wsparcie ich w procesie wychodzenia z kryzysu bezdomności. - Zapewnienie bezpiecznego schronienia, w tym dostęp do miejsc noclegowych oraz niskoprogowej ogrzewalni w okresie jesienno-zimowym. - Pomoc doraźna, obejmująca dostęp do ciepłego posiłku, czystej odzieży oraz podstawowych środków higieny. - Interwencje kryzysowe, realizowane w wydzielonym pokoju dla osób doznających przemocy domowej lub osób w nagłych sytuacjach kryzysowych. - Wsparcie socjalne, ukierunkowane na uzyskanie pomocy medycznej, psychologicznej oraz stabilizacji życiowej.	ul. Lipowa 21b, 11-110 Lidzbark Warmiński
4	Środowiskowy Dom Samopomocy	Głównym celem ŚDS jest zwiększanie samodzielności życiowej uczestników z zaburzeniami psychicznymi oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym. Treningi umiejętności praktycznych, dotyczące gotowania, higieny osobistej oraz gospodarowania własnymi środkami finansowymi.	ul. Akacyjowa 7, 11-110, Lidzbark Warmiński

L.P.	Nazwa podmiotu	Realizowane działania	Adres
		- Poprawa kondycji fizycznej, realizowana poprzez zajęcia sportowe, gimnastykę oraz kinezyterapię. - Wsparcie specjalistyczne, w tym stałe poradnictwo psychologiczne, logopedyczne oraz pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych. - Działania aktywizujące, obejmujące arteterapię, muzykoterapię oraz udział w wydarzeniach kulturalnych.	
5	Klub Integracji Społecznej	Głównym celem KIS jest aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i wykluczonych w celu minimalizowania skutków bezrobocia. - Poradnictwo zawodowe i pomoc techniczna, obejmująca przygotowanie CV oraz udostępnianie stanowisk komputerowych dla poszukujących pracy. - Warsztaty kompetencji społecznych, dotyczące autoprezentacji, treningu asertywności oraz radzenia sobie ze stresem. - Programy reintegracji zawodowej, w tym organizacja i nadzór na wykonywaniem prac społecznie użytecznych. - Pomoc żywnościowa, realizowana we współpracy z Bankiem Żywności.	ul. Akacyjowa 7, 11-110 Lidzbark Warmiński
6	Mieszkanie treningowe	Głównym celem mieszkania treningowego jest przygotowanie osób potrzebujących do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie w warunkach kontrolowanych.	ul. Wiśłana 1-3/1, 11-110 Lidzbark Warmiński

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński za lata 2020-2024

W latach 2020-2024 głównymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w Lidzbarku Warmińskim pozostawały długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz ubóstwo. Choć w 2020 roku to ubóstwo było dominującą przyczyną wsparcia, na przestrzeni analizowanych pięciu lat struktura problemów społecznych uległa wyraźnej zmianie, wykazując w większości kategorii tendencję spadkową. Ponadto, istotną rolę w systemie wsparcia odgrywają również instytucje szczebla powiatowego, takie jak Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, które uzupełniają ofertę pomocową, szczególnie w zakresie wsparcia rodzin, osób z niepełnosprawnościami oraz dzieci i młodzieży.

Najbardziej znaczący spadek odnotowano w obszarze ubóstwa, gdzie liczba beneficjentów zmniejszyła się o blisko 63% (z 902 osób w 2020 roku do 330 w 2024 roku). Podobną, pozytywną dynamikę zaobserwowano w przypadku: bezrobocia (spadek o ponad 47%, z 655 do 346 osób), potrzeby ochrony macierzyństwa (z 311 do 172) oraz przemocy w rodzinie (spadek z 219 osób w 2020 roku do 35 w 2024 roku).

Grupą, która w 2024 stanowiła najliczniejszą kategorię beneficjentów, były osoby dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą. Mimo że ich liczba sukcesywnie spada (z 488 do 407 osób), tempo tego spadku jest znacznie wolniejsze niż w przypadku ubóstwa czy bezrobocia. Podobną,

relatywnie stabilną tendencję spadkową wykazuje grupa beneficjentów pomocy z uwagi na niepełnosprawność (spadek z 359 do 268 osób).

Niepokojącym zjawiskiem, odróżniającym się od ogólnych trendów spadkowych jest wzrost liczby osób zmagających się z alkoholizmem (z 85 w 2020 roku do 93 w 2024 roku) oraz wahania w liczbie beneficjentów pomocy z uwagi na sytuacje kryzysowe (liczba osób korzystających ze wsparcia z tego powodu rosła od 2021 roku, osiągając szczyt 200 osób w 2023 roku, by ostatecznie spaść do poziomu 124 osób w 2024 roku. Szczegółowe dane dotyczące powodów przyznawania świadczeń pomocy społecznej w latach 2020-2024 w Lidzbarku Warmińskim zawiera [Tabela 3](#).

Tabela 3. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020-2024

Powód	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Ubóstwo	902	528	452	402	330
Sieroctwo	0	0	0	1	0
Bezdomność	54	55	17	15	16
Potrzeba ochrony macierzyństwa	311	210	255	235	172
- w tym wielodzietność	282	155	196	194	147
Bezrobocie	655	582	502	426	346
Niepełnosprawność	359	305	291	278	268
Długotrwała lub ciężka choroba	488	467	443	415	407
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	337	457	262	264	240
- w tym rodziny niepełne	287	250	166	159	147
- w tym rodziny wielodzietne	77	210	90	82	89
Przemoc w rodzinie	219	162	19	38	35
Alkoholizm	85	86	69	86	93
Narkomania	8	6	8	13	11
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	19	6	9	11	12
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	1	0	0
Sytuacja kryzysowa	139	102	167	200	124
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

W latach 2020-2024 w mieście odnotowano wyraźną i systematyczną tendencję spadkową liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Całkowita liczba beneficjentów zmniejszyła się z 786 osób w 2020 roku do 545 w 2024 roku, co oznacza spadek o blisko 31%. Zmniejszenie liczby świadczeniobiorców objęło obie główne formy pomocy: świadczenia pieniężne, gdzie odnotowano znaczący spadek z 492 osób w 2020 roku do 312 w 2024 roku (spadek o około 37%). W przypadku świadczeń niepieniężnych liczba beneficjentów zmalała z 384 do 271 osób.

Przez cały analizowany okres dominującą rolę pełniły świadczenia przyznawane w ramach zadań własnych gminy, w ramach których liczba beneficjentów spadła z 783 do 545 osób. Z kolei liczba osób objętych świadczeniami w ramach zadań zleconych utrzymywała się na niskim poziomie (w granicach 15-23 osób). Szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających ze świadczeń zawiera [Tabela 4](#).

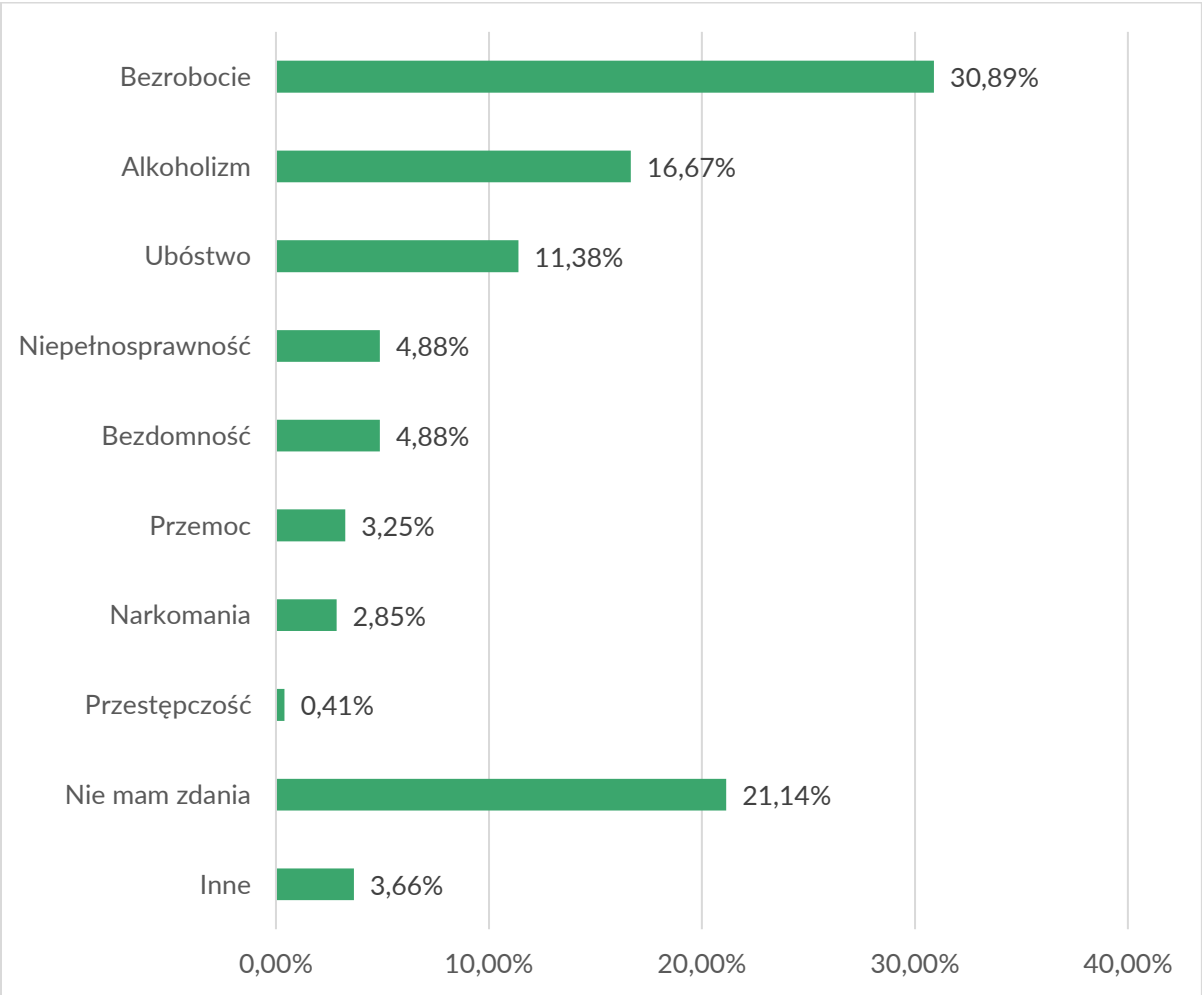
Tabela 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024

	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Świadczenia ogółem	786	724	688	618	545
W tym:					
Świadczenia pieniężne	492	438	390	337	312
Świadczenia niepieniężne	384	341	332	321	271
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	15	18	19	23	19
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	783	718	688	618	545
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	X	X	X	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

W ocenie mieszkańców najpoważniejszym problemem, z jakim mierzy się Lidzbark Warmiński, jest bezrobocie. Problem ten wskazał blisko co trzeci ankietowany (30,89%). Drugim pod względem skali problemem jest alkoholizm, na który wskazało 16,67% respondentów, natomiast trzecim w kolejności jest ubóstwo (11,38%). Istotny jest odsetek mieszkańców, które nie wyraziły zdania w tej kwestii (21,14%). Może to świadczyć o tym, że znaczna część mieszkańców nie styka się z wymienionymi problemami, bądź nie potrafi jednoznacznie wskazać jednego, dominującego problemu. Pozostałe zjawiska, takie jak bezdomność, przemoc czy przestępczość, uzyskały marginalne wyniki. Szczegółowe dane dotyczące głównych problemów i trudności społecznych występujących w Lidzbarku Warmińskim przedstawia Wykres 8.

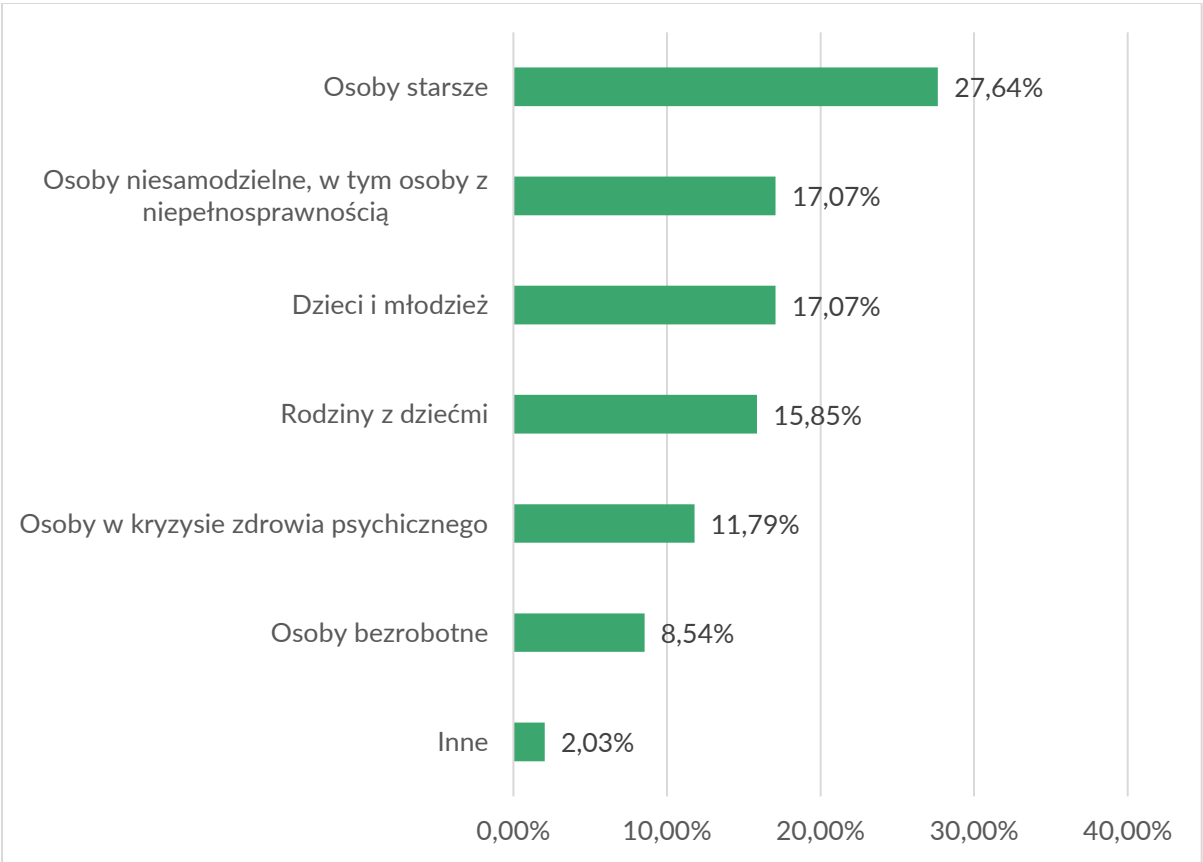
Wykres 8. Główne problemy i trudności społeczne występujące w Lidzbarku Warmińskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=246

W opinii mieszkańców, grupą wymagającą priorytetowego objęcia wsparciem w gminie są osoby starsze (27,64%). Do kategorii osób potrzebujących szczególnego wsparcia zaliczono również: osoby niesamodzielne, w tym osoby z niepełnosprawnością oraz dzieci i młodzież (po 17,07%). Istotne znaczenie dla mieszkańców ma także systemowe wsparcie rodzin z dziećmi, pomoc osobom w kryzysie zdrowia psychicznego oraz wsparcie osób bezrobotnych. Szczegółowe dane dotyczące grup, które powinny zostać priorytetowo objęte wsparciem przedstawia Wykres 9.

Wykres 9. Grupy społeczne, które powinny zostać priorytetowo objęte wsparciem

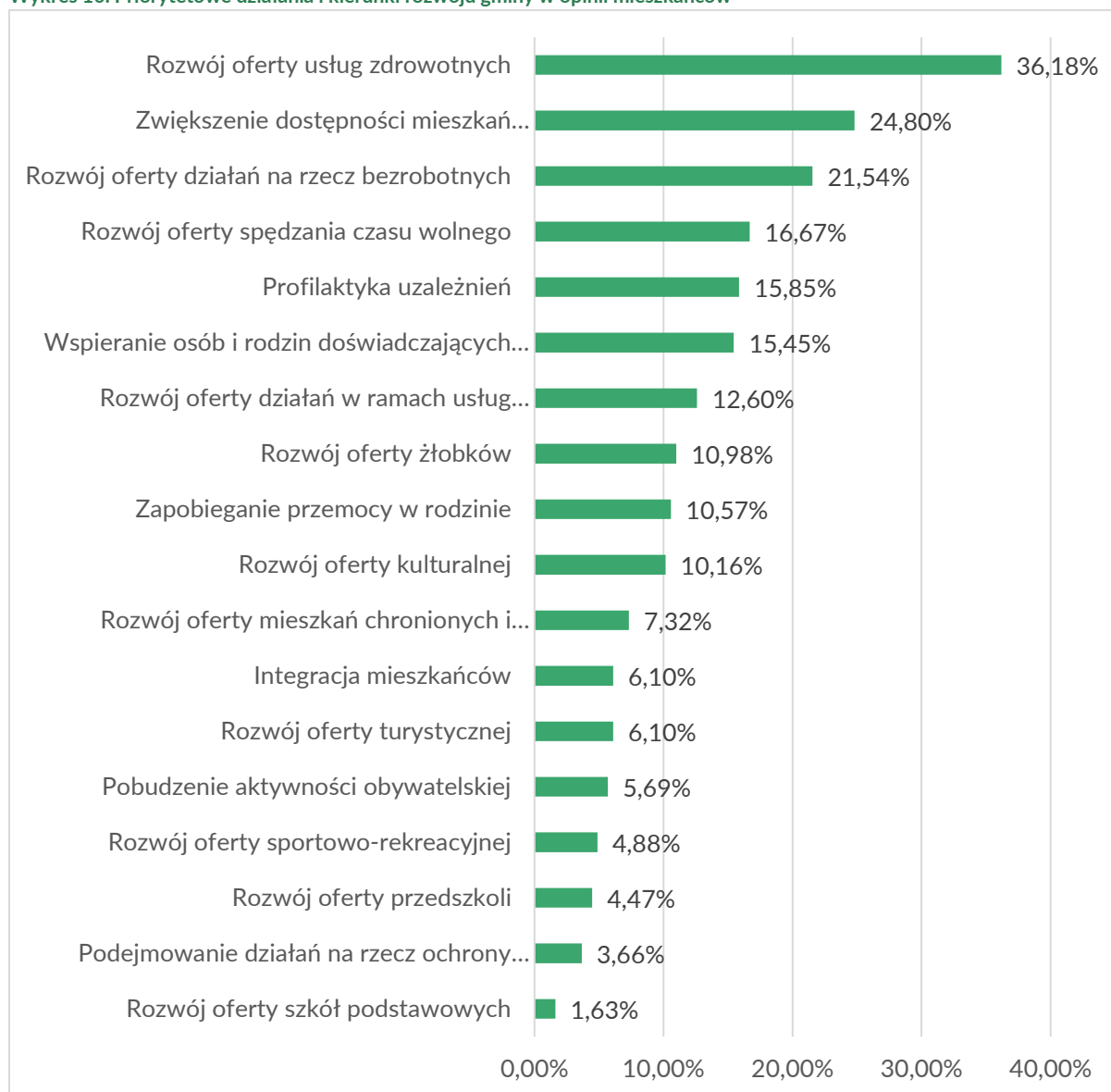
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=246

Analiza wskazań mieszkańców dotyczących kierunków rozwoju Lidzbarka Warmińskiego wskazuje na potrzebę koncentracji działań na podstawowych usługach publicznych oraz bezpieczeństwie socjalnym. Na priorytetową potrzebę rozwoju oferty usług zdrowotnych wskazało aż 36,18% ankietowanych. Kolejne dwa kluczowe kierunki rozwoju to zwiększenie dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych (24,80%) oraz rozwój oferty działań na rzecz osób bezrobotnych (21,54%).

Mieszkańcy dostrzegają również potrzebę wsparcia w obszarach walki z wykluczeniem społecznym. Choć istotna grupa wskazuje na potrzebę rozwoju oferty spędzania czasu wolnego (16,67%), niemal równie często wymieniane są działania z zakresu profilaktyki uzależnień (15,85%) oraz wspierania osób i rodzin doświadczających ubóstwa (15,45%).

Dopełnieniem oczekiwań jest wzmocnienie samej pomocy społecznej (12,60%) oraz rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi (oferty żłobkowej- 10,98%). Warto dodać, że tradycyjne obszary inwestycyjne, takie jak ochrona środowiska, sport czy turystyka, uzyskały niewielką liczbę wskazań (poniżej 7%). Szczegółowe dane dotyczące priorytetowych działań i kierunków rozwoju gminy w opinii mieszkańców przedstawia Wykres 10.

Wykres 10. Priorytetowe działania i kierunki rozwoju gminy w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=246

Analiza oczekiwań mieszkańców dotyczących wprowadzenia nowych usług społecznych wskazuje na potrzebę budowy kompleksowego systemu wsparcia domowego. Największym zainteresowaniem cieszą się mobilne usługi pielęgniarstwa, które wskazał co czwarty ankietowany (25,20%). Niewiele niższy odsetek ankietowanych wskazał na tradycyjne usługi opiekuńcze (22,76%). Istotne dla mieszkańców jest także prowadzenie wsparcia i poradnictwa psychologicznego (17,07%) oraz usługa drobnych napraw (tzw. „Złota Rączka”) - 16,67%. Szczegółowe dane dotyczące nowych usług uznanych za niezbędne dla mieszkańców gminy Lidzbark Warmiński przedstawia Wykres 11.

Wykres 11. Zapotrzebowanie na nowe usługi społeczne w opinii mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

W kwestii modelu finansowania usług społecznych największa grupa mieszkańców (38,21%) deklaruje gotowość do ponoszenia niewielkich opłat, o ile pozwoliłoby to na zwiększenie zakresu i dostępności oferowanych usług. Jednocześnie co czwarty ankietowany (26,42%) preferuje korzystanie z usług całkowicie bezpłatnych, nawet kosztem ich ograniczonej dostępności. Co ważne, znaczący odsetek ankietowanych nie ma sprecyzowanego zdania w tej sprawie (24,80%), a co dziesiąty mieszkaniec (10,57%) w ogóle nie wykazuje chęci korzystania z gminnej oferty usług społecznych. Szczegółowe dane dotyczące preferencji w zakresie odpłatności usług społecznych przedstawia Wykres 12.

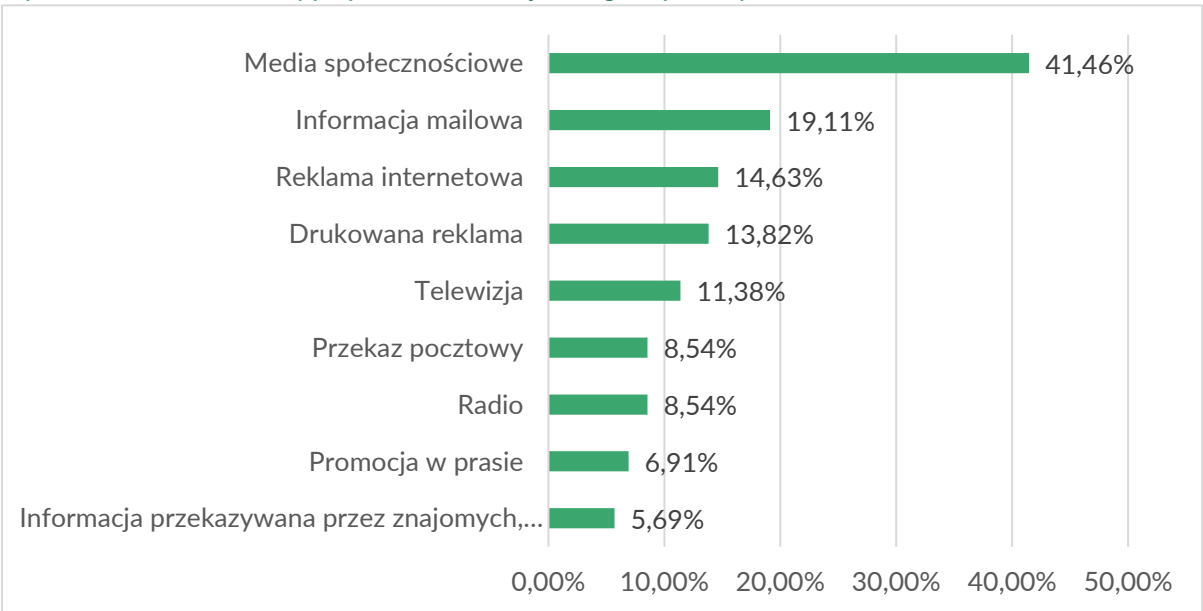
Wykres 12. Chęć współfinansowania usług społecznych przez mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

Najczęściej wskazywanym kanałem komunikacji z mieszkańcami są media społecznościowe, na które wskazało 41,46% mieszkańców. W grupie ankietowanych mieszkańców widoczny jest silny trend cyfryzacji- drugim najpopularniejszym kanałem jest informacja mailowa (19,11%), natomiast trzecim preferowanym kanałem jest reklama internetowa (14,63%). Tradycyjne formy przekazu cieszą się mniejszym zainteresowaniem: na drukowaną reklamę wskazało 13,82% ankietowanych, a na telewizję 11,38%. Szczegółowe dane dotyczące preferencji komunikacyjnych mieszkańców przedstawia Wykres 13.

Wykres 13. Preferowane kanały pozyskiwania informacji o usługach społecznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

W obszarze pomocy społecznej uczestnicy warsztatu wskazali na istotny potencjał instytucjonalny miasta. Funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, rozwinięta oferta wsparcia środowiskowego oraz współpraca ze stowarzyszeniami i innymi podmiotami zostały ocenione jako mocne strony lokalnego systemu. W kontekście wsparcia osób z niepełnosprawnościami pozytywnie oceniono działalność Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy, a także realizację programów takich jak „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” czy wykorzystanie opasek bezpieczeństwa „SOS”.

Jednocześnie zidentyfikowano deficyty w zakresie finansowania opiekunów osób zależnych oraz niewystarczającą liczbę asystentów osobistych. Wskazano także na bariery informacyjne – mieszkańcy nie zawsze posiadają wiedzę o dostępnych formach wsparcia, co ogranicza efektywność systemu. Problemem pozostają również niskie dochody części beneficjentów pomocy społecznej oraz zjawisko samotności i izolacji społecznej, szczególnie wśród osób starszych.

WNIOSKI

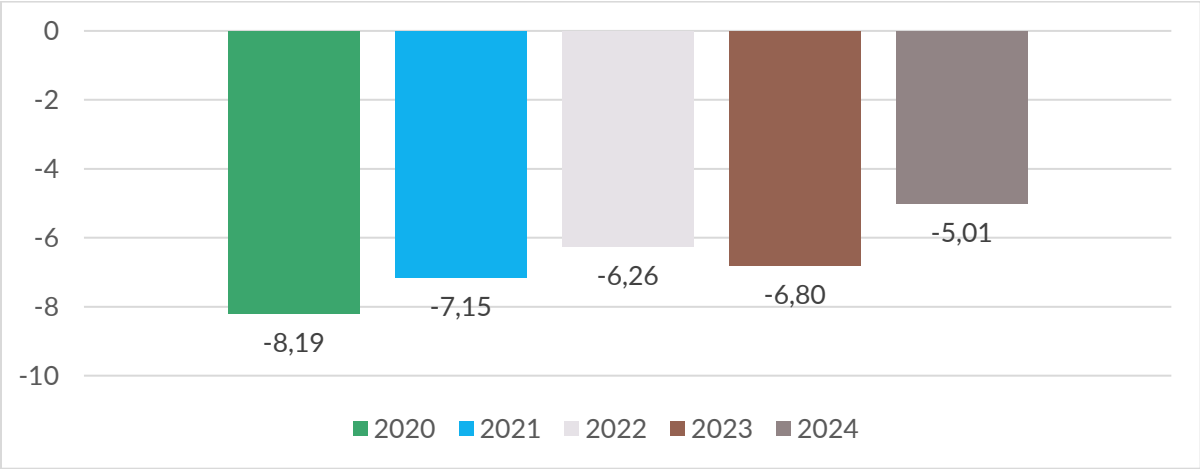
- Lidzbark Warmiński dysponuje rozbudowanym systemem wsparcia instytucjonalnego (MOPS, DDP, ŚDS, KIS, noclegowania, mieszkanie treningowe), który zapewnia wielowymiarową pomoc, od zaspokajania potrzeb bytowych i schronienia, przez wsparcie specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi, po aktywizację społeczno-zawodową.
- W latach 2020-2024 odnotowano blisko 31% spadek ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Największe spadki dotyczyły korzystania z pomocy z uwagi na ubóstwo (spadek o 63%) oraz bezrobocie (47%).
- Dominującą przyczyną przyznawania świadczeń stały się długotrwałe i ciężkie choroby oraz niepełnosprawność.
- Oczekiwania społeczne wykraczają poza tradycyjną pomoc finansową. Mieszkańcy zgłaszają zapotrzebowanie na usługi realizowane w miejscu zamieszkania, takie jak mobilne usługi pielęgniarstwa, wsparcie psychologiczne oraz remontowe (tzw. „Złota Rączka”), co wyznacza pożądany kierunek rozwoju polityki społecznej.
- Mimo tradycyjnego charakteru części usług społecznych, mieszkańcy preferują nowoczesne formy komunikacji, co powinno zostać uwzględnione w strategii informacyjnej placówek pomocowych.
- W wyniku pracy warsztatowej zdiagnozowano, iż lokalny system pomocy społecznej dysponuje rozwiniętym zapleczem instytucjonalnym i partnerskim, jednak wymaga wzmocnienia w zakresie usług środowiskowych (asystencja, wsparcie opiekunów) oraz skuteczniejszej informacji o dostępnych formach pomocy.

4.2. POLITYKA PRORODZINNA, WSPIERANIE RODZINY, SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

W analizowanych latach 2020-2024 wskaźnik przyrostu naturalnego w mieście przyjmował wyłącznie wartości ujemne. Najniższą wartość odnotowano na początku badanego okresu, w 2020 roku, kiedy wskaźnik osiągnął poziom -8,19. W kolejnych dwóch latach sytuacja uległa stopniowej poprawie, osiągając w 2022 roku wartość -6,26. Mimo lekkiego spadku wskaźnika w 2023 roku (do poziomu -6,80), w 2024 roku odnotowano wyraźny wzrost, a wskaźnik osiągnął poziom -5,01. Była to relatywnie najwyższa wartość odnotowana w całym

analizowanym pięcioleciu. Szczegółowe dane dotyczące przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców przedstawia Wykres 14.

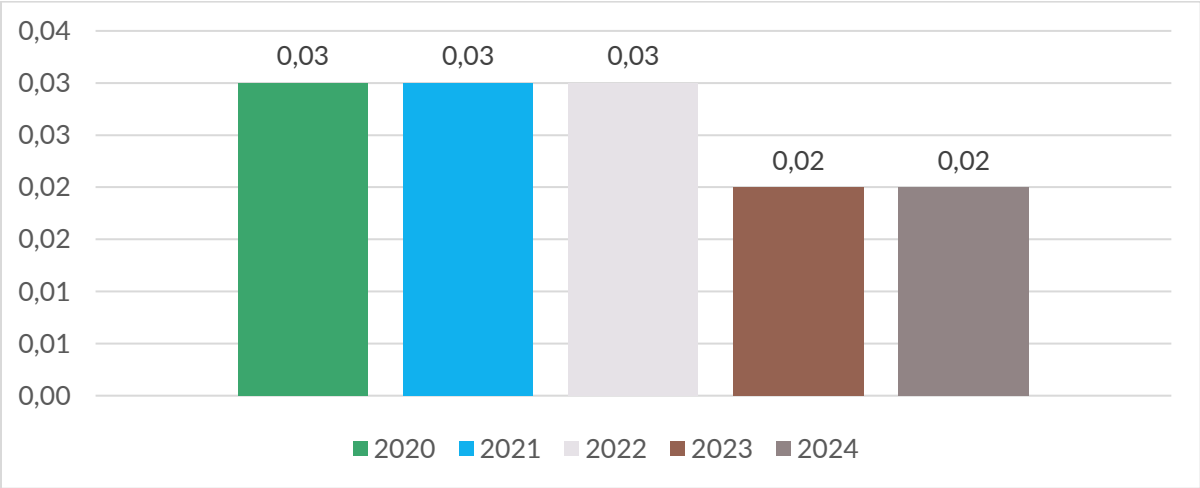
Wykres 14. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020-2024 wskaźnik liczby urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku reprodukcyjnym utrzymywał się na niskim, lecz stabilnym poziomie. W pierwszej części analizowanego okresu, obejmującej lata 2020-2022, wskaźnik ten wynosił niezmiennie 0,03. W 2023 roku odnotowano spadek do poziomu 0,02, który utrzymywał się również w ostatnim analizowanym roku. Dane dotyczące liczby urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku reprodukcyjnym w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 15.

Wykres 15. Liczba urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku reprodukcyjnym w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020-2024 na terenie miasta znajdowało się średnio 304 dzieci do lat 3. Najwyższą wartość odnotowano w 2020 roku (351 dzieci). Odnotowano systematyczny i coroczny spadek liczebności tej grupy. W całym analizowanym okresie liczba dzieci do lat 3 zmniejszyła się o 30,48%. Wskaźnik dostępności opieki instytucjonalnej utrzymywał się na relatywnie stabilnym poziomie- o ile w 2020 roku odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach wynosił 13,1%, o tyle w 2024 roku wskaźnik ten osiągnął poziom 13,5%. Szczegółowe dane dotyczące opieki nad dziećmi do lat 3 zawiera Tabela 5.

Tabela 5. Opieka nad dziećmi do lat 3 w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba dzieci do lat 3	351	335	314	276	244
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	13,1	13,7	12,1	12,3	13,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W strukturze rodzin zamieszkujących miasto zdecydowanie dominują małżeństwa, których odnotowano 2 717, z czego większość (1 630) stanowią rodziny posiadające dzieci. Znaczący udział w strukturze stanowią rodziny niepełne, w których liczba samotnych matek (1 023) jest niemal siedmiokrotnie większa niż liczba ojców samodzielnie wychowujących dzieci (148). Najmniejszą liczbowo kategorią są związki niesformalizowane (371), w których podobnie jak w przypadku małżeństw, przeważają pary z dziećmi (238). Szczegółowe dane dotyczące rodzin według typu zawiera [Tabela 6](#).

Tabela 6. Liczba rodzin według typu w 2021 roku

Typ rodziny	Liczba rodzin
Małżeństwo	2 717
Małżeństwo bez dzieci	1 087
Małżeństwo z dziećmi	1 630
Związki niesformalizowane	371
Związki niesformalizowane bez dzieci	133
Związki niesformalizowane z dziećmi	238
Matki z dziećmi	1 023
Ojcowie z dziećmi	148

Źródło: opracowanie własne na podstawie NSP2021

Biorąc pod uwagę liczbę dzieci, w strukturze rodzin miasta zdecydowanie dominują rodziny z jednym dzieckiem (1 800). Kolejną pod względem liczebności grupę stanowią rodziny bezdzietne (1 220), które wyraźnie przeważają nad rodzinami z dwojgiem dzieci (988). Znacznie mniejszy udział w ogólnej strukturze mają rodziny wielodzietne- liczba rodzin z trojgiem dzieci wyniosła 212, natomiast z czworgiem i większą liczbą dzieci jedynie 39. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin według liczby dzieci zawiera [Tabela 7](#).

Tabela 7. Liczba rodzin według liczby dzieci w 2021 roku

Typ rodziny	Liczba rodzin
Rodziny bez dzieci	1 220
Rodziny z 1 dzieckiem	1 800
Rodziny z 2 dzieci	988
Rodziny z 3 dzieci	212
Rodziny z 4 i więcej dzieci	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie NSP2021

W latach 2020-2024 struktura pomocy społecznej udzielanej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego charakteryzowała się dużą zmiennością. W ujęciu ogólnym liczba beneficjentów tej kategorii wykazała gwałtowny wzrost w 2021 roku (z 337 do 457 osób), po czym nastąpił wyraźny spadek i stopniowa stabilizacja, osiągając poziom 240 osób w 2024 roku. Rodziny niepełne stanowiły w 2020 roku dominującą część beneficjentów (287 osób). Grupa ta wykazała stałą tendencję spadkową, w analizowanym pięcioleciu liczba osób w tej kategorii zmniejszyła się o niemal połowę, osiągając w 2024 roku poziom 147 osób. W przypadku rodzin wielodzietnych odnotowano znaczne wahania. W 2021 roku nastąpił niemal trzykrotny wzrost liczby beneficjentów (z 77 do 210 osób). Po tym nagłym skoku, w kolejnych latach nastąpił gwałtowny spadek i stabilizacja- w 2024 roku liczba osób z rodzin wielodzietnych objętych wsparciem wyniosła 89.

W latach 2020-2024 liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w mieście wykazywała stałą tendencję spadkową. Liczba gospodarstw domowych objętych wsparciem systematycznie malała z poziomu 600 w 2020 roku do 416 w 2024 roku, co stanowi całkowity spadek o blisko 31%. Średnia roczna liczba rodzin korzystających z pomocy w tym okresie

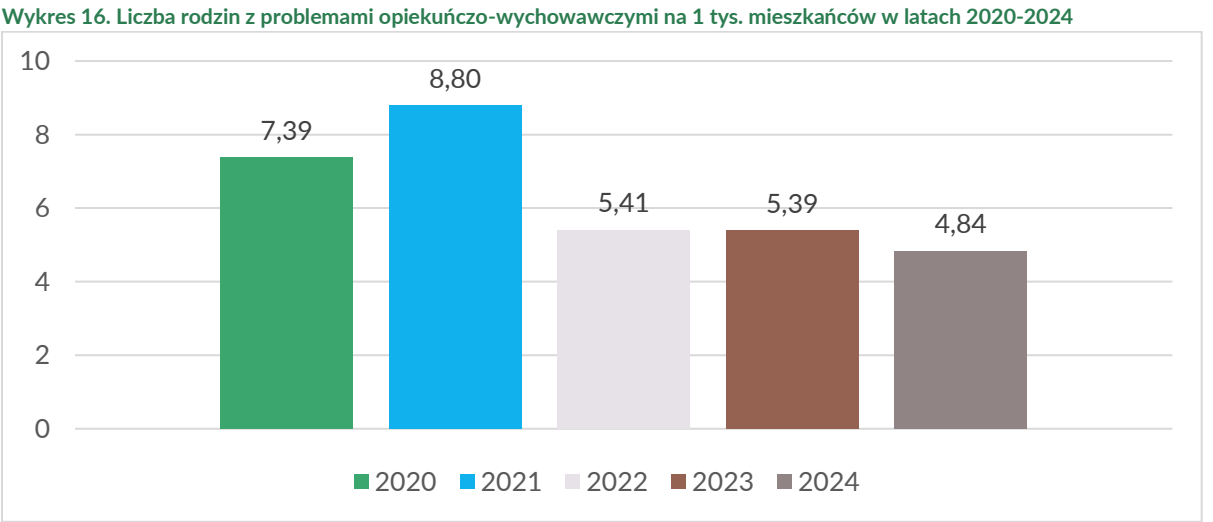
wyniosła 508,2. Analiza struktury pomocy wskazuje na wyraźną dominację świadczeń pieniężnych, które osiągnęły średnią na poziomie 387,4 gospodarstw rocznie. Natomiast średnia świadczeń niepieniężnych wyniosła 244,6 rodzin rocznie. Większość udzielanego wsparcia realizowana była w ramach zadań własnych gminy (ogólny spadek udzielanych świadczeń z 599 do 416 rodzin). Warto jednak odnotować obecność świadczeń przyznawanych w ramach zadań zleconych, które dotyczyły wąskiej grupy odbiorców (średnio 18 rodzin rocznie), wykazując przy tym lekką tendencję wzrostową aż do 2023 roku. Szczególną uwagę zwraca intensywność działań niefinansowych. Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej przewyższała liczbę rodzin pobierających zasiłki (w 2020 roku objęto nią aż 723 rodziny przy 600 rodzinach pobierających świadczenia ogółem). Świadczy to o szerokim zasięgu oddziaływania ośrodka, który kieruje swoje działania wspierające również do osób i rodzin niekorzystających z bezpośredniej pomocy finansowej. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin korzystających ze świadczeń w latach 2020-2024 zawiera [Tabela 8](#).

Tabela 8. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024

	Liczba rodzin				
	2020	2021	2022	2023	2024
Świadczenia ogółem	600	556	505	464	416
W tym:					
Świadczenia pieniężne	482	429	387	335	304
Świadczenia niepieniężne	279	269	243	232	200
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	14	17	19	22	18
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	599	562	505	464	416
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	723	617	537	500	464

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

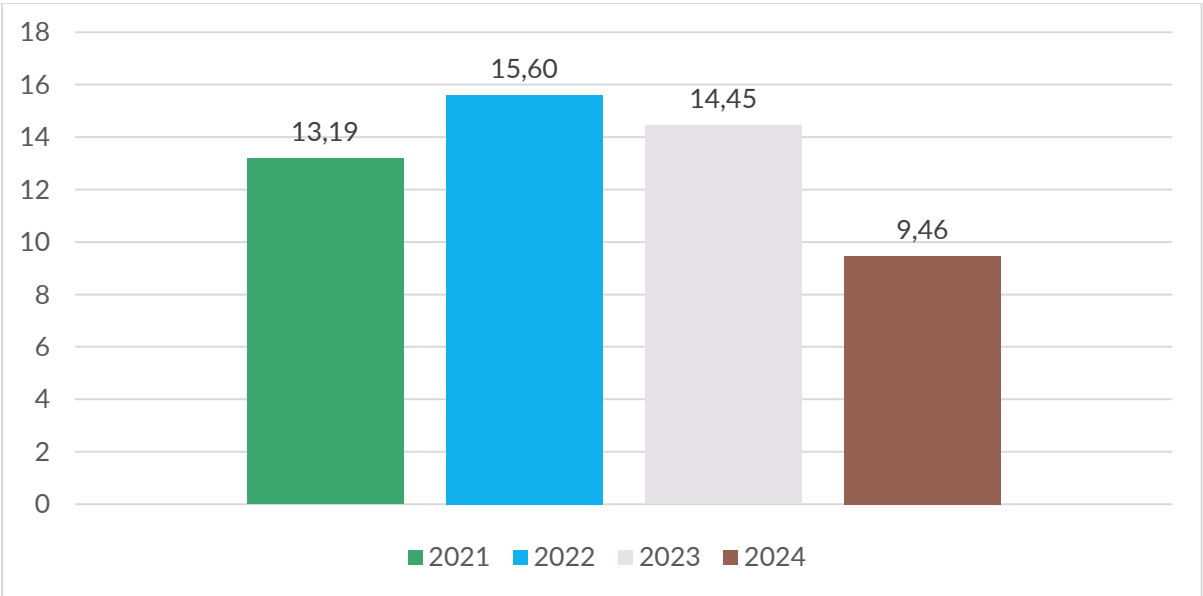
W latach 2020-2024 wskaźnik liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wynosił średnio 6,37. Dynamika zmian w tym obszarze była zróżnicowana- po początkowym pogorszeniu sytuacji w 2021 roku, w kolejnych latach nastąpiła wyraźna i trwała tendencja spadkowa. W 2021 roku odnotowano najwyższą wartość wskaźnika w całym analizowanym okresie, który wzrósł z poziomu 7,39 do 8,80. W 2022 roku odnotowano gwałtowny spadek wskaźnika do poziomu 5,41, co oznaczało poprawę sytuacji o blisko 39% w skali roku. W latach 2023-2024 trend spadkowy utrzymywał się. Wskaźnik systematycznie malał, osiągając w 2024 roku najniższy poziom 4,84. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024 w Lidzbarku Warmińskim przedstawia [Wykres 16](#).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

W latach 2020-2024 wskaźnik liczby dożywianych dzieci i młodzieży w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców charakteryzował się zmienną dynamiką. Sytuacja w pierwszym roku analizy (2020) była szczególna - ze względu na pandemię i okres zdalnej nauki, zgodnie z rekomendacją Wojewody, wsparcie nie było realizowane w formie tradycyjnego posiłku w placówce, lecz jako świadczenie pieniężne przekazywane bezpośrednio dzieciom i młodzieży. Pozwoliło to na zachowanie ciągłości pomocy mimo zawieszenia stacjonarnej pracy szkół. Po powrocie do standardowych form dożywiania, średnia wartość wskaźnika w latach 2021-2024 ustabilizowała się na poziomie 13,18. W 2022 roku odnotowano wzrost wskaźnika z 13,19 (poziom z 2021 roku) do 15,60. Natomiast od 2023 roku zaobserwowano wyraźną tendencję spadkową. Wskaźnik obniżył się do poziomu 14,45, a w 2024 osiągnął najniższy wynik w całym analizowanym okresie - 9,46. Szczegółowe dane dotyczące liczby dzieci i młodzieży dożywianych na 1 000 mieszkańców w latach 2021-2024 w Lidzbarku Warmińskim przedstawia Wykres 17.

Wykres 17. Liczba dzieci i młodzieży dożywianych na 1 tys. mieszkańców w latach 2021-2024

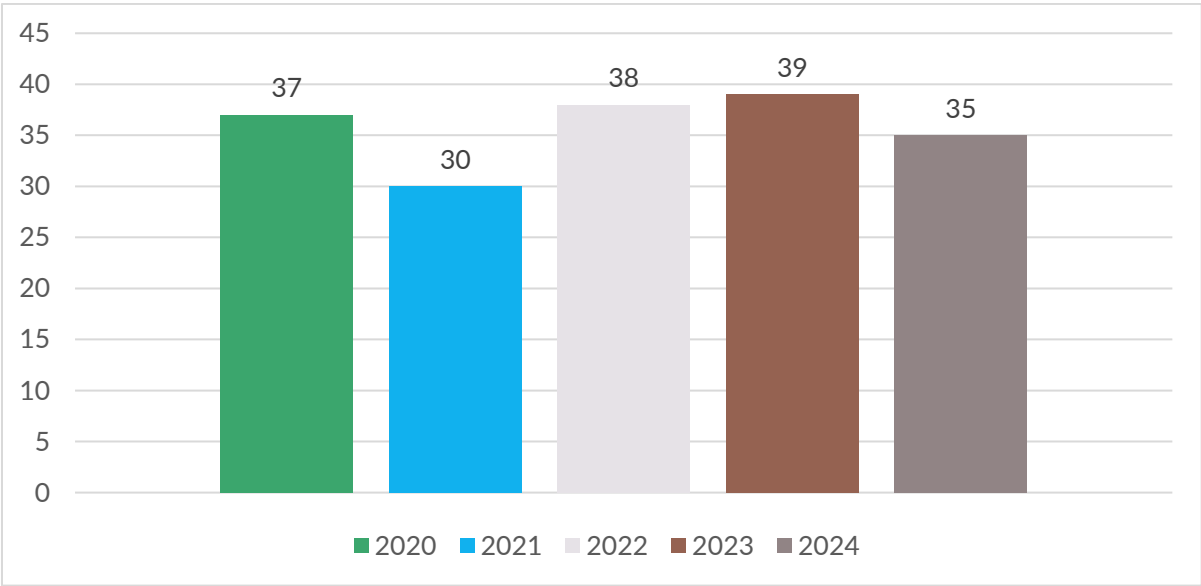

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Podjęmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny doświadczającej przemocy odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby doświadczającej przemocy domowej. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele wymienionych podmiotów, realizują procedurę „Niebieskiej Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Liczba założonych „Niebieskich Kart” w Lidzbarku Warmińskim w latach 2020-2024 charakteryzowała się względną stabilnością, utrzymując się na poziomie od 30 do 39 procedur rocznie. W 2020 roku założono 37 kart, po czym w 2021 roku nastąpił spadek do 30. W kolejnych latach odnotowano tendencję wzrostową- liczba założonych kart wyniosła 38 w 2022 roku oraz 39 w 2023 roku. W 2024 roku odnotowano niewielki spadek do poziomu 35 założonych kart. Szczegółowe dane dotyczące liczby założonych Niebieskich Kart w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 18.

Wykres 18. Liczba założonych niebieskich kart w latach 2020-2024

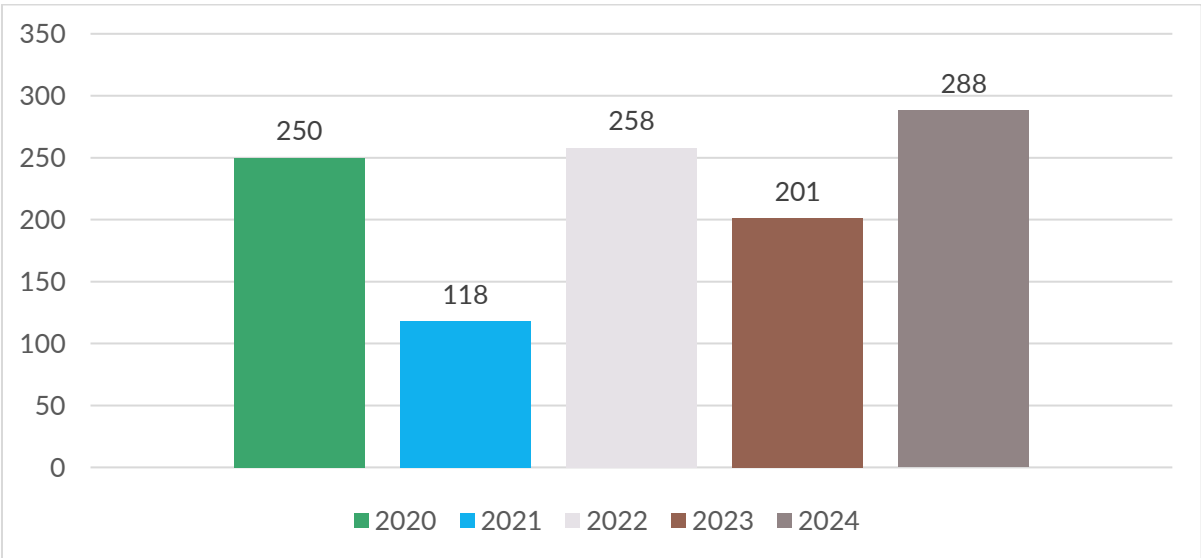

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci z terenu Gminy proponowane jest wsparcie w postaci Karty Dużej Rodziny, która stanowi system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze Karty mają możliwość korzystania z ofert podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej, po niższej cenie. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Rodzice mogą korzystać z Karty dożywotnio, a dzieci – do 18. roku życia lub do ukończenia nauki (maksymalnie do osiągnięcia 25. roku życia).

W analizowanych latach 2020-2024 dynamika wydawania Kart Dużej Rodziny w Lidzbarku Warmińskim charakteryzowała się dużą zmiennością i brakiem jednolitego trendu. Okres ten rozpoczął się od poziomu 250 wydanych dokumentów w 2020 roku. Po wyraźnym spadku w 2021 roku, kiedy wydano 118 Kart, w kolejnym roku nastąpił silny wzrost do poziomu 258 sztuk. W 2023 roku odnotowano przejściowy spadek liczby wydawanych dokumentów (201 Kart), natomiast w 2024 roku odnotowano najwyższą wartość w analizowanym pięcioleciu – 288 Kart. Szczegółowe dane dotyczące liczby wydanych Kart Dużej Rodziny w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 19.

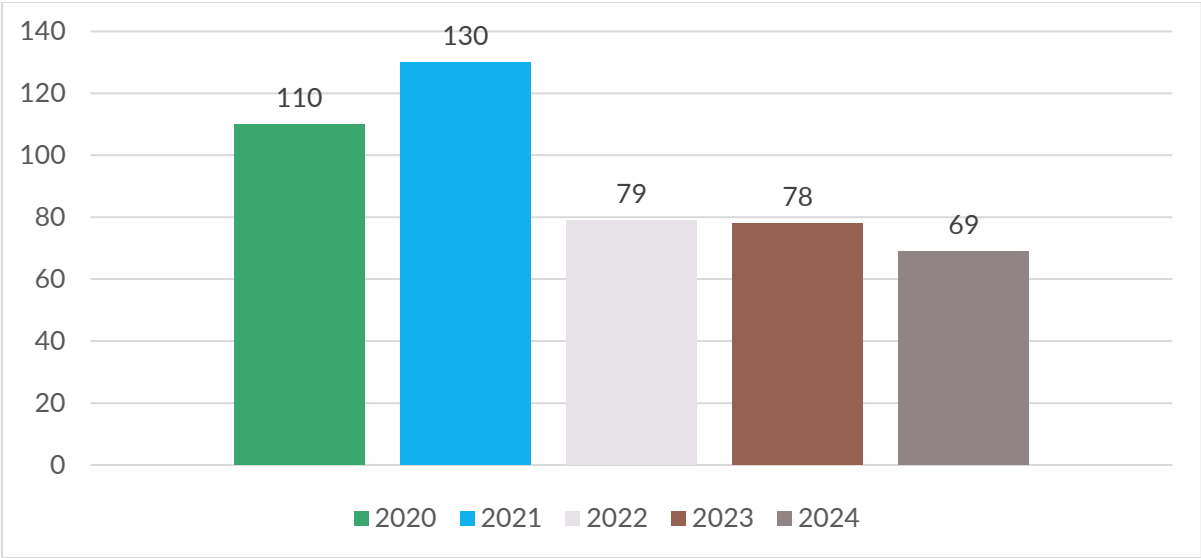
Wykres 19. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

W latach 2020-2024 liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi charakteryzowała się wyraźną tendencją spadkową - ze 110 rodzin w 2020 roku do 69 rodzin w 2024 roku. Szczegółowe dane zawiera Wykres 20.

Wykres 20. Liczba rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

W latach 2020-2024 liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w Lidzbarku Warmińskim wykazywała zmienną dynamikę, osiągając w analizowanym okresie średni poziom około 36 osób. Wartość ta uległa zmniejszeniu z 37 dzieci w 2020 roku do 29 w 2022 roku, by w 2023 roku odnotować wyraźny wzrost do 42 dzieci. Z kolei w przypadku placówek opiekuńczo-wychowawczych liczba podopiecznych utrzymywała się na relatywnie niskim i stabilnym poziomie w granicach od 2 do 3 dzieci rocznie. Szczegółowe dane dotyczące pieczy zastępczej w Lidzbarku Warmińskim w latach 2020-2024 zawiera Tabela 9.

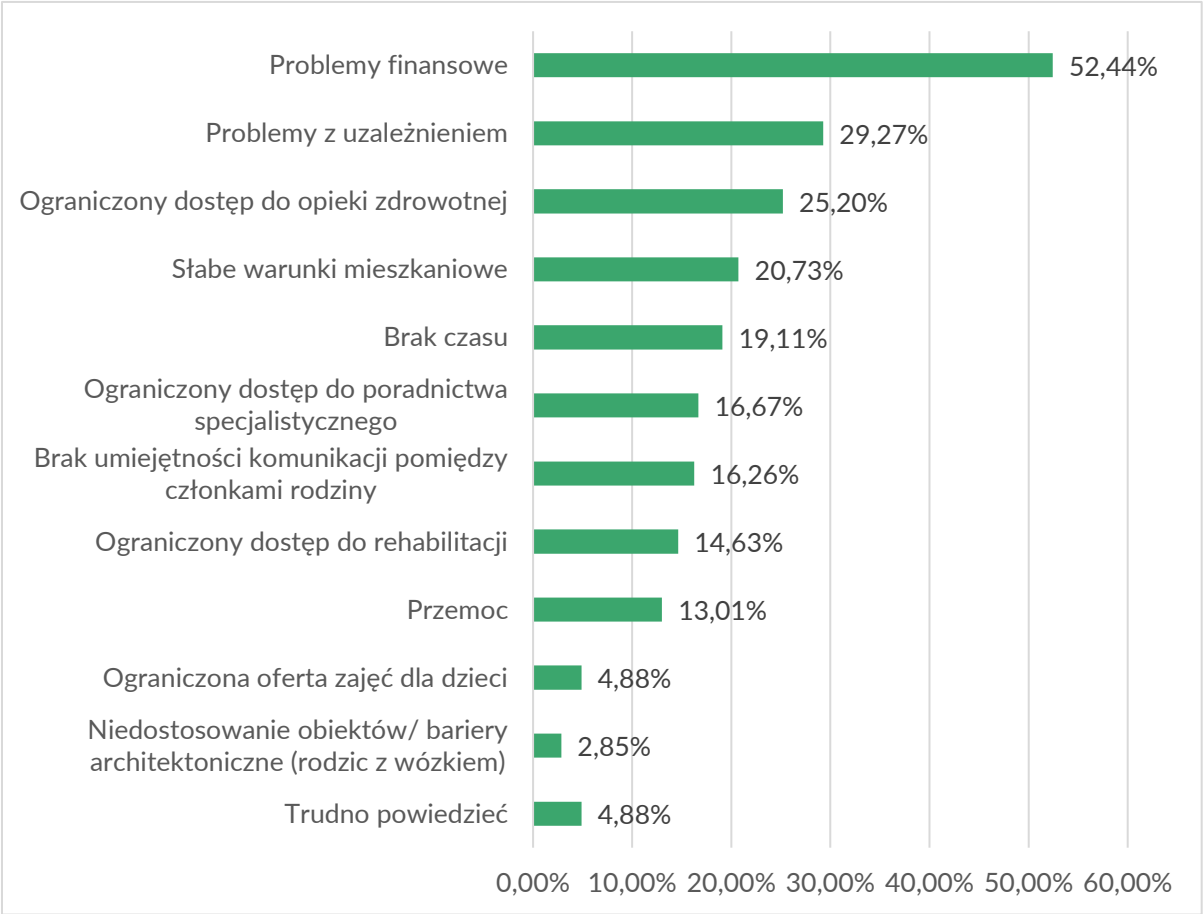
Tabela 9. Wskaźniki dotyczące pieczy zastępczej w latach 2020-2024

	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Dzieci przebywające w formach rodzinnej pieczy zastępczej	37	brak danych	29	42	brak danych
Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	brak danych	3	3	brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Główny, wyzwaniem dotyczącym rodziny na terenie Lidzbarka Warmińskiego są problemy finansowe, wskazane przez ponad połowę ankietowanych mieszkańców (52,44%). Kolejne kluczowe trudności to: problemy z uzależnieniem (29,27%), ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej (25,20%) oraz słabe warunki mieszkaniowe (20,73%). Szczegółowe dane dotyczące trudności dotyczących rodziny w gminie przedstawia Wykres 21.

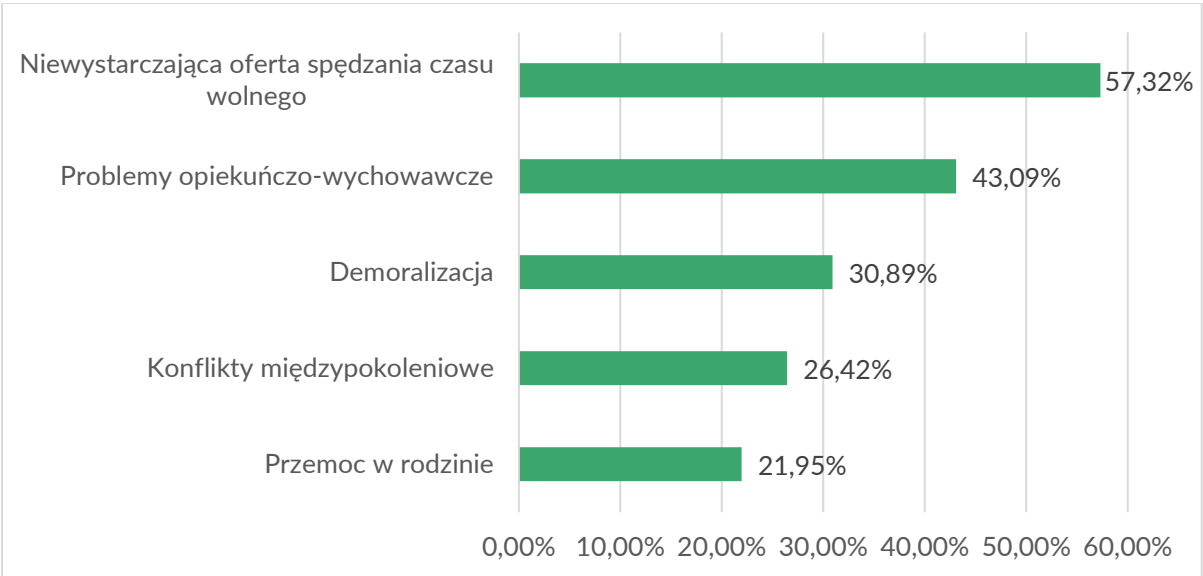
Wykres 21. Główne problemy i trudności dotyczące rodzin w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

W opinii mieszkańców głównym wyzwaniem dotyczącym dzieci i młodzieży jest niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego (57,32%). Choć wynik ten jest najwyższy, pozostałe wskazania sugerują silną obecność problemów o charakterze systemowym i wychowawczym. Aż 43,09% ankietowanych wskazało na problemy opiekuńczo-wychowawcze. Wysoko uplasowały się również zjawiska związane z dysfunkcjami społecznymi: demoralizacja (30,89%), konflikty międzypokoleniowe (26,43%) oraz przemoc w rodzinie (21,95%). Szczegółowe dane dotyczące problemów dzieci i młodzieży w gminie przedstawia Wykres 22.

Wykres 22. Główne problemy dotyczące dzieci i młodzieży w gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

W odniesieniu do rodzin i dzieci warsztat diagnostyczny ujawnił ambiwalentny obraz sytuacji. Z jednej strony podkreślano znaczenie autorytetu rodzicielskiego oraz potencjał wychowawczy rodziny jako podstawowej komórki społecznej. Miasto oferuje infrastrukturę sprzyjającą wspólnemu spędzaniu czasu (kino, basen, oferta kulturalna), co stanowi istotne wsparcie dla funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Z drugiej strony zwrócono uwagę na narastające trudności wychowawcze, w tym brak zaangażowania części rodziców w życie dzieci oraz postawy roszczeniowe. Wskazano także na potrzebę wzmacniania kompetencji rodzicielskich oraz działań profilaktycznych skierowanych do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

WNIOSKI

- W latach 2020-2024 odnotowano systematyczny spadek liczby dzieci do lat 3 o 30% przy stałym ujemnym przyroście naturalnym. Warto jednak zauważyć, że w 2024 roku wskaźnik przyrostu naturalnego osiągnął relatywnie najwyższą wartość (-5,01), wykazując trend wzrostowy w porównaniu do lat ubiegłych.
- Liczba rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi spadła o ponad 37%. Przełożyło się to na niemal dwukrotne obniżenie wskaźnika rodzin z tymi problemami na 1 000 mieszkańców.
- Działalność ośrodka pomocy społecznej cechuje się szerokim zasięgiem pracy socjalnej, która swoim zakresem obejmuje większą liczbę rodzin niż system świadczeń pieniężnych. Świadczy to o silnym nastawieniu na aktywne wspieranie rodzin w ich środowisku, a nie tylko na pomoc doraźną.
- System opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodziców skutecznie opiera się na formach rodzinnych (średnio 36 rocznie), przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum (2-3 dzieci) roli instytucjonalnych placówek opiekuńczo-wychowawczych.
- Liczba założonych „Niebieskich Kart” utrzymuje się na podobnym poziomie (średnio 35-36 rocznie), co wskazuje na stabilną współpracę w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Mimo dużej zmienności w analizowanym okresie, w 2024 roku odnotowano rekordową liczbę wydanych Kart Dużej Rodziny (288 sztuk), co potwierdza wysoką popularność tego instrumentu w lokalnej polityce prorodzinnej.
- Choć dane MOPS wykazują spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczymi, aż 43% ankietowanych mieszkańców nadal postrzega je jako główne wyzwanie dla dzieci i młodzieży. Najpoważniejszą barierą dla rodzin pozostają kwestie finansowe (52,4%) oraz niedostateczna oferta czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (57,3%).
- Podczas warsztatu podkreślano, że niezbędne jest rozwijanie działań wzmacniających kompetencje rodzicielskie i profilaktykę wychowawczą, przy jednoczesnym wykorzystaniu istniejącej infrastruktury rekreacyjno-kulturalnej jako przestrzeni wsparcia rodzin.

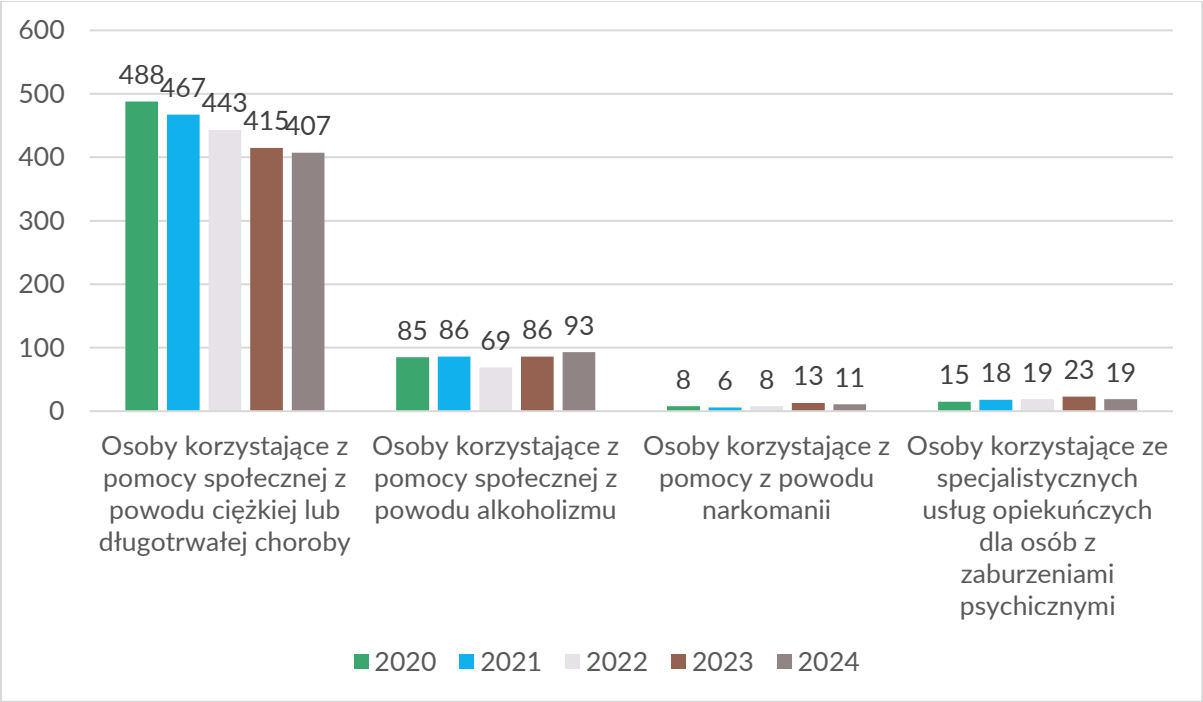
4.3. PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

Liczba osób otrzymujących świadczenia pomocy społecznej z powodu ciężkiej lub długotrwałej choroby w latach 2020-2024 charakteryzowała się stałą i systematyczną tendencją spadkową. Od najwyższej wartości odnotowanej w 2020 roku (488 osób), liczba beneficjentów malała sukcesywnie każdego roku, osiągając w 2024 roku poziom 407 osób. Średnia dla całego analizowanego okresu wyniosła 444,00 osoby rocznie.

Odmiennej, niejednorodną dynamikę zaobserwowano w obszarze wsparcia z powodu alkoholizmu. Po okresie stabilizacji w latach 2020-2021 (85-86 osób), w 2022 roku nastąpił wyraźny spadek liczby beneficjentów do poziomu 69 osób. Trend ten uległ jednak odwróceniu w kolejnych latach- w 2024 roku odnotowano najwyższą wartość w analizowanym okresie, wynoszącą 93 osoby. Średnia liczba osób korzystających z pomocy z tego powodu wyniosła 83,80 rocznie.

Problem narkomanii dotyczył relatywnie najmniej licznej grupy beneficjentów (średnio 9,20 osoby rocznie), jednak w 2023 roku odnotowano tu wyraźny wzrost (do 13 osób) w stosunku do lat poprzednich. Z kolei liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi wykazywała tendencję wzrostową aż do 2023 roku (najwyższa wartość wyniosła 23 osoby), po czym w 2024 roku nastąpił powrót do wartości zbliżonych do tych z lat poprzednich (19 osób). Szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby, uzależnień oraz zaburzeń psychicznych w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 23.

Wykres 23. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby, alkoholizmu lub narkomanii oraz liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

Na terenie Lidzbarka Warmińskiego funkcjonuje dość rozbudowana sieć aptek oraz podmiotów ochrony zdrowia, obejmująca zarówno placówki publiczne, jak i niepubliczne. Kluczową rolę w systemie pełni Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim. Istniejąca infrastruktura zapewnia podstawową dostępność świadczeń zdrowotnych. Listę przychodni i aptek zlokalizowanych na terenie miasta przedstawia Tabela 10.

Tabela 10. Przychodnie i apteki zlokalizowane na terenie Lidzbarka Warmińskiego

L.P.	Nazwa	Adres
1	Apteka-Centrum	Pl. Wolności 6, Lidzbark Warmiński
2	DOZ Apteka Dbam o Zdrowie	ul. Konstytucji 3 Maja 3, Lidzbark Warmiński
3	Apteka Lipowa	ul. Lipowa 2c, Lidzbark Warmiński
4	Apteka pod Kasztanem	ul. Kresowa 1, Lidzbark Warmiński
5	Apteka „Melissa” Marzena Grzybowska	ul. 11 Listopada 15, Lidzbark Warmiński

L.P.	Nazwa	Adres
6	DOZ Apteka Dbam o Zdrowia	ul. Poniatowskiego 2, Lidzbark Warmiński
7	Apteka MEDFARM	ul. Świętochowskiego 2, Lidzbark Warmiński
8	Apteka Lidzbarska S.C.	ul. Świętochowskiego 7a, Lidzbark Warmiński
9	Apteka	ul. Pilnik 14, Lidzbark Warmiński
10	Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla dzieci w Ameryce/ Poradnia psychologiczna w Lidzbarku Warmińskim	ul. Kolejowa 5a/7, Lidzbark Warmiński
11	Centrum Zdrowia NZOZ Twój Partner	ul. Pilnik 14, Lidzbark Warmiński
12	NZOZ „Zdrowie” Maria Rusiłowicz	ul. 11 Listopada 15, Lidzbark Warmiński
13	NZOZ Zakład Rehabilitacji Leczniczej „VITAREH” Roman Ziółkowski	ul. 11 Listopada, Lidzbark Warmiński
14	NZOZ Poradnia Stomatologiczna Halina Sztukowska	ul. 11 Listopada, Lidzbark Warmiński
15	Niepubliczny Zakład Usług Personelu Medycznego „Centrum” Czesława Kalinowska-Meus	ul. 11 Listopada, Lidzbark Warmiński
16	Przychodnia w Pilniku	ul. Pilnik 14, Lidzbark Warmiński
17	ESKULAP	ul. Świętochowskiego, Lidzbark Warmiński
18	Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim	ul. 11 Listopada, Lidzbark Warmiński
19	Zespół Opieki Zdrowotnej w Lidzbarku Warmińskim	ul. Bartoszycka, Lidzbark Warmiński

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Infrastruktura ochrony zdrowia w analizowanym okresie charakteryzowała się pewną zmiennością w zakresie dostępności placówek medycznych. Liczba przychodni uległa stopniowemu zmniejszeniu- z 12 placówek w 2020 roku do 10 w latach 2023-2024. Pełną stabilność zachowała natomiast liczba aptek, która przez cały badany okres pozostawała na niezmiennym poziomie (7 placówek). W zakresie korzystania z usług medycznych odnotowano istotne zmiany. Liczba udzielonych porad lekarskich osiągnęła najwyższą wartość w 2021 roku (122 526), po czym nastąpił dwuletni okres lekkiego spadku intensywności korzystania z usług. Warto zaznaczyć, że w 2024 roku odnotowano ponowny wzrost zapotrzebowania na pomoc medyczną, a liczba porad wyniosła 120 238, co stanowi wartość wyższą od odnotowanej w pierwszym analizowanym roku (2020). Szczegółowe dane dotyczące ochrony zdrowia w latach 2020-2024 zawiera [Tabela 11](#).

Tabela 11. Dane dotyczące ochrony zdrowia w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Przychodnie	12	12	11	10	10
Porady lekarskie	114 554	122 526	117 197	117 800	120 238
Apteka	7	7	7	7	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na terenie Lidzbarka Warmińskiego w latach 2020-2024 organizowane były liczne działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki. Szczegółowe dane dotyczące poszczególnych działań zawiera [Tabela 12](#).

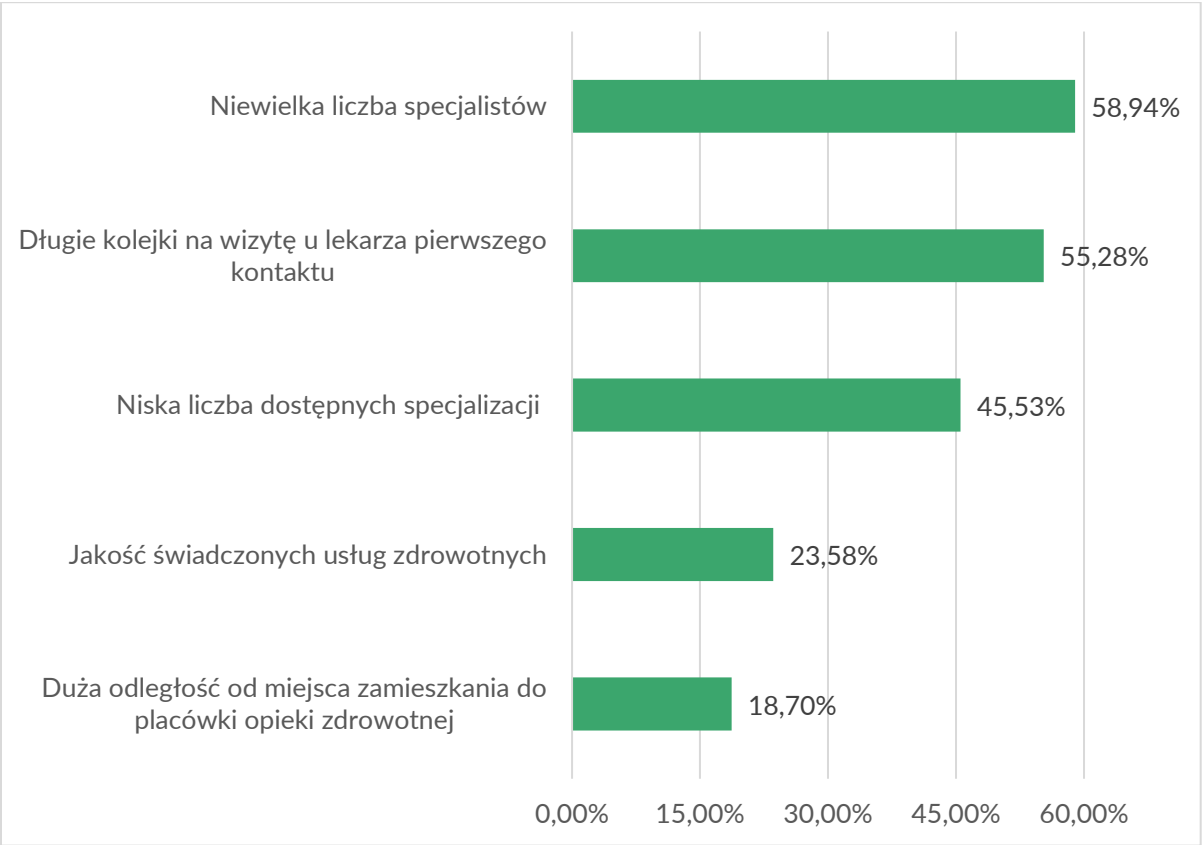
Tabela 12. Programy z zakresu promocji zdrowia w latach 2020-2024

L.P.	Programy z zakresu promocji zdrowia	Lata funkcjonowania
1	Programy profilaktyczne dla uczniów	2020-2024 (cyklicznie)
2	Warsztaty „Maszeruj i ćwicz”	2020, w kolejnych latach kontynuowane przez NGO
3	„Aktywnie i zdrowo, bez nałogów”	2020-2021, 2023-2024 (cyklicznie)
4	Konkurs „Zdrowi i bezpieczni”	2021-2024 (cyklicznie)
5	„Szkoła dla rodziców”	2021-2024 (cyklicznie)
6	„Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”	2022-2024
7	„Zamiast hejtu”	2020-2023
8	Program „ODLOT”	2023-2024
9	„Szkoła optymistów”	2023-2024
10	Ćwiczenia korekcyjne	2024 (cyklicznie)
11	„Zdrowie w ciele i w głowie”	2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński za lata 2020-2024

Analiza opinii mieszkańców wskazuje na kryzys dostępności do świadczeń medycznych. Najczęściej wskazywanymi problemami są: niewielka liczba dostępnych specjalistów (58,94%) oraz długie kolejki na wizytę u lekarza pierwszego kontaktu (55,28%). Wyniki te świadczą o tym, że bariery logistyczne i kadrowe stanowią główne utrudnienie w codziennym korzystaniu z systemu ochrony zdrowia. Istotnym wyzwaniem pozostaje również niska liczba dostępnych specjalizacji lekarskich, na którą wskazało 45,53% ankietowanych. Co czwarty mieszkaniec negatywnie ocenia jakość świadczonych usług (23,58%), a blisko co piąty (18,70%) wskazuje na dużą odległość od miejsca zamieszkania do placówki medycznej. Szczegółowe dane dotyczące głównych problemów w obszarze ochrony zdrowia przedstawia Wykres 24.

Wykres 24. Główne problemy w obszarze ochrony zdrowia

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

Podczas warsztatu diagnostycznego obszar ochrony zdrowia został oceniony jako jeden z najbardziej problemowych. Uczestnicy warsztatu wskazali na długi czas oczekiwania do

lekarzy specjalistów, braki kadrowe oraz ograniczoną dostępność oddziałów specjalistycznych w szpitalu powiatowym (m.in. pediatria, ginekologia, położnictwo, rehabilitacja dziecięca). Zwrócono uwagę na niedostateczną edukację zdrowotną oraz słabą widoczność lokalnych kampanii prozdrowotnych.

Jednocześnie dostrzeżono pozytywne elementy systemu – realizację programów profilaktycznych, działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, a także infrastrukturę sprzyjającą zdrowemu stylowi życia (parki, tereny rekreacyjne, termy). W kontekście zdrowia psychicznego wskazano na funkcjonowanie poradni psychiatrycznej, poradni terapii uzależnień oraz telefonów zaufania, jednak zauważono utrudniony dostęp do psychoterapii oraz brak grup wsparcia dla osób w kryzysie psychicznym.

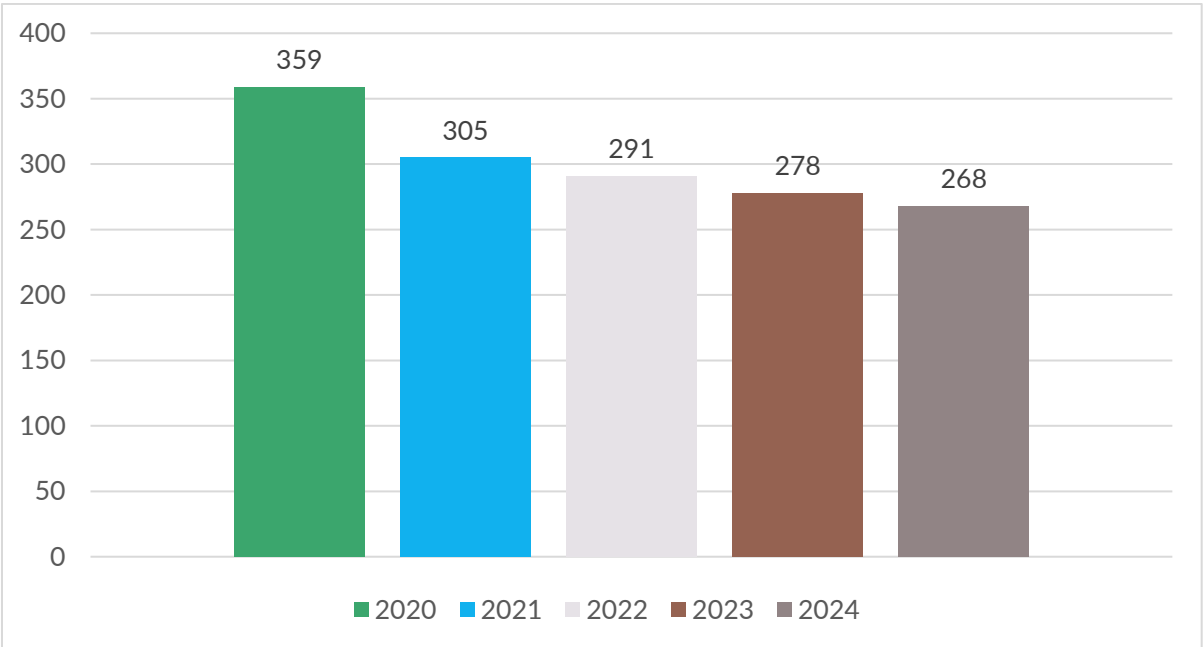
WNIOSKI

- W latach 2020-2024 liczba beneficjentów pomocy społecznej z tytułu ciężkiej lub długotrwałej choroby wykazała stałą tendencję spadkową, zmniejszając się o blisko 17%.
- Obszar wsparcia z powodu alkoholizmu cechuje się niepokojącą dynamiką wzrostową w ostatnich latach. Wskazuje to na konieczność zintensyfikowania działań profilaktycznych i terapeutycznych w tym segmencie.
- Zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wykazywało wyraźny trend wzrostowy do 2023 roku, co w połączeniu ze wzrostem liczby beneficjentów dotkniętych problemem narkomanii, definiuje nowe wyzwania dla lokalnego systemu wsparcia specjalistycznego.
- Infrastruktura ochrony zdrowia wykazuje tendencję spadkową w zakresie liczby przychodni, przy jednoczesnej pełnej stabilizacji sektora farmaceutycznego, w którym liczba aptek pozostaje niezmienna. Mimo mniejszej liczby placówek, intensywność korzystania z usług medycznych pozostaje na wysokim poziomie.
- Analiza opinii mieszkańców wskazuje na głęboki kryzys dostępności do świadczeń medycznych, gdzie bariery kadrowe i logistyczne są postrzegane jako główne utrudnienie. Aż 58,9% ankietowanych wskazuje na deficyt lekarzy specjalistów, a 55,3% na nadmierny czas oczekiwania na wizytę u lekarza pierwszego kontaktu. Istotnym wyzwaniem dla lokalnej polityki zdrowotnej pozostaje niska ocena jakości usług (23,6% wskazań negatywnych) oraz ograniczona oferta specjalizacji (45,5%), co w połączeniu z barierą odległości zgłaszanej przez co piątego mieszkańca, utrudnia sprawne funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia w opinii społecznej.
- Zdaniem uczestników warsztatu diagnostycznego najpoważniejszym wyzwaniem systemowym pozostaje ograniczona dostępność do świadczeń specjalistycznych i kadr medycznych, co wymaga skoordynowanych działań wzmacniających lokalną profilaktykę, edukację zdrowotną oraz współpracę z podmiotami ochrony zdrowia.

4.4. WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I STARSZYCH

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2024 charakteryzowała się stałą i systematyczną tendencją spadkową. Liczba beneficjentów malała sukcesywnie rok do roku, od poziomu 359 osób w 2020 roku do najniższej wartości 268 osób w 2024 roku. Łącznie w analizowanym okresie grupa ta zmniejszyła się o około 25%. Średnia roczna liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności wyniosła 300,20. Szczegółowe dane przedstawia Wykres 25.

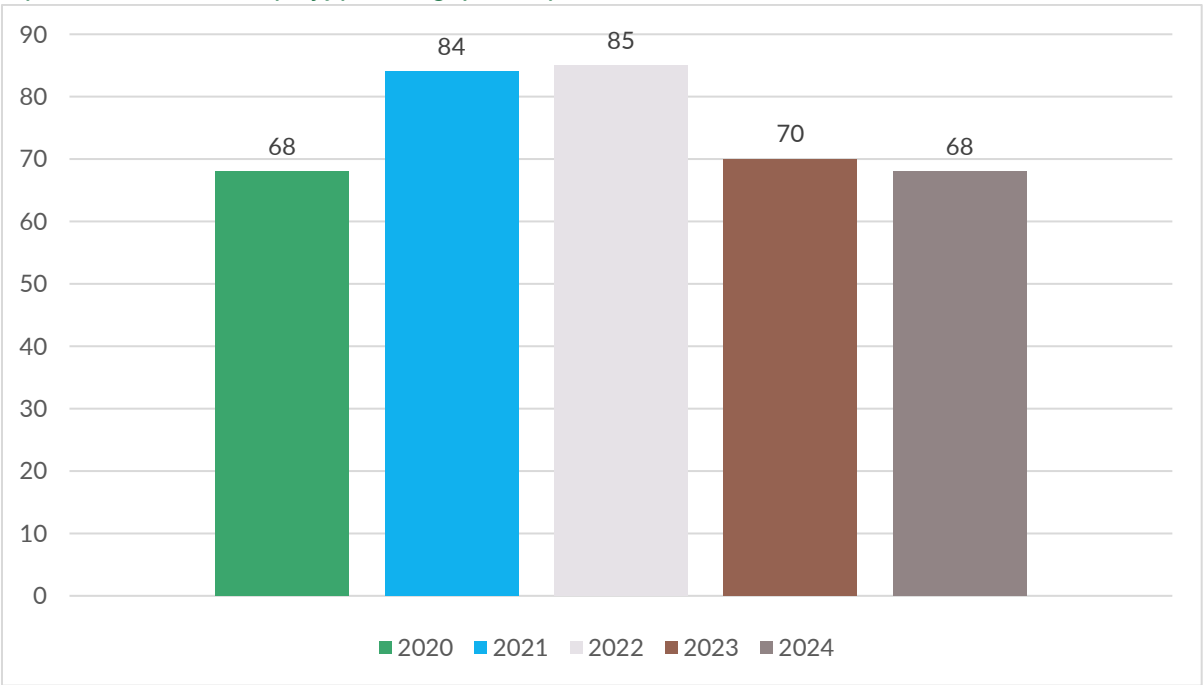
Wykres 25. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

W latach 2020-2024 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w Lidzbarku Warmińskim charakteryzowała się wyraźną zmiennością o charakterze wzrostowo-sпадkowym. W 2020 roku z pomocy skorzystało 68 osób, jednak w kolejnych dwóch latach odnotowano gwałtowny wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze. Najwyższą wartość w analizowanym pięcioleciu odnotowano w 2022 roku (85 osób). Od 2023 roku zaobserwowano odwrócenie trendu i spadek osób korzystających z tej formy wsparcia. W 2024 roku liczba beneficjentów usług społecznych powróciła do poziomu 68 osób. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 26.

Wykres 26. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Na terenie Lidzbarka Warmińskiego realizowane są liczne usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami. Szczegółowe dane dotyczące usług oraz podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację zawiera Tabela 13.

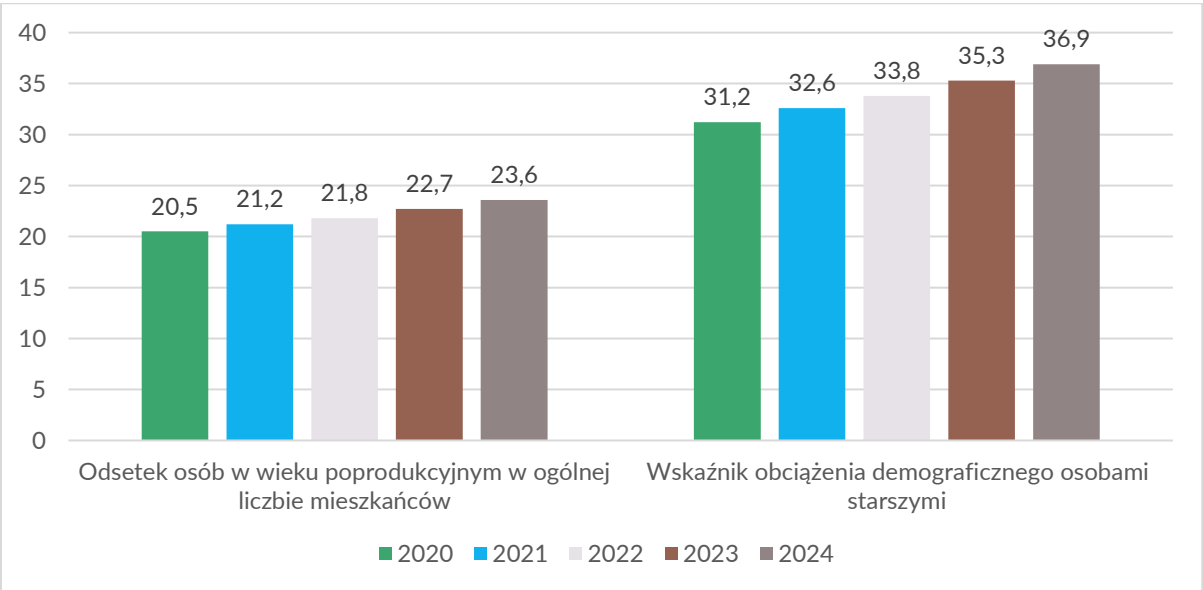
Tabela 13. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami

L.P.	Usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi
1	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	MOPS
2	Praca socjalna	MOPS
3	Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”	MOPS
4	Program „Opieka Wytchnieniowa”	MOPS
5	Rehabilitacja społeczna i zawodowa (zajęcia terapeutyczne, treningi umiejętności)	ŚDS
6	Transport osób z niepełnosprawnościami	UM/ ŚDS
7	Poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne)	MOPS/ ŚDS
8	Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	NGO
9	Organizacja turnusów rehabilitacyjnych i wyjść integracyjnych	ŚDS/ NGO

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński za lata 2020-2024

W latach 2020-2024 analizowane wskaźniki charakteryzowały się wyraźną i dynamiczną tendencją wzrostową. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców zwiększył się o 3,1p.p. (z poziomu 20,5% w 2020 roku do 23,6% w 2024 roku). Istotny wzrost odnotowano również w przypadku wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi- jego wartość zwiększyła się z 31,2 w 2020 roku do 36,9 w 2024 roku. Szczegółowe dane demograficzne odnoszące się do osób starszych w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 27.

Wykres 27. Dane demograficzne dotyczące osób starszych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na terenie Lidzbarka Warmińskiego realizowane są liczne usługi skierowane do osób starszych. Szczegółowe dane dotyczące realizowanych usług oraz podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację zawiera Tabela 14.

Tabela 14. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób starszych

L.P.	Usługi skierowane do osób starszych	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi
1	Usługi opiekuńcze	MOPS
2	Specjalistyczne usługi opiekuńcze (rehabilitacja, pomoc psychologiczna)	MOPS
3	Dzienny Dom Pomocy	MOPS
4	Program „Opieka Wytchnieniowa”	MOPS

L.P.	Usługi skierowane do osób starszych	Podmiot odpowiedzialny za realizację usługi
5	Usługi asystenckie	MOPS
6	Uniwersytet Trzeciego Wieku	Lidzbarski Dom Kultury
7	Karta Seniora	UM/ MOPS
8	Bezpłatna komunikacja miejska	UM

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński za lata 2020-2024

W latach 2020-2024 liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej (DPS) wykazywała stałą tendencję wzrostową. Z poziomu 35 osób w 2020 roku liczba ta wzrosła do 42 w 2024 roku, co stanowi najwyższą wartość w analizowanym okresie. Równolegle do wzrostu liczby podopiecznych odnotowano gwałtowny wzrost wydatków z tytułu odpłatności za pobyt w placówkach. Łączny koszt wzrósł z 1 125 408 zł w 2020 roku do 1 815 620 zł w 2024 roku, co oznacza wzrost o ponad 60% na przestrzeni pięciu lat. Tendencję tę obrazuje również średnia odpłatność w przeliczeniu na osobę, która wzrosła z około 32 tys. zł do ponad 43 tys. zł rocznie. Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim w latach 2020-2024 zawiera [Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania..](#)

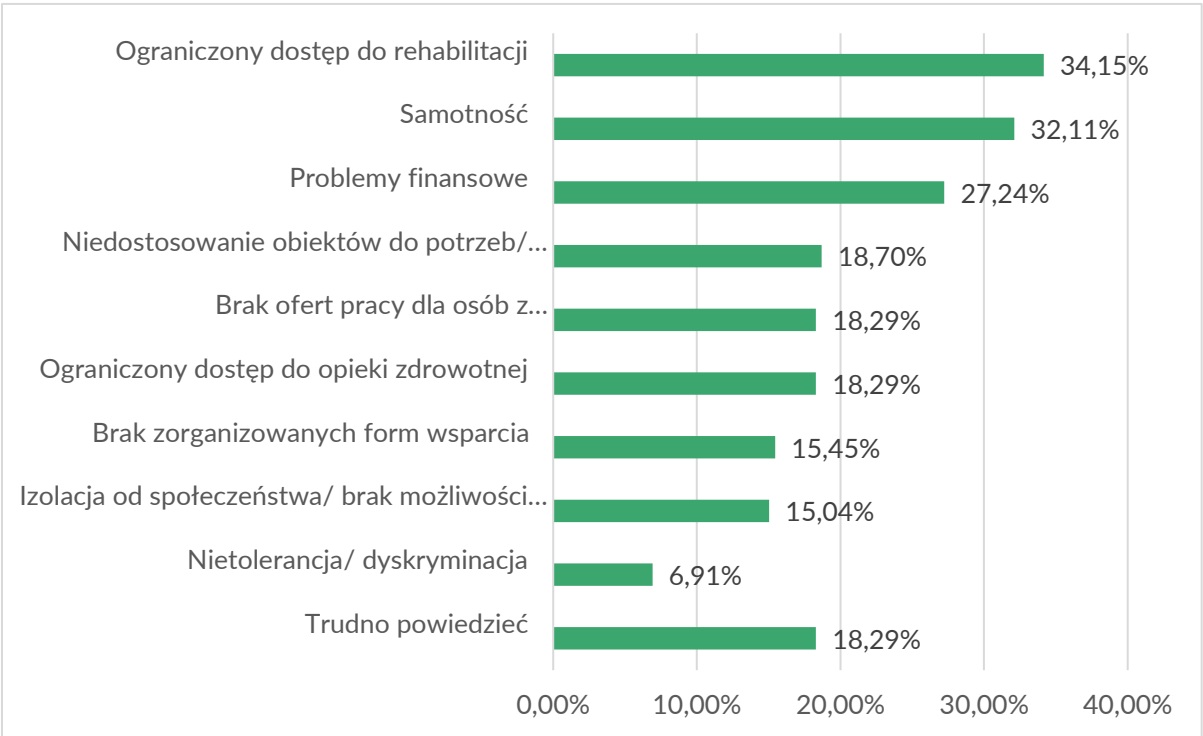
Tabela 15. Liczba mieszkańców przebywających w Domu Opieki Społecznej oraz odpłatność za pobyt w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób przebywających w DPS	35	37	39	41	42
Odpłatność gminy [zł]	1 125 408	1 214 560	1 432 180	1 588 742	1 815 620
Średnia odpłatność w przeliczeniu na 1 osobę	32 155	32 826	36 723	38 750	43 229

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Analiza opinii mieszkańców dotycząca trudności osób z niepełnosprawnościami wskazuje na wielowymiarowy charakter barier, z jakimi mierzy się ta grupa. Najczęściej wskazywanymi problemami są: ograniczony dostęp do rehabilitacji (34,15%) oraz samotność (32,11%). Kolejną kluczową trudnością są problemy finansowe, na które wskazało 27,24% ankietowanych. Zauważalna jest również grupa barier o zbliżonym natężeniu (18-19%), takich jak: bariery architektoniczne, brak ofert pracy oraz utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej. Co istotne, wysoki odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” (18,29%) może sugerować niewystarczającą wiedzę ogółu mieszkańców o specyficznych potrzebach tej grupy. Szczegółowe dane dotyczące trudności i problemów, jakie dotyczą osoby z niepełnosprawnościami w gminie przedstawia [Wykres 28](#).

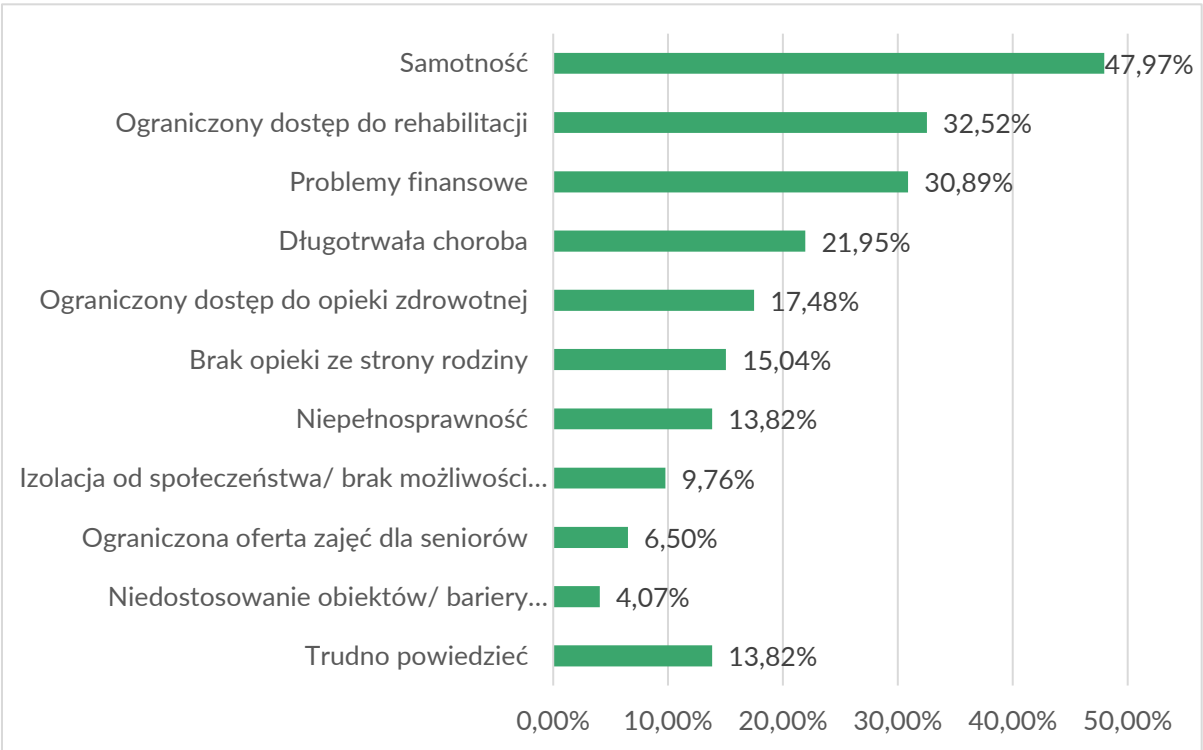
Wykres 28. Główne problemy dotyczące osoby z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

Ankietowani mieszkańcy jako najpoważniejszą trudność dotyczącą osoby starsze w gminie wskazują samotność (47,97%). Wynik ten dominuje nad pozostałymi wskazaniami, podkreślając znaczenie potrzeb integracyjnych i relacyjnych w tej grupie wiekowej. Do kolejnych kluczowych wyzwań zaliczono: ograniczony dostęp do rehabilitacji (32,52%) oraz problemy finansowe (30,89%). Istotny odsetek mieszkańców zwraca również uwagę na trudności zdrowotne, takie jak długotrwała choroba (21,95%) oraz ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej (17,48%). Szczegółowe dane dotyczące trudności i problemów, które dotyczą osoby starsze w gminie, przedstawia Wykres 29.

Wykres 29. Główne problemy dotyczące osoby starsze

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

Uczestnicy warsztatów w dużej mierze skupili się na wsparciu osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie Lidzbarka Warmińskiego. W odniesieniu do seniorów podkreślono zarówno wyzwania, jak i znaczący potencjał tej grupy. Do głównych problemów należą: niskie emerytury, pogarszający się stan zdrowia, samotność, izolacja społeczna, niskie kompetencje cyfrowe oraz ograniczony dostęp do informacji. Wskazano także na niewystarczającą liczbę programów wsparcia dla opiekunów osób starszych oraz na problem wykluczenia komunikacyjnego w połączeniach międzymiastowych.

Jednocześnie seniorzy dysponują dużym potencjałem społecznym – mają czas, chęci i potrzebę angażowania się w życie lokalne, a także wiedzę i doświadczenie. Atutem miasta jest rozwinięta oferta skierowana do osób starszych: Dom Dziennego Pobytu, kluby spotkań, Uniwersytet Trzeciego Wieku, miejsca do ćwiczeń, parki, bulwar, tężnia oraz bezpłatna komunikacja miejska.

W przypadku osób z niepełnosprawnościami kluczowymi barierami pozostają bariery architektoniczne i technologiczne, brak transportu „od drzwi do drzwi”, ograniczona liczba lokalnych pracodawców oraz problem osób zamieszkujących budynki bez wind („więźniowie czwartego piętra”). Mocną stroną jest jednak rozwinięta współpraca instytucjonalna, dostęp do dofinansowań z PFRON oraz funkcjonowanie usług wspierających samodzielność.

WNIOSKI

- W latach 2020-2024 liczba beneficjentów pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności wykazywała stałą tendencję spadkową, zmniejszając się łącznie o około 25%.
- Zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze charakteryzowało się dużą zmiennością. Świadczy to o przejściowym charakterze szczytowego zapotrzebowania w połowie analizowanego okresu.
- Proces starzenia się społeczności lokalnej postępuje w sposób dynamiczny, co obrazuje wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. Równolegle wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi znacznie wzrósł, co stanowi wyraźny sygnał do planowania długofalowej polityki senioralnej.
- Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej osiągnęła w 2024 roku najwyższą wartość, co przy jednoczesnym wzroście średniej rocznej odpłatności za osobę spowodowało skokowy wzrost wydatków gminy o ponad 60% w ciągu pięciu lat.
- Mieszkańcy definiują samotność jako główny problem społeczny- twierdzi tak 48% w przypadku osób starszych oraz 32% w przypadku osób z niepełnosprawnościami. Podkreśla to pilną potrzebę rozwoju nie tylko usług opiekuńczych, ale przede wszystkim inicjatyw budujących więzi i integrację społeczną.
- Główną barierą systemu dla obu analizowanych grup pozostaje ograniczony dostęp do rehabilitacji (wskazany przez około 33-34% ankietowanych), który w hierarchii trudności dominuje nad problemami finansowymi czy barierami architektonicznymi.
- Wysoki odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” (18,3%) w kontekście problemów osób z niepełnosprawnościami sugeruje istnienie luki informacyjnej wśród ogółu mieszkańców. Warto rozważyć prowadzenie warsztatów edukacyjnych zwiększających świadomość społeczną na temat potrzeb i wyzwań tej grupy.
- Zdaniem uczestników warsztat konieczne jest dalsze rozwijanie usług zwiększających samodzielność (transport, asystencja, dostępność architektoniczna i cyfrowa) przy jednoczesnym aktywnym wykorzystaniu potencjału społecznego seniorów.

4.5. EDUKACJA PUBLICZNA

Na terenie Lidzbarka Warmińskiego znajduje się siedem przedszkoli oraz cztery szkoły podstawowe. Szczegółowy opis i ich adresy zawiera [Tabela 16](#).

Tabela 16. Przedszkola i szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Przedszkole Niepubliczne „Miś”	ul. Kromera 13, 11-110 Lidzbark Warmiński
2	Przedszkole Niepubliczne „Puchatek”	ul. Wyszyńskiego 11, 11-110 Lidzbark Warmiński
3	Przedszkole Niepubliczne z oddziałem żłobkowym „Kubus”	ul. Ogrodowa 1, 11-110 Lidzbark Warmiński
4	Przedszkole Niepubliczne Akademia Uśmiechu	ul. Mazurska 2, 11-110 Lidzbark Warmiński
5	Przedszkole nr 5 w Lidzbarku Warmińskim	ul. Wodna 9, 11-110 Lidzbark Warmiński
6	Przedszkole nr 6 w Lidzbarku Warmiński	ul. Polna 26, 11-110 Lidzbark Warmiński
7	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Lidzbarku Warmińskim	ul. Mazurska 2, 11-110 Lidzbark Warmiński
8	Szkoła Podstawowa nr 1	ul. Szkolna 2, 11-110 Lidzbark Warmiński
9	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Ignacego Krasickiego	ul. Lipowa 17, 11-110 Lidzbark Warmiński
10	Zespół Szkolno-Przedszkolny (Przedszkole, Szkoła Podstawowa nr 4)	ul. Polna 36, 11-110 Lidzbark Warmiński

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Wśród mieszkańców najliczniejszą grupę stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie i policealne (5 136), co odpowiada 34,75% ogólnej populacji. Istotną cechą struktury wykształcenia tej grupy jest wysoki udział osób z wykształceniem wyższym (19,78%) oraz zasadniczym zawodowym lub branżowym (16,76%). Szczegółowe dane dotyczące poziomu wykształcenia w Lidzbarku Warmińskim w 2021 roku zawiera [Tabela 17](#).

Tabela 17. Poziom wykształcenia w 2021 roku na terenie Lidzbarka Warmińskiego

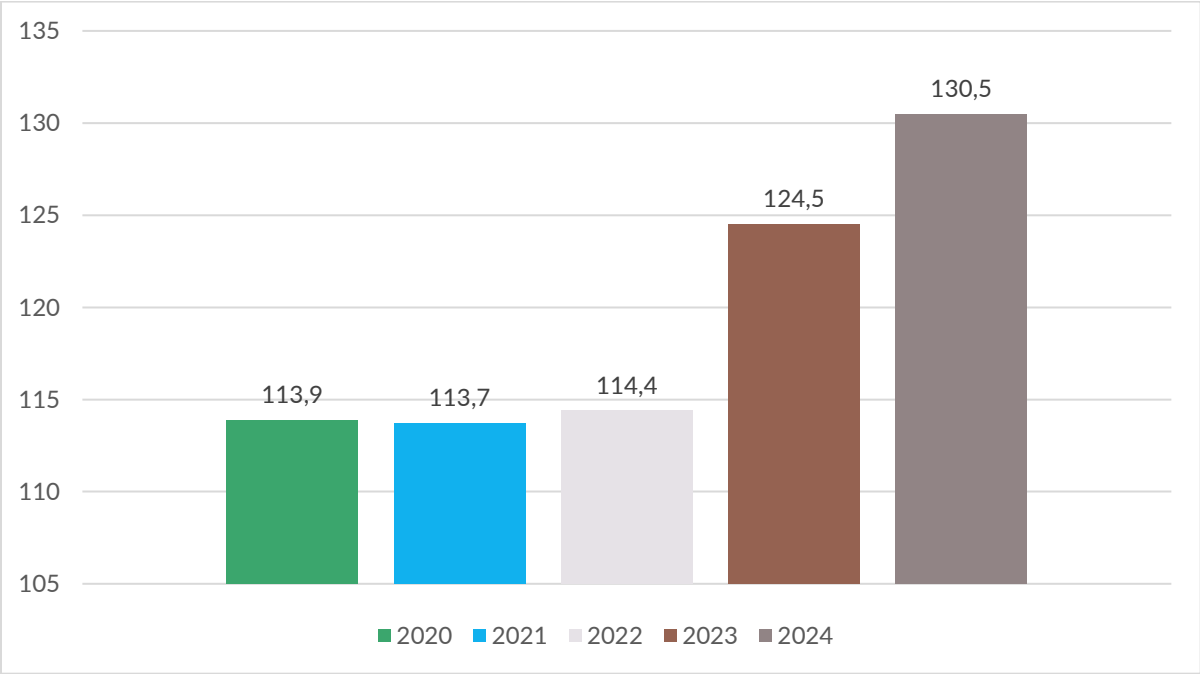
Wykształcenie	Liczba osób	Odsetek ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	2 923	19,78%
Średnie i policealne	5 136	34,75%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	2 477	16,76%
Gimnazjalne	369	2,50%
Podstawowe	1 438	9,73%
Podstawowe nieukończone	385	2,60%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

W latach 2020-2024 odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym utrzymywał się średnio na poziomie 119,4%. Analizowany wskaźnik charakteryzował się stabilnością w początkowej fazie analizowanego okresu, a następnie dynamicznym trendem wzrostowym w ostatnich dwóch latach. Po okresie relatywnej stabilizacji w latach 2020-2022 (wówczas wartość oscylowała w przedziale 113,7-114,4%), w 2023 roku nastąpił wyraźny wzrost, który był kontynuowany w 2024 roku, osiągając najwyższy poziom w całym analizowanym pięcioleciu – 130,5%. Końcowa wartość wskaźnika jest o 16,6 p.p. wyższa względem poziomu z 2020 roku (113,9%). Co ważne, przekroczenie wartości 100% przez wskaźnik sugeruje, że do przedszkoli w mieście uczęszczają również dzieci z gmin ościennych.

Szczegółowe dane dotyczące odsetka dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 30.

Wykres 30. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Analizując dane o liczebności uczniów szkół podstawowych, odnotowano trend charakteryzujący się względną stabilizacją z wyraźnym wzrostem w ostatnim roku analizy. Liczba uczniów wzrosła z poziomu 1 283 w 2020 roku do najwyższej wartości 1 325 w 2024 roku, mimo przejściowego spadku w 2023 roku. W ujęciu całociowym (2020-2024) liczba uczniów szkół podstawowych zwiększyła się o 3,27%.

W przypadku szkół ponadpodstawowych dynamika zmian była znacznie bardziej zróżnicowana. Po początkowym spadku liczebności w 2021 roku (1 310 uczniów), w kolejnych latach następował gwałtowny wzrost, osiągając najwyższą wartość w 2023 roku (1 492 uczniów). Mimo lekkiego spadku w 2024 roku, ogólna liczba uczniów w analizowanym pięcioleciu zwiększyła się o 7,40%. Szczegółowe dane dotyczące liczby uczniów w podziale na typy szkół zawiera Tabela 18.

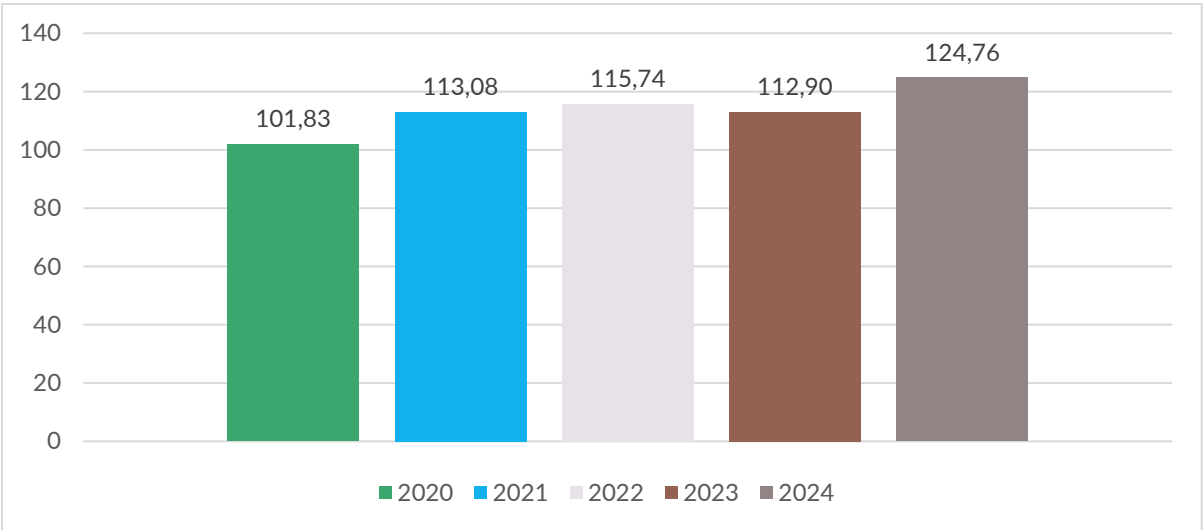
Tabela 18. Liczba uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w latach 2020-2024

	Liczba uczniów				
	2020	2021	2022	2023	2024
Szkoła podstawowa	1 283	1 305	1 309	1 262	1 325
Szkoła ponadpodstawowa	1 364	1 310	1 339	1 492	1 465

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W latach 2020-2024 współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych wynosił średnio 113,66%. Wskaźnik ten charakteryzował się tendencją wzrostową, utrzymując się na poziomie przekraczającym 100% w każdym roku analizy. Po początkowym wzroście w latach 2020-2022 (do poziomu 115,74%), w 2023 roku nastąpił przejściowy spadek do wartości 112,90%. W ostatnim roku analizy (2024) odnotowano gwałtowny wzrost wskaźnika do poziomu 124,76% co stanowiło najwyższą wartość w analizowanym pięcioleciu. Szczegółowe dane dotyczące współczynnika skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 31.

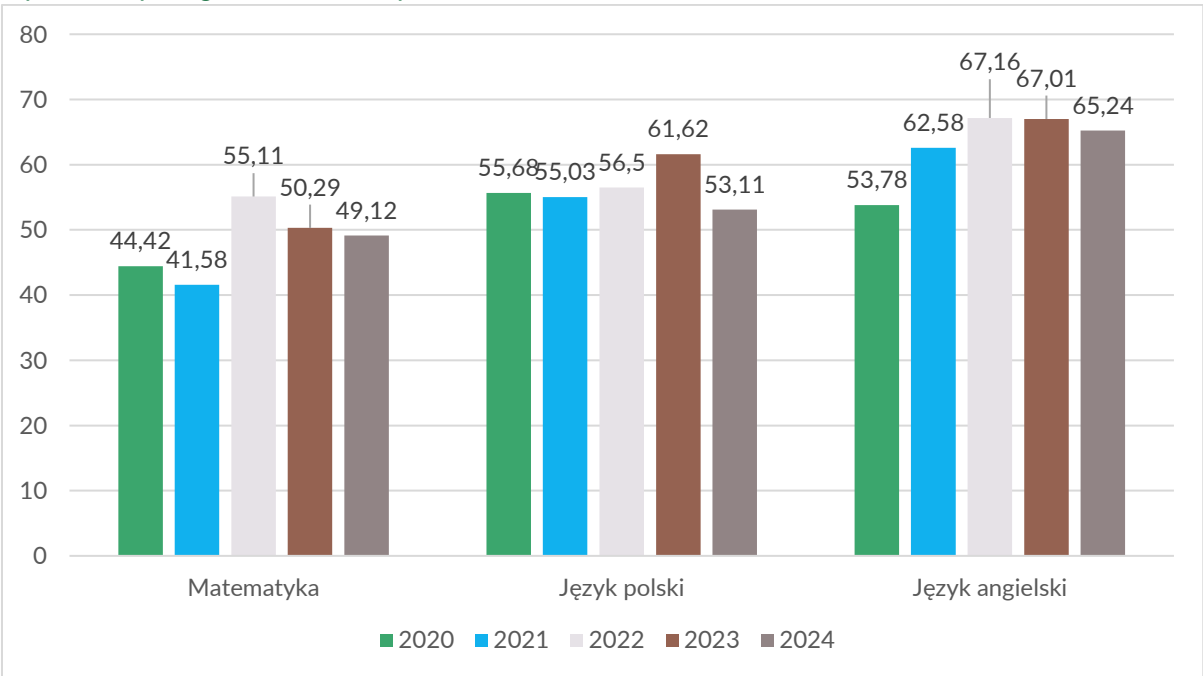
Wykres 31. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W analizowanych latach najwyższe średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniowie osiągnęli z języka angielskiego (63,15%), a najniższe z matematyki (48,10%). Najlepsze wyniki z poszczególnych przedmiotów przypadły na różne lata: najwyższy wynik z języka polskiego uczniowie osiągnęli w 2023 roku (61,62%), natomiast z matematyki (55,11%) oraz języka angielskiego (67,16%) w 2022 roku. Warto zauważyć, że w ostatnim roku analizy (2024) odnotowano spadek wyników we wszystkich trzech obszarach względem lat ubiegłych, choć rezultaty z języka angielskiego utrzymał się na relatywnie wysokim poziomie. Szczegółowe dane dotyczące wyników egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 32.

Wykres 32. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CKE

Podczas warsztatu w obszarze edukacji zwrócono uwagę na potencjał młodzieży – jej kompetencje cyfrowe, aktywność fizyczną, ciekawość świata oraz potrzebę rozwoju. Jednocześnie zdiagnozowano deficyty w zakresie motywacji części młodych osób oraz brak wystarczająco rozwiniętych instytucji i przestrzeni dedykowanych młodzieży. Wskazano także na niską świadomość własnych potrzeb wśród młodych mieszkańców, co może utrudniać skuteczne projektowanie działań odpowiadających na ich oczekiwania.

WNIOSKI

- Struktura wykształcenia mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego charakteryzuje się dominacją osób z wykształceniem średnim i policealnym, przy jednoczesnym znaczącym udziale osób z wykształceniem wyższym. Stanowi to solidny fundament kapitału ludzkiego.
- Wskaźnik objęcia dzieci w wieku 3-6 lat wychowaniem przedszkolnym wykazywał w ostatnich dwóch latach dynamiczny wzrost. Co ważne, odnotowane wartości przekraczają 100%, co potwierdza, że miejska infrastruktura przedszkolna w pełni zaspokaja potrzeby lokalne, a dodatkowo obsługuje liczną grupę dzieci z gmin ościennych.
- Liczba uczniów w lidzbarskich placówkach oświatowych wykazuje tendencję wzrostową. Potwierdzeniem silnej pozycji miasta jako regionalnego ośrodka edukacyjnego jest wysoki współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych.
- Efektywność kształcenia mierzona wynikami egzaminu ósmoklasisty wskazuje na najwyższe kompetencje uczniów w zakresie języka angielskiego, przy czym najniższe wyniki odnotowuje się w obszarze matematyki.
- Zdaniem uczestników warsztatu diagnostycznego wsparcie młodzieży powinno koncentrować się na wzmacnianiu motywacji, tworzeniu dedykowanych przestrzeni aktywności oraz lepszym rozpoznawaniu i artykulacji potrzeb młodych mieszkańców.

4.6.PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I REINTEGRACJA ZAWODOWA

Na terenie Lidzbarka Warmińskiego w latach 2020-2024 realizowano liczne działania na rzecz reintegracji zawodowej i społecznej mieszkańców. Szczegółowe dane dotyczące działań oraz podmiotów za nie odpowiedzialnych zawiera [Tabela 19](#).

Tabela 19. Podmioty i działania realizowane na rzecz reintegracji zawodowej i społecznej mieszkańców

L.P.	Nazwa	Lata realizacji
1	Klub Integracji Społecznej: realizacja programu reintegracji społeczno-zawodowej, doradztwo zawodowe, pomoc w pisaniu CV oraz organizacja prac społecznie użytecznych.	2020-2024
2	Ośrodek Aktywizacji Zawodowej: realizacja projektu <i>Utworzenie Ośrodka Aktywizacji Zawodowej – Aktywizacja osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem</i> , obejmującego warsztaty aktywizacji i szkolenia zawodowe oraz rękodzieło.	2020-2021, 2022-2024
3	Klub Wsparcia Rodziny: realizacja projektu wspierającego rodziny w sytuacjach kryzysowych poprzez psychoedukację i warsztaty.	2020-2024
4	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej: prowadzenie pracy socjalnej, kontraktów socjalnych, doradztwo oraz rekrutacja mieszkańców do projektów aktywizujących.	2020-2024
5	Dzienny Dom Pomocy: działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu osób starszych i z niepełnosprawnościami, między innymi poprzez warsztaty integracyjne i projekty międzypokoleniowe.	2020-2024
6	Środowiskowy Dom Samopomocy: treningi umiejętności społecznych, praktycznych i komputerowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnościami, przygotowujące do samodzielnego funkcjonowania.	2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński za lata 2020-2024

W latach 2020-2024 liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosiła średnio 421,60 osób, co stanowiło średnio 5,02% ludności w wieku produkcyjnym. W strukturze bezrobocia

według płci, w całym analizowanym okresie, utrzymywała się przewaga kobiet (średnio 242,00) nad mężczyznami (średnio 179,60). Dysproporcja ta jest widoczna również w odsetku bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym, który w grupie kobiet (średnio 6,16%) był wyraźnie wyższy niż w grupie mężczyzn (średnio 4,04%). Warto zauważyć, że po okresie systematycznego spadku poziomu bezrobocia w latach 2020-2022, w ostatnich dwóch latach analizy odnotowano ponowny wzrost liczby osób pozostających bez pracy. Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia rejestrowanego w podziale na płeć w latach 2020-2024 zawiera [Tabela 20](#).

Tabela 20. Poziom bezrobocia rejestrowanego w podziale na płeć latach 2020-2024

	Liczba osób					Odsetek bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	483	418	370	409	428	5,5	4,9	4,4	5,0	5,3
Mężczyźni	204	181	146	189	178	4,4	4,0	3,3	4,3	4,2
Kobiety	279	237	224	220	250	6,8	5,9	5,7	5,7	6,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W analizowanych latach wśród wybranych grup zarejestrowanych osób bezrobotnych najliczniejszą stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (średnio 174,00 osoby). Grupa ta charakteryzowała się systematycznym spadkiem liczebności w latach 2020-2023 (z poziomu 214 do 142 osób), jednak w 2024 roku odnotowano wzrost do poziomu 162 osób.

Grupa osób bezrobotnych do 30. roku życia wykazywała ogólną tendencję spadkową. Po wyraźnym obniżeniu liczebności w latach 2020-2022 (z 116 do 83 osób) i przejściowym wzroście w 2023 roku, w ostatnim analizowanym roku osiągnęła ona najniższą wartość w analizowanym pięcioleciu (73 osoby).

Z kolei grupa osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia charakteryzowała się największą zmiennością. Po początkowym spadku do najniższego poziomu w 2022 roku (110 osób), w kolejnych dwóch latach nastąpił gwałtowny wzrost, a w 2024 roku liczba ta osiągnęła najwyższą wartość w całym analizowanym okresie (179 osób), przewyższając liczebność osób długotrwale bezrobotnych. Szczegółowe dane dotyczące bezrobotnych zarejestrowanych do 30. roku życia, po 50. roku życia oraz długotrwale bezrobotnych w latach 2020-2024 zawiera [Tabela 21](#).

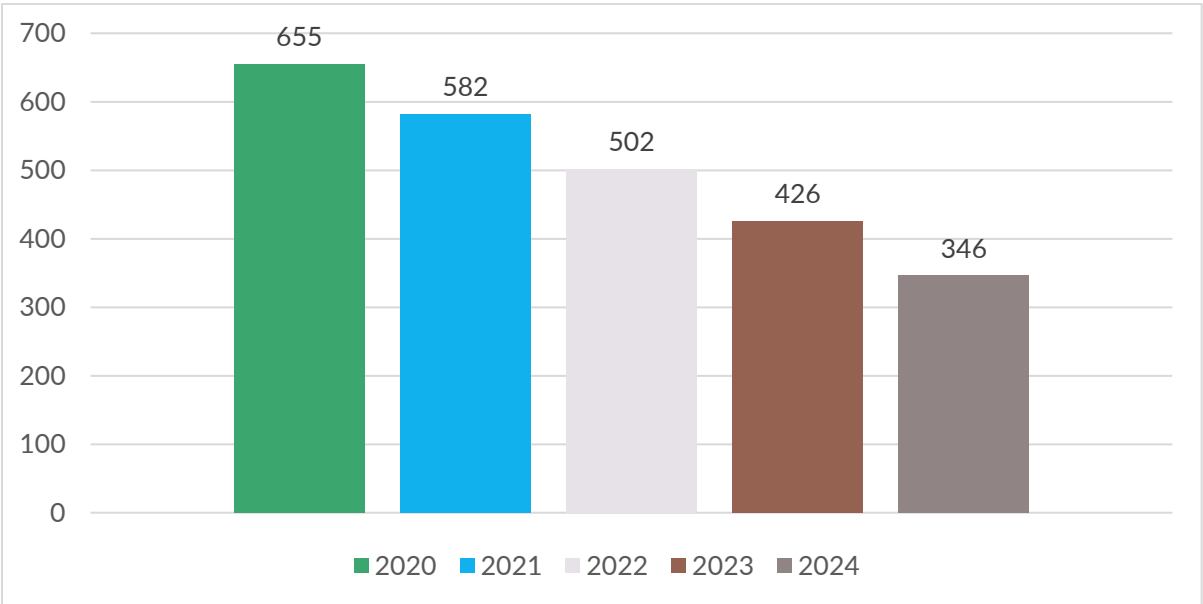
Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani do 30 roku życia, po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotni w latach 2020-2024

	Liczba osób				
	2020	2021	2022	2023	2024
Bezrobotni do 30 roku życia	116	86	83	96	73
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	158	140	110	141	179
Długotrwale bezrobotni	214	195	157	142	162

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba osób otrzymujących świadczenia pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2020-2024 charakteryzowała się stałą i znaczną tendencją spadkową. Liczba beneficjentów malała sukcesywnie każdego roku, obniżając się z poziomu 655 osób w 2020 roku do 346 w 2024 roku. Oznacza to znaczny spadek o ponad 47% w analizowanym pięcioleciu. Średnio w latach 2020-2024 wsparcia z powodu bezrobocia udzielano 502,20 osobom rocznie. Systematyczne ograniczanie liczby beneficjentów w tej kategorii może świadczyć o skuteczności lokalnych instrumentów aktywizacji zawodowej lub poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2020-2024 przedstawia [Wykres 33](#).

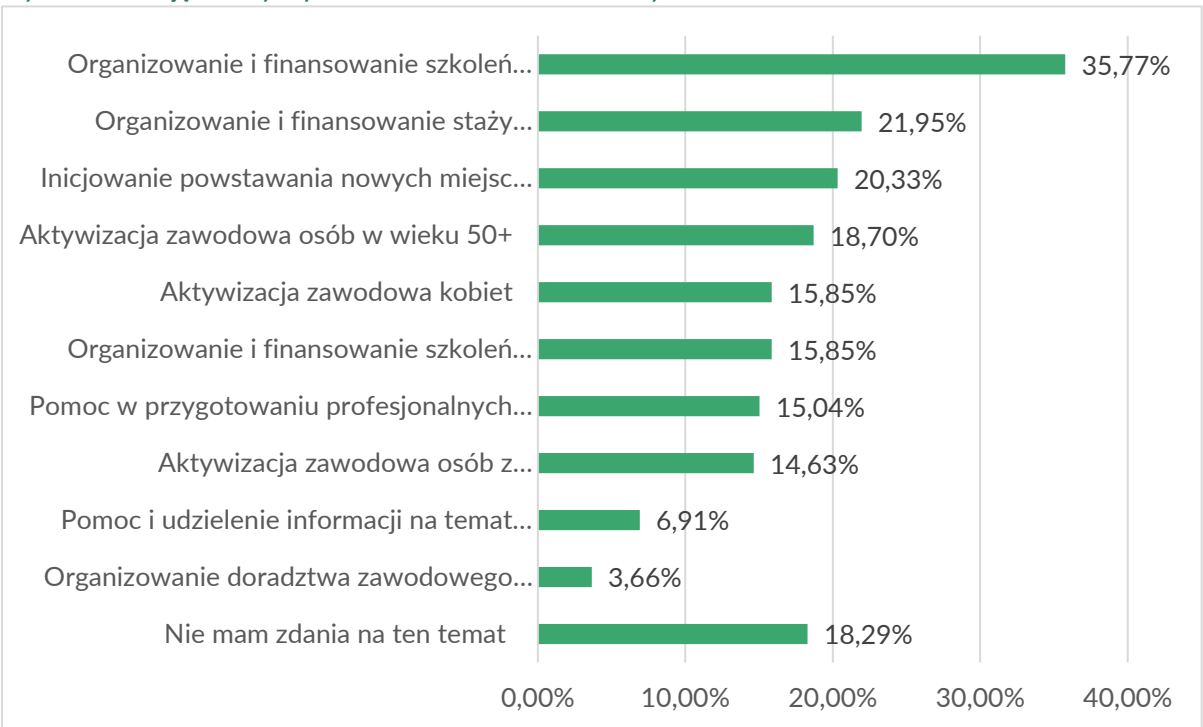
Wykres 33. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03

W opinii mieszkańców kluczowym obszarem wymagającym rozwoju jest organizowanie i finansowanie szkoleń oraz kursów zawodowych, na które wskazało 35,77% ankietowanych. Drugim najistotniejszym obszarem są formy aktywizacji oparte na praktyce, takie jak staże, prace interwencyjne i roboty publiczne (21,95%), a także samo inicjowanie powstawania nowych miejsc pracy (20,33%). Analiza struktury odpowiedzi wskazuje również na potrzebę wsparcia dedykowanego konkretnym grupom wiekowym, blisko co piąty ankietowany dostrzega deficyt działań w zakresie aktywizacji osób powyżej 50 roku życia (18,70%). Szczegółowe dane dotyczące brakujących działań skierowanych do osób bezrobotnych przedstawia Wykres 34.

Wykres 34. Brakujące formy wsparcia kierowane do osób bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

Choć obszar ten nie był dominującym tematem warsztatu, w kontekście osób z niepełnosprawnościami wskazano na ograniczoną liczbę lokalnych pracodawców gotowych

do zatrudniania osób z ograniczeniami zdrowotnymi. Może to stanowić barierę w procesach aktywizacji zawodowej i reintegracji społecznej tej grupy. Wymaga to dalszego wzmacniania współpracy z sektorem przedsiębiorców oraz działań wspierających zatrudnienie wspomagane

WNIOSKI

- Lidzbark Warmiński charakteryzuje się dysproporcją w strukturze bezrobocia, w latach 2020-2024 kobiety stanowiły większość zarejestrowanych, a ich wskaźnik bezrobocia był wyraźnie wyższy niż w grupie mężczyzn.
- Dynamika bezrobocia w analizowanym pięcioleciu wykazuje tendencję wzrostową w ostatnich dwóch latach, co sygnalizuje pogorszenie sytuacji na lokalnym rynku pracy.
- W strukturze wiekowej bezrobotnych odnotowano przeciwstawne trendy, podczas gdy grupa osób do 30. roku życia sukcesywnie się zmniejszała, kategoria osób powyżej 50. roku życia stała się kluczowym wyzwaniem, notując gwałtowny wzrost zarejestrowanych osób.
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej wspieranych z powodu bezrobocia spadła o niemal połowę w analizowanym okresie. Tak znacząca redukcja grupy osób wymagających wsparcia socjalnego może świadczyć o skuteczności lokalnych instrumentów aktywizacji zawodowej i przesunięciu ciężaru pomocy z doraźnej na reintegracyjną.
- Poziom bezrobocia długotrwałego pozostaje istotnym wyzwaniem strukturalnym, mimo wcześniejszych spadków, w 2024 roku liczba osób z tej grupy ponownie wzrosła.
- Analiza opinii mieszkańców wskazuje na silne oczekiwanie rozwoju kompetencji zawodowych, blisko 36% ankietowanych za priorytet uważa organizowanie i finansowanie szkoleń oraz kursów. Istotne znaczenie przypisuje się również formom opartym na praktyce (staże, roboty publiczne) oraz potrzebie wsparcia dedykowanego seniorom na rynku pracy.
- Niezbędne jest zintegrowanie działań reintegracyjnych z realnymi potrzebami zgłaszanymi przez społeczność, szczególnie w obszarze inicjowania nowych miejsc pracy (wskazane przez 20,3% mieszkańców), co w połączeniu z edukacją zawodową może trwale obniżyć poziom bezrobocia w mieście.
- Podczas warsztatu podkreślono, iż ograniczona liczba lokalnych pracodawców otwartych na zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami wskazuje na potrzebę intensyfikacji współpracy z sektorem przedsiębiorców oraz rozwijania instrumentów zatrudnienia wspomaganego.

4.7.KULTURA, SPORT I TURYSTYKA

Na terenie Lidzbarka Warmińskiego funkcjonuje Lidzbarski Dom Kultury, dwie biblioteki, Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz Centrum Informacji Turystycznej (Tabela 22).

Tabela 22. Podmioty kulturalne, sportowe i turystyczne działające na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Lidzbarski Dom Kultury	ul. Słowackiego 4, 11-110 Lidzbark Warmiński
2	Miejska Biblioteka Publiczna im. Marcina Kromera	ul. Ratuszowa 5, 11-110 Lidzbark Warmiński
3	Miejska Biblioteka Pedagogiczna (Oranżeria Kultury)	ul. Krasickiego 2, 11-110 Lidzbark Warmiński
4	Ośrodek Sportu i Rekreacji	ul. Bartoszycka 24, 11-110 Lidzbark Warmiński
5	Centrum Informacji Turystycznej	ul. Kopernika 2a, 11-110 Lidzbark Warmiński

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński za lata 2020-2024

Lidzbark Warmiński dysponuje rozbudowaną infrastrukturą, która łączy funkcje kulturalne, sportowo-rekreacyjne oraz uzdrowiskowe. Na terenie miasta znajdują się zarówno obiekty o kluczowym znaczeniu historycznym, jak i nowoczesne centra aktywnego wypoczynku oraz unikalna w skali regionu infrastruktura uzdrowiskowa (Tabela 23).

Tabela 23. Infrastruktura kulturalna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Adres
1	Hala Miejska	ul. Polna 36, 11-110 Lidzbark Warmiński
2	Stadion Miejski	ul. Bartoszycka, 11-110 Lidzbark Warmiński
3	Plaża Miejska Wielochowo	nad jeziorem Wielochowo
4	Tężnie solankowe i Pawilon Zdrowia	obwód Łabno
5	Amfiteatr miejski	ul. Plac Młyński 6, 11-110 Lidzbark Warmiński
6	Skatepark	ul. Ogrodowa, 11-110 Lidzbark Warmiński
7	Boiska sportowe Orlik 2012	ul. Polna oraz ul. Lipowa, 11-110 Lidzbark Warmiński
8	Strzelnica sportowa	ul. Olsztyńska, 11-110 Lidzbark Warmiński
9	Przystań kajakowa	ul. Kopernika oraz ul. Nad Łyną, 11-110 Lidzbark Warmiński
10	Kino Ignacy	ul. Słowackiego 4, 11-110 Lidzbark Warmiński
11	Zamek Biskupów Warmińskich	Plac Zamkowy 1, 11-110 Lidzbark Warmiński
12	Termy Warmińskie	ul. Kąpielowa 1, 11-110 Lidzbark Warmiński
13	Bulwary nad Łyną	11-110 Lidzbark Warmiński

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński za lata 2020-2024

Lidzbark Warmiński posiada bogaty kalendarz wydarzeń kulturalnych i sportowych, które odbywają się cyklicznie przez cały rok. Główne inicjatywy są koordynowane przez miejskie jednostki kultury i sportu przy wsparciu lokalnych stowarzyszeń oraz organizacji społecznych. Szczegółowe zestawienie najważniejszych wydarzeń zawiera Tabela 24.

Tabela 24. Wydarzenia kulturalne i sportowe na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Realizator	Adres/ lata
1	Lidzbarskie Wieczory Humoru i Satyry	LDK	Amfiteatr Miejski/ corocznie (sierpień)
2	Varmia Musica (Festiwal Muzyki Dawnej)	Stowarzyszenie Varmia Musica/ LDK	Zamek Biskupów Warmińskich/ corocznie (sierpień)
3	Lidzbarskie Starcie Kabaretowe	LDK	LDK/ corocznie
4	Bieg Copernicusa	OSiR	Ulice miasta/ corocznie (maj)
5	Dni Lidzbarka Warmińskiego	UM/ LDK/ OSiR	Tereny miejskie/ corocznie
6	Lidzbarska Noc Jazzowa	LDK	Scena przy LDK, amfiteatr/ corocznie
7	Złot Motocyklowy	Moto Klub Lidzbark Warmiński	Tereny przy stadionie miejskim/ corocznie
8	Jarmark Bożonarodzeniowy/ Wielkanocny	LDK/ Oranżeria Kultury	Wysoka Brama, Przedzamcze/ corocznie
9	Turniej Tenisa Ziemnego	OSiR	Korty przy ul. Bartoszyckiej/ corocznie
10	Gala Sportu Miejskiego	OSiR	Hala miejska/ corocznie (luty)
11	Noc Perseidów	LDK/ UM	Plaża Miejska Wielochowo/ corocznie (sierpień)
12	Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy (WOŚP)	LDK	Tereny miejskie/ corocznie (styczeń)

L.P.	Nazwa	Realizator	Adres/ lata
13	Lidzbarski Bieg Niepodległości	OSiR	Bulwar nad Łyną/ corocznie (listopad)
14	Rekonstrukcja Bitwy pod Heilsbergiem	Stowarzyszenia/ LDK/ UM	Tereny historyczne/ corocznie (lipiec)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński za lata 2020-2024

W latach 2020-2024 na terenie miasta funkcjonowała jedna instytucja kultury. W analizowanym okresie oferta kulturalna charakteryzowała się stabilną tendencją wzrostową- liczba organizowanych imprez zwiększyła się z 64 w 2020 roku do 82 w 2024 roku, przy czym najwyższą wartość (85 wydarzeń) odnotowano w 2023 roku. Wyraźny i systematyczny wzrost nastąpił w liczbie uczestników wydarzeń, która z poziomu 10 550 osób w 2020 roku wzrosła do 17 310 osób w ostatnim roku analizy (wzrost o blisko 64%). Istotnym elementem potencjału kulturalnego miasta są grupy artystyczne, których liczba wzrosła z 15 w 2020 roku do 20 podmiotów w latach 2023-2024, skupiając średnio 610 członków rocznie.

W obszarze sportu i rekreacji sytuacja charakteryzowała się dużą trwałością i stabilizacją. Liczba kół, klubów oraz sekcji sportowych oscylowała w przedziale 12-14 podmiotów, a liczba ich członków utrzymywała się na wysokim poziomie, osiągając w 2024 roku 668 osób. Dane z 2022 roku wskazują na funkcjonowanie bogatej infrastruktury sportowej składającej się z 22 obiektów, których stopień wykorzystania był bardzo wysoki i wynosił aż 88,7%. Szczegółowe dane dotyczące uczestnictwa w życiu kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego w latach 2020-2024 zawiera [Tabela 25](#).

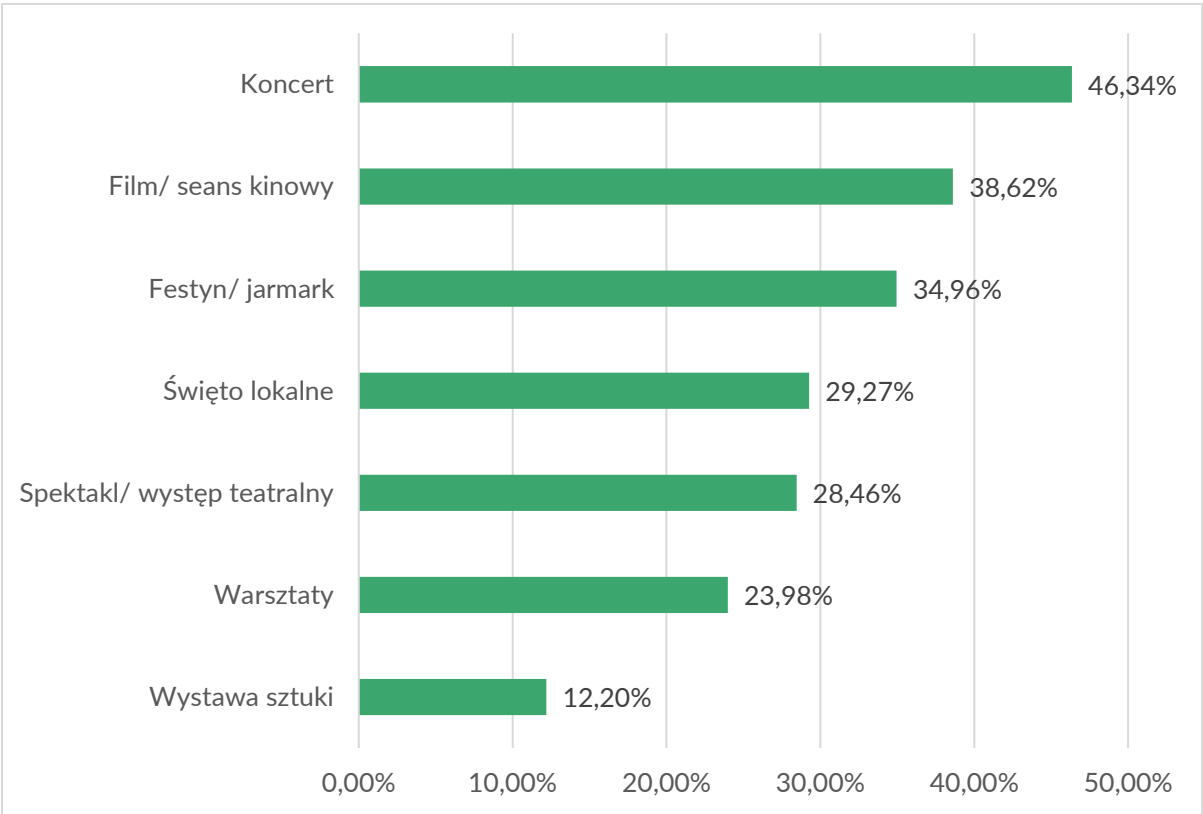
Tabela 25. Uczestnictwo w życiu kulturalnym mieszkańców

	2020	2021	2022	2023	2024
Instytucje kultury	1	1	1	1	1
Liczba organizowanych imprez kulturalnych	64	79	82	85	82
Liczba uczestników organizowanych imprez kulturalnych	10 550	14 060	16 280	16 750	17 310
Koła/ kluby/ sekcje sportowe	13	12	13	14	14
Liczba członków kół/ klubów/ sekcji	665	665	625	647	668
Grupy artystyczne	15	17	19	20	20
Członkowie grup artystycznych	610	614	619	628	614
Obiekty sportowe	-	-	22	-	-
Stopień wykorzystania obiektów sportowo-rekreacyjnych	-	-	88,7%	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza preferencji mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego wskazuje na zapotrzebowanie na zróżnicowaną ofertę kulturalną, łączącą wydarzenia masowe z tymi o charakterze kameralnym i edukacyjnym. Największą popularnością cieszą się koncerty (46,34%) oraz seanse kinowe (38,62%). Wysokie zainteresowanie budzą także tradycyjne formy integracji, takie jak festyny i jarmarki (34,96%) oraz święta lokalne (29,27%). Szczegółowe dane dotyczące preferowanych form działań kulturalnych na terenie gminy przedstawia [Wykres 35](#).

Wykres 35. Preferowane formy działań kulturalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

Miasto dysponuje rozwiniętą infrastrukturą kulturalną i rekreacyjną. Uczestnicy warsztatu wskazali m.in. na działalność Lidzbarkiego Domu Kultury, Młodzieżowego Domu Kultury, biblioteki, oranżerii oraz zamku, które budują atrakcyjność miasta jako ośrodka życia kulturalnego. Dostępność kina, basenu oraz terenów rekreacyjnych sprzyja aktywności fizycznej i integracji międzypokoleniowej.

Jednocześnie zauważono, że oferta kulturalna nie zawsze jest wystarczająco komunikowana mieszkańcom, co ogranicza poziom uczestnictwa w proponowanych wydarzeniach i zajęciach.

WNIOSKI

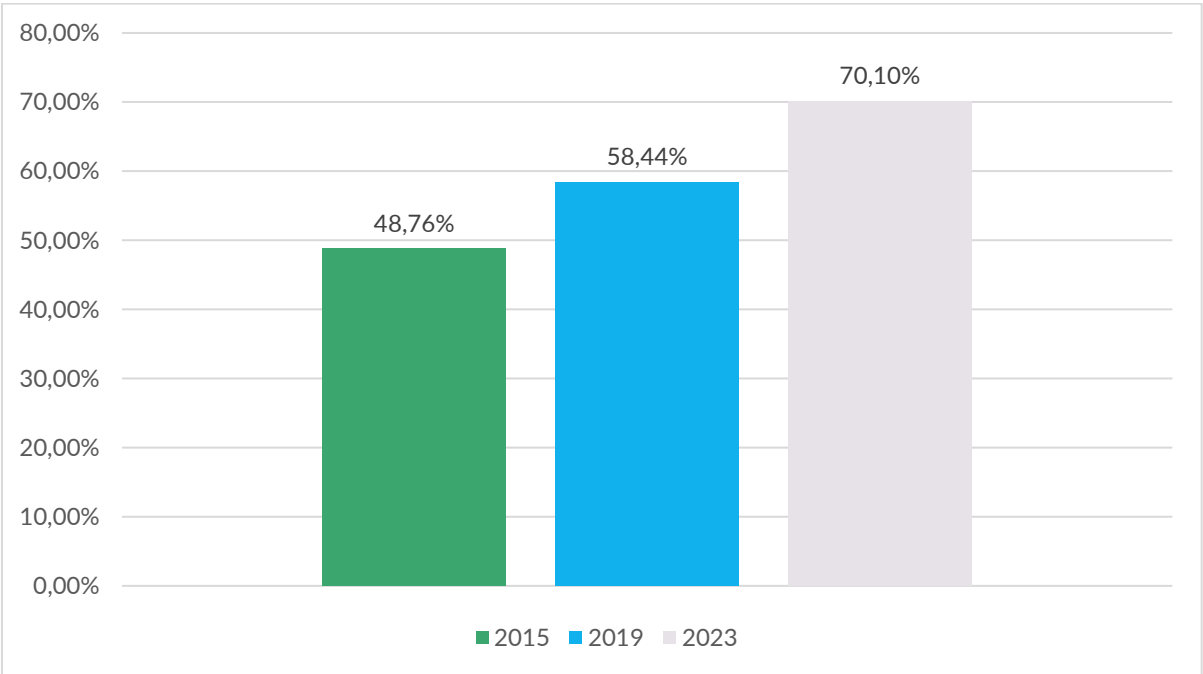
- Lidzbark Warmiński dysponuje unikalną w skali regionu i silnie rozwiniętą infrastrukturą, która w sposób komplementarny łączy funkcje historyczne, wypoczynkowe oraz uzdrowiskowe. Synergia tych obiektów stanowi fundament atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej miasta.
- W latach 2020-2024 odnotowano dynamiczny wzrost aktywności kulturalnej mieszkańców, liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez instytucje kultury wzrosła o blisko 64%, osiągając poziom ponad 17 tys. osób rocznie. Świadczy to o rosnącym potencjale społecznym oraz wysokim poziomie dopasowania oferty do potrzeb odbiorców.
- Lidzbarski Dom Kultury systematycznie rozwija zaplecze artystyczne miasta, co obrazuje wzrost liczby grup artystycznych. Skupienie średnio 610 członków w tych grupach potwierdza, że kultura w Lidzbarku Warmińskim pełni istotną rolę w aktywizacji i integracji mieszkańców w każdym wieku.
- Sfera sportu i rekreacji cechuje się dużą trwałością i efektywnością, przy stabilnej liczbie klubów i sekcji, miasto odnotowuje bardzo wysoki stopień wykorzystania infrastruktury sportowej.

- Miasto wypracowało silną markę promocyjną opartą na bogatym kalendarzu wydarzeń cyklicznych, które stanowią ogólnopolskie wizytówki kulturalne, przyciągające turystów i budujące prestiż gminy.
- Analiza preferencji mieszkańców wskazuje na wyraźne zapotrzebowanie na wydarzenia masowe oraz integracyjne- najchętniej wybieranymi formami aktywności są koncerty (46,3%) oraz jarmarki i święta lokalne (blisko 35%).
- Rozbudowana sieć rekreacyjna, obejmująca między innymi Bulwary nad Łyną, przystań kajakową oraz Plażę Miejską Wielochowo, w pełni zabezpiecza potrzeby mieszkańców w zakresie czasu wolnego, stanowiąc jednocześnie istotny atut w ofercie turystycznej miasta.
- Zdaniem uczestników warsztatu miasto posiada silny potencjał infrastrukturalny i programowy w obszarze kultury i rekreacji, jednak wymaga on lepszej promocji i komunikacji wśród mieszkańców

4.8. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Frekwencja w trzech ostatnich wyborach parlamentarnych w analizowanej gminie wynosiła średnio 59,10%. Najniższa aktywność wyborców została odnotowana w 2015 roku (48,76%), natomiast najwyższa w 2023 roku, kiedy osiągnęła 70,10%. W analizowanym okresie zaobserwowano bardzo silną i dynamiczną tendencję wzrostową. Warto podkreślić, że między 2015 a 2023 rokiem zaangażowanie mieszkańców wzrosło o ponad 21 punktów procentowych, co świadczy o gwałtownym wzroście mobilizacji społecznej. Szczegółowe dane dotyczące frekwencji w wyborach parlamentarnych w latach 2015-2023 przedstawia [Wykres 36](#).

Wykres 36. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w latach 2015-2023

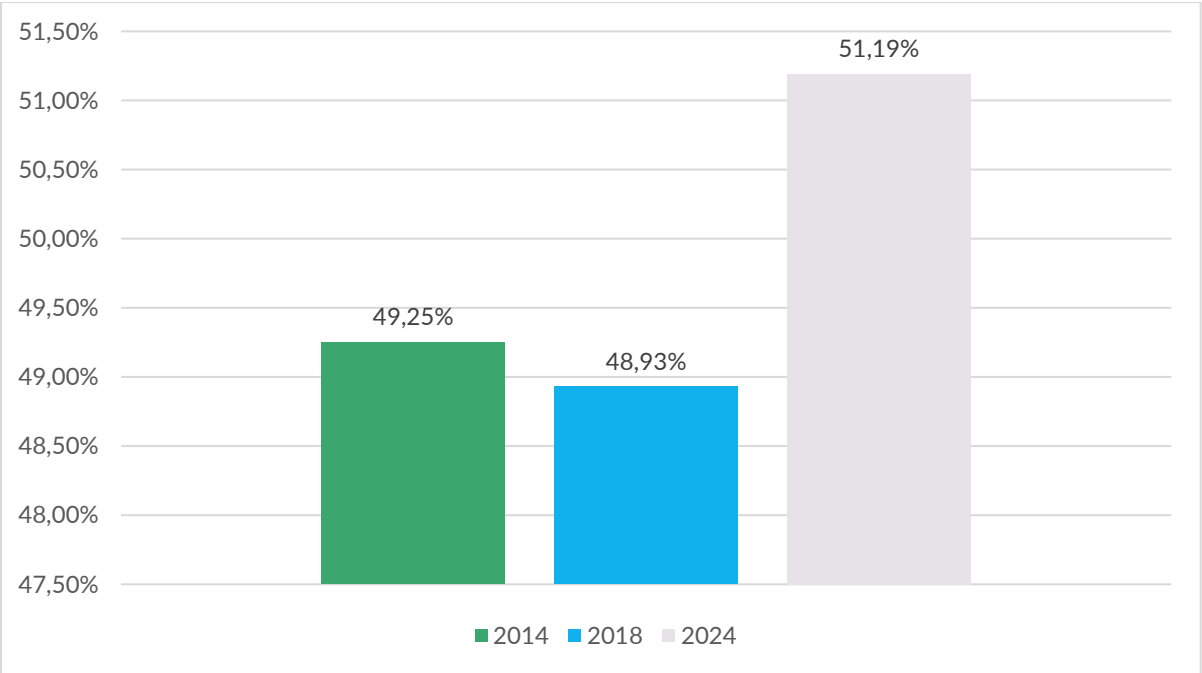

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Frekwencja w ostatnich trzech wyborach samorządowych wynosiła średnio 49,79%. W przypadku tych wyborów odnotowano znaczną stabilizację postaw wyborczych- po minimalnym spadku w 2018 roku, w 2024 roku nastąpił lekki wzrost aktywności. Najwyższy wynik odnotowano w 2024 roku (51,19%), natomiast najniższy w 2018, kiedy frekwencja uległa nieznacznemu obniżeniu do poziomu 48,93%. W analizowanym okresie różnica między najwyższą a najniższą frekwencją wyniosła zaledwie 2,26 punktu

procentowego, co świadczy o stałym, choć umiarkowanym poziomie mobilizacji elektoratu. Szczegółowe dane dotyczące frekwencji w wyborach samorządowych w latach 2014-2024 przedstawia Wykres 37.

Wykres 37. Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2014-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

Na terenie Lidzbarka Warmińskiego działają liczne stowarzyszenia oraz organizacje pozarządowe. W poniższej tabeli przedstawiono wybrane organizacje wraz z ich profilem działalności.

Tabela 26. Podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy

L.P.	Nazwa	Profil działalności
1	Lidzbarskie Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „AKACJA”	Profil działalności opiera się na wspieraniu mieszkańców w obszarze społecznym, edukacyjnym i integracyjnym. Organizacja działa elastycznie, uzupełniając system pomocy publicznej (np. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej). Jej główne działania obejmują wsparcie rodzin i dzieci, integrację społeczności lokalnej, pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz realizację projektów edukacyjnych i aktywizujących.
2	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i ich Rodzin	Organizacja o charakterze pomocowym, stanowiąca filar wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich najbliższych. Kluczowym elementem działalności jest prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy, w którym realizowane są treningi umiejętności społecznych, rehabilitacja oraz terapia zajęciowa. Stowarzyszenie dba o poprawę jakości życia podopiecznych, przeciwdziałając ich wykluczeniu społecznemu poprzez organizację warsztatów i spotkań integracyjnych.
3	Lidzbarskie Stowarzyszenie „Abstynent”	Podmiot koncentrujący się na promocji zdrowego stylu życia oraz wsparciu osób zmagających się z chorobą alkoholową i ich rodzin. Działalność stowarzyszenia opiera się na prowadzeniu punktów konsultacyjnych, grup wsparcia oraz organizacji bezalkoholowych imprez integracyjnych. Organizacja aktywnie uczestniczy w realizacji miejskiego programu profilaktyki,

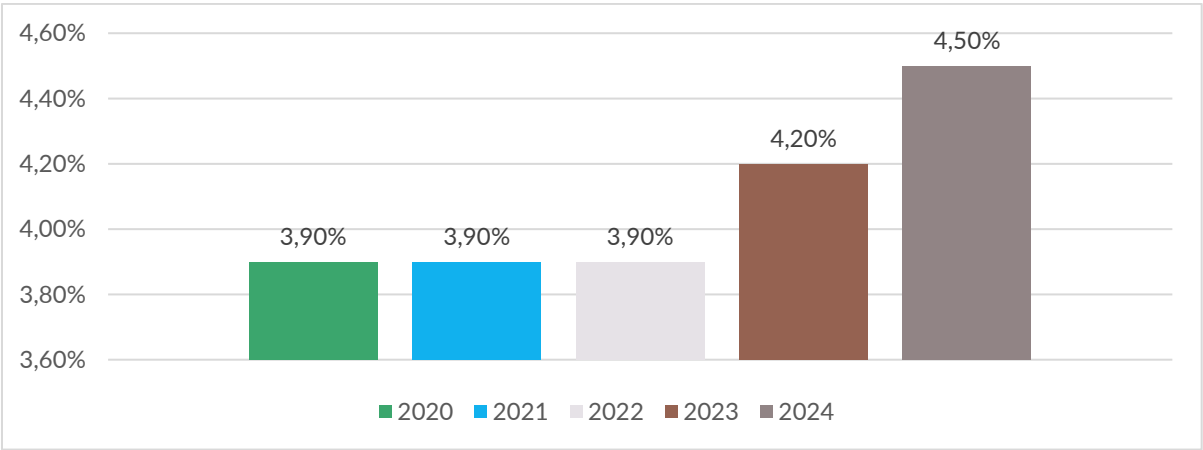
L.P.	Nazwa	Profil działalności
		kładąc nacisk na edukację, terapię oraz budowanie postaw prozdrowotnych w lokalnej społeczności.
4	MKS Polonia Lidzbark Warmiński	Organizacja o charakterze społeczno-sportowym z wieloletnią tradycją, będąca fundamentem rozwoju piłki nożnej w regionie. Działalność klubu koncentruje się na profesjonalnym szkoleniu dzieci, młodzieży oraz seniorów, dbając o ich rozwój fizyczny i promowanie zasad fair play. Klub aktywnie uczestniczy w rozgrywkach ligowych oraz organizuje masowe wydarzenia sportowe, które integrują mieszkańców i budują lokalną tożsamość.
5	Stowarzyszenie Varmia Musica	Organizacja pożytku publicznego, której głównym celem jest pielęgnowanie i upowszechnianie kultury muzycznej, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki dawnej. Działalność koncentruje się na organizacji prestiżowego festiwalu „Varmia Musica” oraz kursów mistrzowskich, które promują Lidzbark Warmiński jako ważny ośrodek na kulturalnej mapie Polski.
6	Akademia Piłkarska PROGRES	Organizacja sportowa, której aktywność skupia się na dynamicznym rozwoju kultury fizycznej wśród najmłodszych mieszkańców miasta. Akademia inicjuje innowacyjne procesy szkoleniowe, kładąc nacisk na zrównoważony rozwój sportowy i wychowawczy dzieci. Poprzez organizację licznych turniejów oraz eventów sportowych, organizacja angażuje całe rodziny, wzmacniając więzi społeczne i promując aktywną rekreację.
7	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Kłobuk”	Głównym celem klubu jest upowszechnianie kultury fizycznej oraz dbałość o kondycję zdrowotną najmłodszych mieszkańców poprzez profesjonalne zajęcia treningowe. Organizacja specjalizuje się w rozwoju talentów sportowych, organizuje zawody i turnieje, które promują zasady zdrowej rywalizacji oraz fair play, przyczyniając się do budowania aktywnej i sprawnej społeczności lokalnej.
8	Moto Klub Lidzbark Warmiński	Organizacja zrzeszająca miłośników motoryzacji i turystyki motocyklowej, działająca na rzecz promocji regionu oraz bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Działalność klubu wykracza poza sferę pasji technicznej, obejmując liczne inicjatywy charytatywne oraz organizację cyklicznych zlotów, które przyciągają turystów z całego kraju. Klub aktywnie wspiera lokalne wydarzenia kulturalne, dbając o integrację środowisk pasjonackich z mieszkańcami miasta,
9	Stowarzyszenie „Młodzi dla Lidzbarka”	Organizacja społeczna stawiająca na aktywizację młodego pokolenia i jego udział w życiu publicznym miasta. Stowarzyszenie inicjuje działania z zakresu wolontariatu, ekologii oraz kultury, tworząc przestrzeń do rozwoju kreatywności i postaw proobywatelskich. Poprzez realizację projektów lokalnych, organizacja angażuje młodzież w procesy decyzyjne, wzmacniając ich poczucie współodpowiedzialności za przyszłość gminy.
10	Polski Czerwony Krzyż- oddział w Lidzbarku Warmińskim	Humanitarna organizacja pożytku publicznego, której aktywność na terenie miasta koncentruje się na niesieniu pomocy osobom chorym, samotnym oraz znajdujących się w sytuacjach kryzysowych. PCK w Lidzbarku Warmińskim jest filarem promocji honorowego krwiodawstwa oraz edukacji w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Organizacja angażuje się również w bezpośrednie wsparcie socjalne, dystrybucję darów oraz pomoc uchodźcom, dbając o poszanowanie godności ludzkiej i budowanie postaw solidarności społecznej.

L.P.	Nazwa	Profil działalności
11	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów (oddział w Lidzbarku)	Organizacja dedykowana seniorom, której głównym celem jest przeciwdziałanie izolacji społecznej osób starszych. Działalność koncentruje się na organizacji czasu wolnego, wycieczek krajoznawczych oraz wydarzeń kulturalnych, które pozwalają zachować sprawność intelektualną i fizyczną członków. Związek aktywnie reprezentuje interesy seniorów wobec władz lokalnych, dbając o poprawę ich standardu życia i integrację międzypokoleniową.
12	Stowarzyszenie Zespół Tańca Ludowego „Perła Warmii”	Organizacja kulturalna o charakterze artystycznym, będąca jedną z najważniejszych wizytówek promocyjnych Lidzbarka Warmińskiego. Działalność stowarzyszenia koncentruje się na pielęgnowaniu oraz upowszechnianiu tradycji ludowych, folkloru i narodowego dziedzictwa poprzez taniec oraz śpiew. Zespół aktywnie reprezentuje miasto na arenie międzynarodowej i krajowej, a na szczeblu lokalnym inicjuje wydarzenia integrujące społeczność czy warsztaty artystyczne dla dzieci i młodzieży.
13	Związek Harcerstwa Polskiego (Hufiec Lidzbark Warmiński)	Organizacja wychowawcza o głębokich tradycjach, której misją jest wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży. Hufiec realizuje swoje cele poprzez unikalną metodę harcerską, ucząc młodych mieszkańców samodzielności, odpowiedzialności oraz postaw proobywatelskich. Działalność jednostki obejmuje organizację wypoczynku letniego i zimowego, rajdów edukacyjnych oraz aktywne uczestnictwo w uroczystościach patriotycznych, co buduje silne poczucie wspólnoty i braterstwa w lokalnym środowisku.
14	Bank Żywności w Olsztynie (partner lokalny)	Podmiot ekonomii społecznej pełniący kluczową rolę w lokalnym systemie wsparcia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem. Jako strategiczny partner Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Bank realizuje programy dystrybucji żywności, docierając bezpośrednio do najbardziej potrzebujących mieszkańców. Ponadto organizacja prowadzi działania edukacyjne z zakresu edukacji ekonomicznej, racjonalnego żywienia oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności, realnie wpływając na poprawę jakości życia mieszkańców.
15	Lidzbarskie Stowarzyszenie Historyczne „Biały Kruk”	Podmiot skupiony na dbałości o tożsamość historyczną regionu oraz popularyzacji dziejów Lidzbarka Warmińskiego. Działalność stowarzyszenia obejmuje organizację rekonstrukcji historycznych, wystaw oraz prelekcji edukacyjnych. Poprzez swoje inicjatywy, organizacja aktywnie chroni lokalne dziedzictwo, dbając o to, by wiedza o przeszłości Ziemi Warmińskiej była dostępna dla przyszłych pokoleń.
	OSP Lidzbark Warmiński	Jednostka realizująca kluczowe zadania z zakresu bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej na terenie miasta. Poza bezpośrednią walką z pożarami i skutkami klęsk żywiołowych, organizacja pełni ważną rolę społeczną, angażując mieszkańców w wolontariat ratowniczy. Jednostka aktywnie wspiera organizację imprez masowych, dbając o zabezpieczenie techniczne i edukację z zakresu pierwszej pomocy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński za lata 2020-2024

W analizowanych latach na terenie Lidzbarka Warmińskiego udział stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej utrzymywał się na średnim poziomie 4,08%. Wskaźnik ten charakteryzował się początkową stabilizacją, a następnie wyraźną tendencją wzrostową w drugiej połowie analizowanego okresu. Przez pierwsze trzy lata (2020-2022) udział organizacji społecznych pozostawał na stałym, niezmiennym poziomie 3,90%. Od 2023 roku zaobserwowano jednak zmianę trendu i systematyczny wzrost wskaźnika, który w 2024 roku osiągnął poziom 4,50%. Łącznie w analizowanym okresie 2020-2024 odnotowano przyrost o 0,6 p.p. Szczegółowe dane dotyczące udziału stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 38.

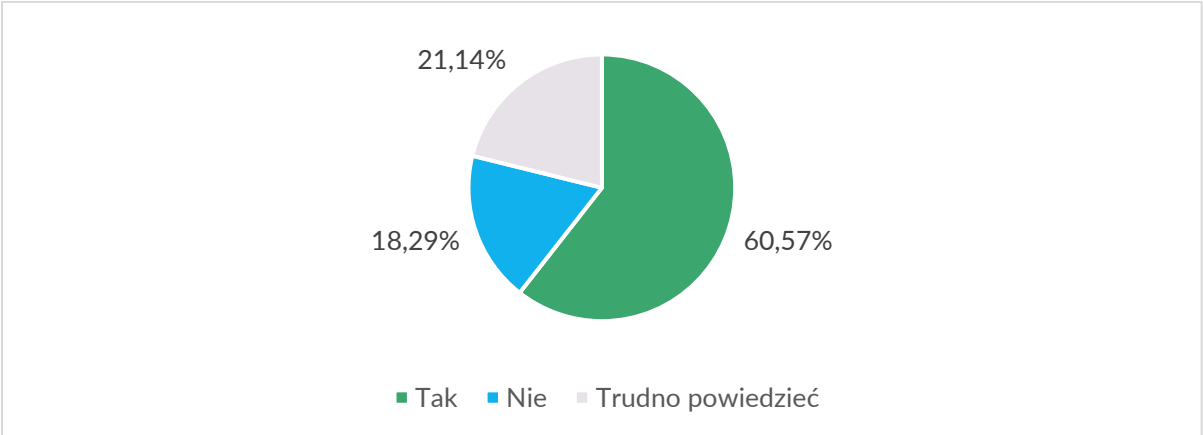
Wykres 38. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Większość ankietowanych mieszkańców deklaruje chęć związania swojej przyszłości z Lidzbarkiem Warmińskim- taką postawę wskazuje 60,57%. Jest to wskaźnik świadczący o wysokim poziomie identyfikacji z miejscem zamieszkania i poczuciu stabilizacji. Należy jednak zwrócić uwagę na istotną różnicę w dynamice postaw negatywnych: niemal co piąty mieszkaniec (18,29%) nie planuje wiązać swojej przyszłości z gminą. Dodatkowo, co piąty ankietowany (21,14%) nie potrafi jednoznacznie sprecyzować swoich planów. Szczegółowe dane dotyczące deklaracji wiązania przyszłości z gminą przez mieszkańców przedstawia Wykres 39.

Wykres 39. Deklaracje mieszkańców dotyczące wiązania przyszłości z gminą

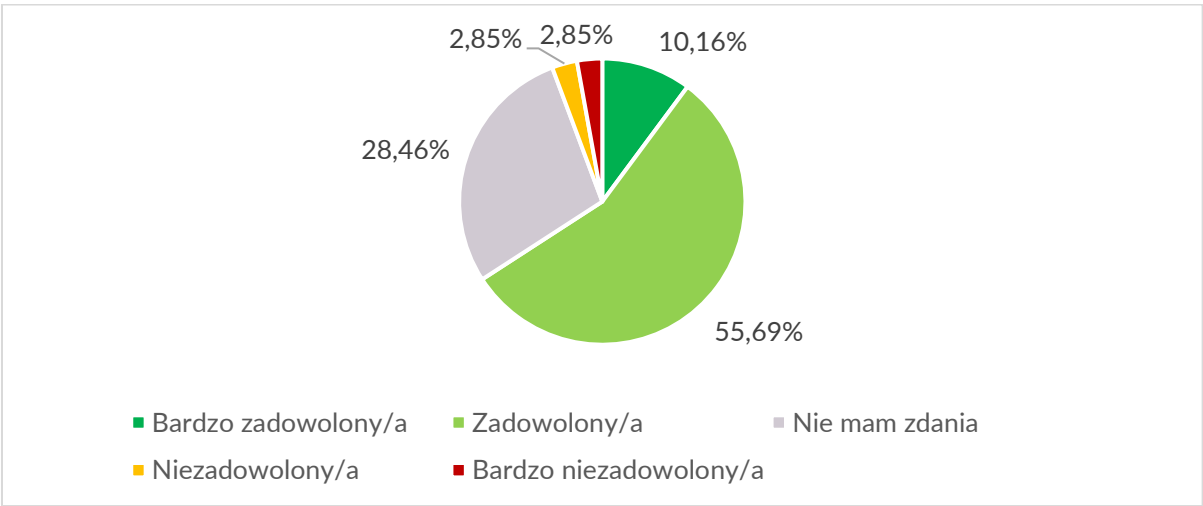

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

Mieszkańcy Lidzbarka Warmińskiego deklarują wysoki poziom satysfakcji z relacji z innymi członkami społeczności lokalnej. Łącznie blisko dwie trzecie ankietowanych (65,85%) ocenia

swoje więzi sąsiedzkie pozytywnie (suma odpowiedzi „zadowolony/a” - 55,69% oraz „bardzo zadowolony/a” - 10,16%). Warto zauważyć, że blisko co trzeci mieszkaniec (28,46%) zachowuje w tej kwestii postawę neutralną (brak zdania), co może sugerować pewien stopień anonimowości w kontaktach lokalnych. Odsetek osób deklaruujących niezadowolenie z relacji jest niski i wynosi łącznie 5,70%. Szczegółowe dane dotyczące satysfakcji z relacji z innymi członkami społeczności lokalnej przedstawia Wykres 40.

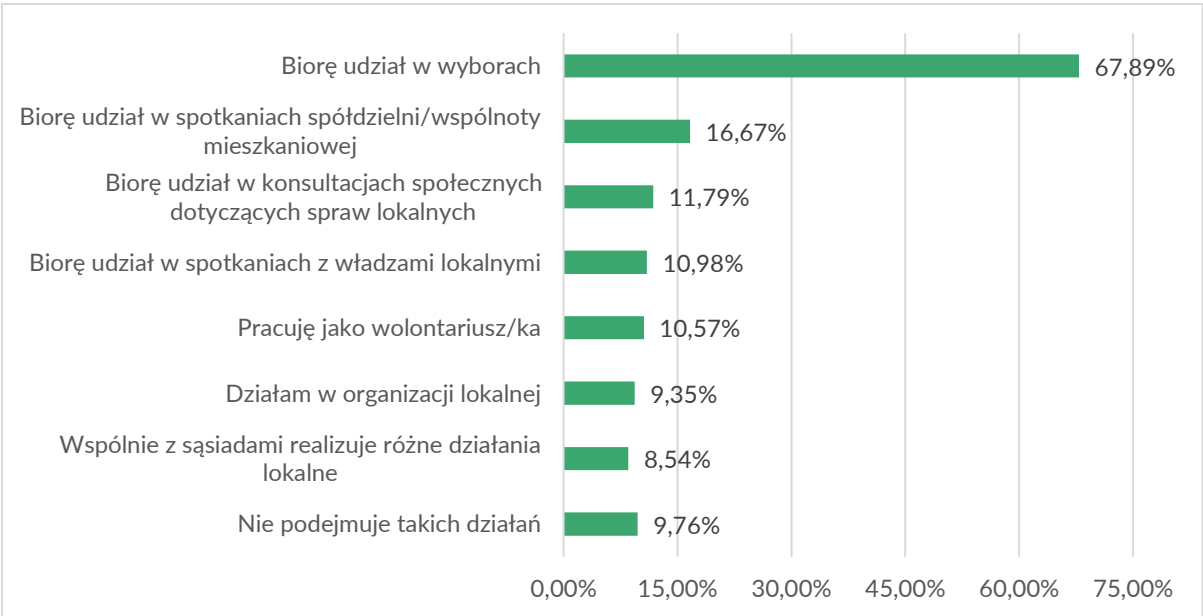
Wykres 40. Poziom satysfakcji mieszkańców z relacji z innymi członkami społeczności

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

Najczęstszą formą aktywności obywatelskiej wśród mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego jest udział w wyborach, który wskazało 67,89% ankietowanych. Kolejnym istotnym przejawem zaangażowania jest uczestnictwo w spotkaniach spółdzielni lub wspólnot mieszkaniowych (16,67%). Warto zwrócić uwagę na zrównoważony poziom zaangażowania w bardziej sformalizowane formy współpracy. Podobny odsetek mieszkańców bierze udział w konsultacjach społecznych (11,79%), spotkaniach z władzami lokalnymi (10,98%) oraz pracuje w ramach wolontariatu (10,57%). Poziom całkowitej bierności obywatelskiej jest w Lidzbarku Warmińskim relatywnie niski- jedynie 9,76% mieszkańców deklaruje brak podejmowania działań w tym obszarze. Szczegółowe dane dotyczące podejmowanych form aktywności obywatelskiej przedstawia Wykres 41.

Wykres 41. Formy aktywności obywatelskiej podejmowane przez mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania, n=246.

W ramach pracy warsztatowej w obszarze aktywności obywatelskiej podkreślono znaczenie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz zaangażowania organizacji pozarządowych. Istnieje potencjał do dalszego rozwijania partnerstw lokalnych, szczególnie w kontekście działań na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Wysoki poziom zaangażowania części seniorów oraz potrzeba kontaktu społecznego mogą stanowić fundament dla rozwoju wolontariatu i inicjatyw sąsiedzkich.

WNIOSKI

- W latach 2015-2023 odnotowano gwałtowny wzrost mobilizacji społecznej w wyborach parlamentarnych. Świadczy to o dynamicznie rosnącym zaangażowaniu obywatelskim w sprawy ogólnopolskie. Natomiast aktywność w wyborach samorządowych cechuje się dużą stabilizacją.
- Sektor organizacji pozarządowych w Lidzbarku Warmińskim stanowi coraz istotniejszy element gospodarki narodowej. Bogata sieć NGO, obejmująca 15 kluczowych podmiotów z zakresu pomocy społecznej, sportu, kultury i ratownictwa, tworzy solidny fundament kapitału społecznego miasta.
- Poziom identyfikacji mieszkańców z Lidzbarkiem Warmińskim jest wysoki- blisko 61% ankietowanych deklaruje chęć związania swojej przyszłości z miastem. Tak wysoki wskaźnik poczucia stabilizacji sprzyja trwałości lokalnych struktur społecznych.
- Społeczność lokalna cechuje się wysokim poziomem zintegrowania, blisko dwie trzecie mieszkańców (65,9%) ocenia swoje relacje sąsiedzkie pozytywnie. Niski odsetek deklarowanego niezadowolenia (5,7%) potwierdza przyjazny klimat społeczny panujący w mieście.
- Udział w wyborach jest dominującą formą aktywności obywatelskiej (67,9%), jednak mieszkańcy angażują się również w działania sformalizowane takie jak spotkania wspólnot (16,7%) czy konsultacje społeczne (11,8%). Poziom całkowitej bierności obywatelskiej w Lidzbarku Warmińskim jest relatywnie niski, jedynie 9,8% nie podejmuje żadnych form aktywności w tym obszarze. Świadczy to o żywym zainteresowaniu sprawami publicznymi i gotowości do współdecydowania o kierunkach rozwoju miasta.
- Warsztat diagnostyczny pozwolił zdiagnozować realny potencjał do rozwoju partnerstw lokalnych i wolontariatu, szczególnie w oparciu o współpracę międzyinstytucjonalną.

4.9. MIESZKALNICTWO

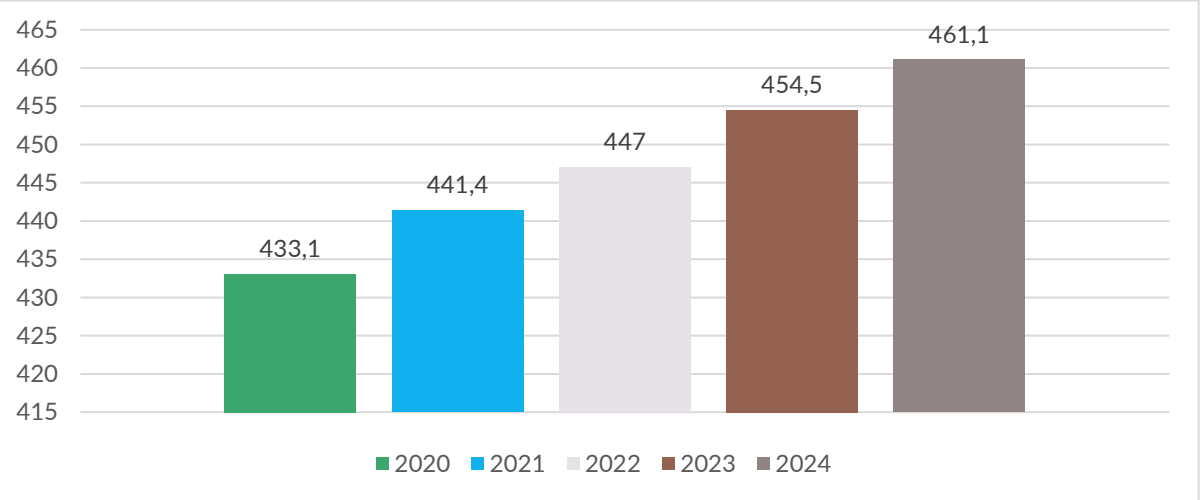
Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku w Lidzbarku Warmińskim znajdowało się 5 637 gospodarstw domowych. Dominującym typem były gospodarstwa dwuosobowe, których na terenie miasta było 1 660 (29,45% wszystkich gospodarstw). Bardzo wysoki udział odnotowano również w przypadku gospodarstw jednoosobowych (1 461) oraz trzyosobowych (1 146). Dane dotyczące gospodarstw domowych według liczby osób w 2021 roku przedstawia poniższa [Tabela 27](#).

Tabela 27. Gospodarstwa domowe według liczby osób w 2021 roku

Gospodarstwa domowe	Liczba
1-osobowe	1 461
2-osobowe	1 660
3-osobowe	1 146
4-osobowe	807
5-osobowe i większe	563

W latach 2020-2024 liczba mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wykazywała systematyczną tendencję wzrostową, zwiększając się z poziomu 433,1 w 2020 roku do 461,1 w 2024 roku. Oznacza to łączny wzrost o 6,47% w analizowanym okresie. Warto zauważyć, że dynamika przyrostu nowych zasobów mieszkaniowych była stabilna, co przekładało się na coroczne zwiększanie dostępności lokali dla mieszkańców. Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024 przedstawia Wykres 42.

Wykres 42. Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2020-2024 ogólne zasoby mieszkaniowe wykazywały stałą tendencję wzrostową, zarówno pod względem liczby jednostek, jak i ich łącznego metrażu. Liczba mieszkań w mieście zwiększyła się z poziomu 6 448 w 2020 roku do 6 578 w 2024 roku. Równolegle odnotowano systematyczny wzrost całkowitej powierzchni użytkowej mieszkań, która wzrosła z 381 593 m² do 392 189 m² na przestrzeni pięciu lat. Odmienną sytuację zaobserwowano w segmencie lokali socjalnych, gdzie wystąpiła wyraźna tendencja spadkowa. Ich liczba systematycznie malała z poziomu 667 w 2020 roku do 598 w 2024 roku. Tendencję tę obrazuje również spadek powierzchni użytkowej lokali o charakterze socjalnym, która w analizowanym okresie zmniejszyła się z 27 930 m² do 24 556 m². Szczegółowe dane dotyczące zasobów mieszkaniowych oraz lokali socjalnych w latach 2020-2024 zawiera Tabela 28.

Tabela 28. Mieszkania i lokale socjalne w latach 2020-2024

	2020	2022	2024
Liczba mieszkań	6 448	6 532	6 578
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	381 593	387 556	392 189
Lokale socjalne	667	636	598
Powierzchnia użytkowa lokali socjalnych [m ²]	27 930	26 313	24 556

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Uczestnicy warsztatu diagnostycznego zwracali uwagę na problem barier architektonicznych w budynkach wielokondygnacyjnych bez wind, co w praktyce prowadzi do ograniczenia mobilności osób starszych i z niepełnosprawnościami. Zjawisko określane jako „więźniowie czwartego piętra” wskazuje na konieczność dalszego dostosowywania zasobu mieszkaniowego do potrzeb osób o ograniczonej sprawności.

WNIOSKI

- W latach 2020-2024 odnotowano systematyczną poprawę dostępności zasobów mieszkaniowych, co potwierdza wzrost liczby mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Świadczy to o stabilnym rozwoju rynku nieruchomości. Stabilna dynamika przyrostu nowych zasobów przy jednoczesnym wzroście całkowitego metrażu mieszkań sugeruje nie tylko zwiększenie ilościowe, ale również poprawę standardu zamieszkania i wzrost średniej powierzchni przypadającej na jeden lokal mieszkalny w mieście.
- Segment lokali socjalnych charakteryzuje się wyraźną tendencją spadkową, odnotowano systematyczne zmniejszenie ich liczby o ponad 10%.
- Zdaniem uczestników warsztatu diagnostycznego bariery architektoniczne w istniejącym zasobie mieszkaniowym stanowią istotne ograniczenie samodzielności osób starszych i z niepełnosprawnościami, wymagając systemowych działań dostosowawczych.

4.10. OCHRONA ŚRODOWISKA

W Lidzbarku Warmińskim w latach 2020-2024 realizowane były liczne działania i programy edukacyjne z zakresu ochrony środowiska. Szczegółowe dane oraz lata realizacji zawiera [Tabela 29](#).

Tabela 29. Działania i programy edukacyjne z zakresu ochrony środowiska w latach 2020-2024

L.P.	Nazwa	Lata funkcjonowania
1	Program „Czyste Powietrze”: edukacja mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji oraz wydawanie zaświadczeń o dochodach dla beneficjentów.	2019-2024 (ciągły)
2	Projekt „CO WIECIE O EKO ŚWIECIE”: cykl warsztatów i działań z zakresu edukacji ekologicznej realizowany przez Miejską Bibliotekę Pedagogiczną we współpracy z WFOŚiGW	2022
3	Projekt „DRZEWA, LASY – PO WSZE CZASY”: inicjatywa edukacyjna MBP promująca wiedzę o lasach i ochronie przyrody wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.	2020
4	Projekt ochrony zasobów przyrodniczych doliny rzeki Łyny: obejmujący komponent edukacji ekologicznej oraz kanalizację ruchu turystycznego w celu zmniejszenia presji na siedliska.	2022-2024
5	Program „Ciepłe Mieszkanie”: działania informacyjne i dofinansowanie poprawy efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych.	2023-2024
6	Edukacja w zakresie segregacji odpadów: systematyczne działania edukacyjne realizowane między innymi w Środowiskowym Domu Samopomocy oraz poprzez promocję Systemu Indywidualnej Segregacji Odpadów.	20202-2024 (ciągły)
7	Zajęcia „Leśne zabawy sensoryczne”: warsztaty edukacyjno-przyrodnicze dla dzieci prowadzone przez Oranżerię Kultury.	2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Podczas warsztatu diagnostycznego ochrona środowiska została wskazana jako jedna z mocniejszych stron miasta. Dostęp do terenów zielonych, parków, bulwarów oraz infrastruktury rekreacyjnej sprzyja zdrowemu stylowi życia i buduje pozytywny wizerunek miasta jako miejsca przyjaznego mieszkańcom. Elementy takie jak tężnia czy rozwinięta przestrzeń spacerowa wzmacniają funkcję prozdrowotną i integracyjną przestrzeni publicznej.

WNIOSKI

- Lidzbark Warmiński realizuje interdyscyplinarny model edukacji ekologicznej, który skutecznie łączy ogólnopolskie programy z autorskimi inicjatywami lokalnymi. Świadczy to o kompleksowym podejściu do ochrony środowiska, obejmującym zarówno wsparcie inwestycyjne, jak i podnoszenie świadomości mieszkańców.
- Zdaniem uczestników warsztatu diagnostycznego rozwinięta infrastruktura terenów zielonych i rekreacyjnych stanowi istotny zasób miasta, który może być dalej wykorzystywany jako element profilaktyki zdrowotnej i integracji społecznej.

5. PODSUMOWANIE

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych Miasta Lidzbark Warmiński została opracowana w oparciu o triangulację metod badawczych, obejmującą analizę danych zastanych z lat 2020–2024, badanie ankietowe wśród 246 mieszkańców oraz warsztat diagnostyczny z udziałem przedstawicieli lokalnych instytucji i organizacji. Tak zaprojektowany proces pozwolił na połączenie danych statystycznych z perspektywą mieszkańców i praktyków systemu usług społecznych, zapewniając wielowymiarowy obraz sytuacji miasta.

Analiza wykazała, że miasto stoi przed wyraźnymi wyzwaniami demograficznymi - systematycznym spadkiem liczby ludności oraz dynamicznym starzeniem się społeczności. Jednocześnie wyniki badania ankietowego potwierdzają stosunkowo wysoką jakość życia i silny potencjał infrastrukturalny w obszarze kultury, rekreacji i ochrony środowiska. Największe deficyty dotyczą dostępności usług zdrowotnych oraz wybranych aspektów polityki mieszkaniowej.

Zebrany materiał badawczy pozwala stwierdzić, że Lidzbark Warmiński dysponuje stabilnym zapleczem instytucjonalnym i rozwiniętym kapitałem społecznym, jednak wymaga dalszej integracji usług, wzmocnienia komponentu środowiskowego oraz lepszej koordynacji działań w odpowiedzi na zmiany demograficzne i rosnące potrzeby zdrowotne mieszkańców.

5.1. WNIOSKI

- Postępujący proces starzenia się ludności oraz prognozowany spadek liczby mieszkańców stanowią kluczowe wyzwanie strategiczne dla miasta.
- System pomocy społecznej jest rozbudowany i skuteczny w zakresie pracy środowiskowej, jednak rośnie znaczenie wsparcia związanego z chorobą i niepełnosprawnością
- Ochrona zdrowia jest najslabiej ocenianym obszarem funkcjonowania miasta, a bariery kadrowe i dostępność specjalistów stanowią główny problem społeczny.
- Wzrastające wydatki na pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego wymagają przesunięcia akcentu na usługi środowiskowe i profilaktyczne.
- Rynek pracy wykazuje oznaki pogorszenia sytuacji w ostatnich latach, szczególnie w grupie osób 50+, przy utrzymującym się problemie bezrobocia długotrwałego.
- Miasto posiada silny potencjał w obszarze kultury, sportu i turystyki, który sprzyja integracji społecznej i budowaniu tożsamości lokalnej.
- Kapitał społeczny miasta jest wysoki – mieszkańcy deklarują silne przywiązanie do miejsca zamieszkania i aktywność obywatelską.
- W wielu obszarach widoczna jest luka informacyjna – wysoki odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” wskazuje na potrzebę poprawy komunikacji o usługach.
- W obszarze mieszkaniowym kluczowym problemem pozostaje dostępność lokali komunalnych oraz bariery architektoniczne ograniczające samodzielność osób starszych i z niepełnosprawnościami.
- Miasto realizuje spójną politykę w zakresie ochrony środowiska, która stanowi istotny atut w kontekście jakości życia i profilaktyki zdrowotnej.

5.2. REKOMENDACJE

- Rozwój zintegrowanego modelu usług społecznych, ukierunkowanego na wsparcie środowiskowe i koordynację międzyinstytucjonalną.
- Wzmocnienie lokalnej polityki senioralnej poprzez rozwój usług domowych, asystenckich, transportowych i opiekuńczych, ograniczających konieczność kierowania mieszkańców do DPS.
- Intensyfikacja działań w zakresie poprawy dostępności do świadczeń zdrowotnych, w tym rozwój programów profilaktycznych, wsparcie telemedycyny oraz współpraca z podmiotami leczniczymi w zakresie pozyskiwania specjalistów.
- Rozwój działań wspierających kompetencje rodzicielskie oraz ofertę czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury kulturalnej i sportowej.
- Zacieśnienie współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami w celu tworzenia nowych miejsc pracy, w szczególności dla osób 50+ i osób z niepełnosprawnościami.
- Wzmocnienie polityki informacyjnej miasta poprzez wykorzystanie nowoczesnych kanałów komunikacji i spójny system promocji usług społecznych.
- Kontynuacja i rozwój partnerstw z organizacjami pozarządowymi jako kluczowymi realizatorami usług społecznych.
- Dostosowywanie zasobu mieszkaniowego do potrzeb osób o ograniczonej mobilności, w tym sukcesywna likwidacja barier architektonicznych.
- Wykorzystanie potencjału terenów zielonych i infrastruktury rekreacyjnej jako narzędzia integracji międzypokoleniowej oraz działań prozdrowotnych

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej wskazuje, że Lidzbark Warmiński jest miastem o silnych fundamentach instytucjonalnych i społecznym kapitale zaufania, jednak stojącym wobec długofalowych wyzwań demograficznych i zdrowotnych. Odpowiedzią na te procesy powinno być konsekwentne wzmacnianie usług środowiskowych, integracja systemu wsparcia oraz elastyczne reagowanie na zmieniającą się strukturę potrzeb mieszkańców.

Przedstawione wnioski i rekomendacje stanowią podstawę do planowania działań strategicznych na lata 2026–2030, których celem jest budowanie miasta przyjaznego, dostępnego i odpornego społecznie – odpowiadającego zarówno na wyzwania teraźniejszości, jak i przyszłości.

6. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

TABELE

Tabela 1. Liczba ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2020-2024.....	10
Tabela 2. Inwentaryzacja zasobów pomocy społecznej.....	14
Tabela 3. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020-2024.....	17
Tabela 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024.....	18
Tabela 5. Opieka nad dziećmi do lat 3 w latach 2020-2024.....	24
Tabela 6. Liczba rodzin według typu w 2021 roku.....	25
Tabela 7. Liczba rodzin według liczby dzieci w 2021 roku.....	25
Tabela 8. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2020-2024.....	26
Tabela 9. Wskaźniki dotyczące pieczy zastępczej w latach 2020-2024.....	29
Tabela 10. Przychodnie i apteki zlokalizowane na terenie Lidzbarka Warmińskiego.....	32
Tabela 11. Dane dotyczące ochrony zdrowia w latach 2020-2024.....	33
Tabela 12. Programy z zakresu promocji zdrowia w latach 2020-2024.....	34
Tabela 13. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób z niepełnosprawnościami.....	37
Tabela 14. Realizowane na terenie gminy usługi skierowane do osób starszych.....	37
Tabela 15. Liczba mieszkańców przebywających w Domu Opieki Społecznej oraz odpłatność za pobyt w latach 2020-2024.....	38
Tabela 16. Przedszkola i szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie gminy.....	41
Tabela 17. Poziom wykształcenia w 2021 roku na terenie Lidzbarka Warmińskiego.....	41
Tabela 18. Liczba uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych w latach 2020-2024.....	42
Tabela 19. Podmioty i działania realizowane na rzecz reintegracji zawodowej i społecznej mieszkańców.....	44
Tabela 20. Poziom bezrobocia rejestrowanego w podziale na płeć latach 2020-2024.....	45
Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani do 30 roku życia, po 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotni w latach 2020-2024.....	45
Tabela 22. Podmioty kulturalne, sportowe i turystyczne działające na terenie gminy.....	47
Tabela 23. Infrastruktura kulturalna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna na terenie gminy.....	48
Tabela 24. Wydarzenia kulturalne i sportowe na terenie gminy.....	48
Tabela 25. Uczestnictwo w życiu kulturalnym mieszkańców.....	49
Tabela 26. Podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność na terenie gminy.....	52
Tabela 27. Gospodarstwa domowe według liczby osób w 2021 roku.....	57
Tabela 28. Mieszkania i lokale socjalne w latach 2020-2024.....	58
Tabela 29. Działania i programy edukacyjne z zakresu ochrony środowiska w latach 2020-2024.....	59

WYKRESY

Wykres 1. Struktura płci i wieku respondentów badania ankietowego.....	7
Wykres 2. Liczba ludności Miasta Lidzbark Warmiński w latach 2020-2024.....	8
Wykres 3. Prognoza liczby ludności Miasta Lidzbark Warmiński w perspektywie do 2060 roku.....	9
Wykres 4. Piramida wieku i płci w 2024 roku.....	10
Wykres 5. Odsetek osób w wieku 60+ w ogólnej liczbie mieszkańców Lidzbarka Warmińskiego w latach 2025-2060.....	11
Wykres 6. Ocena aktualnych warunków życia w gminie Lidzbark Warmiński.....	12
Wykres 7. Ocena satysfakcji mieszkańców z wybranych aspektów funkcjonowania gminy Lidzbark Warmiński.....	13
Wykres 8. Główne problemy i trudności społeczne występujące w Lidzbarku Warmińskim.....	18
Wykres 9. Grupy społeczne, które powinny zostać priorytetowo objęte wsparciem.....	19

Wykres 10. Priorytetowe działania i kierunki rozwoju gminy w opinii mieszkańców	20
Wykres 11. Zapotrzebowanie na nowe usługi społeczne w opinii mieszkańców.	21
Wykres 12. Chęć współfinansowania usług społecznych przez mieszkańców	22
Wykres 13. Preferowane kanały pozyskiwania informacji o usługach społecznych	22
Wykres 14. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024	24
Wykres 15. Liczba urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku reprodukcyjnym w latach 2020-2024	24
Wykres 16. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na 1 tys. mieszkańców w latach 2020-2024	26
Wykres 17. Liczba dzieci i młodzieży dożywianych na 1 tys. mieszkańców w latach 2021-2024	27
Wykres 18. Liczba założonych niebieskich kart w latach 2020-2024	28
Wykres 19. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny w latach 2020-2024	28
Wykres 20. Liczba rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	29
Wykres 21. Główne problemy i trudności dotyczące rodzin w gminie	30
Wykres 22. Główne problemy dotyczące dzieci i młodzieży w gminie	30
Wykres 23. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby, alkoholizmu lub narkomanii oraz liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2020-2024	32
Wykres 24. Główne problemy w obszarze ochrony zdrowia	34
Wykres 25. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	36
Wykres 26. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2024	36
Wykres 27. Dane demograficzne dotyczące osób starszych w latach 2020-2024	37
Wykres 28. Główne problemy dotyczące osoby z niepełnosprawnościami.	39
Wykres 29. Główne problemy dotyczące osoby starsze	39
Wykres 30. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2020-2024	42
Wykres 31. Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych w latach 2020-2024	43
Wykres 32. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024	43
Wykres 33. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2020-2024	46
Wykres 34. Brakujące formy wsparcia kierowane do osób bezrobotnych	46
Wykres 35. Preferowane formy działań kulturalnych	50
Wykres 36. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w latach 2015-2023	51
Wykres 37. Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2014-2024	52
Wykres 38. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w latach 2020-2024	55
Wykres 39. Deklaracje mieszkańców dotyczące wiązania przyszłości z gminą	55
Wykres 40. Poziom satysfakcji mieszkańców z relacji z innymi członkami społeczności	56
Wykres 41. Formy aktywności obywatelskiej podejmowane przez mieszkańców	56
Wykres 42. Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024	58

MAPY

Mapa 1. Lokalizacja Lidzbarka Warmińskiego na tle powiatu lidzbarskiego	8
---	---